

EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

MUNKAANYAG

**JOGHARMONIZÁCIÓS ÚTMUTATÓ AZ
EURÓPAI UNIÓ KÖRNYEZETVÉDELMI
JOGANYAGÁHOZ**

This translation into Hungarian has been prepared by a translator proposed by the Hungarian Ministry of Environment and Regional Policy. The document has been reviewed for quality of translation and accuracy. Please note that the translation does not reflect any view of the European Commission on how legal or environmental terms should be officially translated into Hungarian and is not intended to set precedents for such official translations.

Readers are invited to send their eventual comments or questions related to the Guide by e-mail: enlargement@dg11.cec.be or by fax: +32-2-299.41.23.

Translated by:

Mr Ivan Ianos Sellei, of Budapest, Hungary.

Date:

January 1998

ELŐSZÓ

Ritt Bjerregaard

az Európai Bizottság tagja

Közép- és Kelet-Európa tíz társult országa fejezte ki szándékát, hogy be kíván lépni az Európai Unióba.

Az Unióba való felvétel egyik feltétele, hogy a jelentkező ország minden területen hozza jogrendjét összhangba a hatályos közösségi joggal, amelyet *acquis communautaire*-nek nevezünk. A folyamatot, amelynek során beépül a közösségi jog az egyes országok nemzeti jogi rendjébe jogharmonizációnak nevezzük.

A környezetvédelmi *acquis* harmonizációjára vonatkozó jelen kis Útmutató áttekintés nyújt az EU minden hatályos környezetvédelmi jogi rendelkezéséről, és gyakorlati tanácsokat ad foganatosításukhoz. Azzal a céllal készült, hogy segítséget nyújtson a társult országok jogharmonizációban részt vevő politikusainak, igazgatási szakembereinek és más, e fontos munkába bevont döntéshozóknak.

A környezeti jogharmonizációs folyamat célja a nemzeti jogrendszerek - és a kapcsolódó igazgatási rendszerek - teljes összhangba hozatala, mivel csak ebben az esetben felelhetnek meg száz százalékban a közösségi jogi rendelkezéseknek. Ennek persze nemcsak papíron kell megjelennie, hanem a gyakorlatban is.

A jogharmonizációs folyamat első lépéseként teljes körben fel kell mérni azokat a jogi és igazgatási hiányosságokat, amelyeket fel kell számolni ahhoz, hogy létrejöjjön az összhang. Az Útmutató tanácsokat nyújt ahhoz, miként mérhetők fel ezek a jogi hiányosságok. Ehhez összehasonlító táblázatokat készítettünk.

Az Útmutató nem csupán azzal foglalkozik, hogyan lehet formailag megfelelni a *környezetvédelmi acquis*-nak. Minden egyes érintett közösségi jogszabály esetén kitér a végrehajtás kérdéseire is. Ez hasznos lehet a társult országok hatóságai számára jogalkalmazásuk során.

Az Útmutató ma már elérhető Közép- és Kelet-Európa összes társult országának nyelvén. Természetesen nem tekintjük olyan lexikonnak, amely a jogharmonizáció minden kérdésére választ ad. Útikalauz a főbb útvonalakkal, irányokkal.

Arra törekedtünk, hogy az Útmutató minél rövidebb, gyakorlatiasabb és egyszerűbb legyen. Őszintén remélem, hogy széles körben forog majd és gyakran használják az igazgatási szakemberek Közép- és Kelet-Európa leendő EU-tagországaiban.

A legtöbb jelölt ország úgy érezheti, hogy a teljes jogi harmonizációhoz hosszú és rögös út vezet. Meggyőződésem, hogy e tevékenység olyan sok hasznot hoz majd a közegészségügy és a környezetvédelem terén - valamint a jelölt országok gazdasága számára -, hogy bőven megéri megtenni a cél eléréséhez szükséges erőfeszítéseket. Remélem, hogy e szerény úti térkép segít simábbá tenni a megteendő utat és könnyebbé az EU-tagsághoz vezető utazást.

Ritt Bjerregaard

BEVEZETÉS

Az Európai Unió környezetvédelmi joganyaga az elmúlt 30 esztendő terméke. Ma mintegy 300 jogszabályból áll, melyek között megtalálhatók közösségi irányelvek, közösségi rendeletek, közösségi döntések és közösségi ajánlások. Vegyük még ehhez hozzá a nagy számú közleményeket is és egyéb olyan dokumentumokat, amelyek megismertetnek az EU környezetvédelmi politikájával.

Ugyanakkor a környezetvédelmi *acquis* - vagyis az EU környezetvédelmi joganyagának az a része, amelyet Közép- és Kelet-Európa társult országainak előbb-utóbb be kell építeniük a saját jogi rendszerükbe és közigazgatási gyakorlatukba, mivel ez előfeltétele európai uniós tagságuknak - köre a fentieknél lényegesen szűkebb. Mindenek előtt körülbelül 70 irányelvet tartalmaznak, melyek közül nem egyet kibocsátásuk óta módosítottak és kiegészítettek, és 21 rendeletet. E joganyag mintegy fele - 36 irányelv és 11 rendelet - termékekre vonatkozik és utalás történik rá a Bizottság 1995-ös Fehér Könyvében.¹

A Fehér Könyv a társult országok jogharmonizációs munkáját azzal segítette, hogy az egységes belső piac működésére vonatkozó közösségi joganyag jelentős részét két csoportra osztotta: az Első szakaszhoz azok a jogszabályok tartoznak, amelyek az egyes területekre vonatkozó legalapvetőbb jogszabályokat tartalmazza, míg a Második szakasz joganyaga az előbbi alapszík vagy ahhoz kapcsolódik.

A Bizottság már a Fehér Könyvben jelezte, hogy a környezetvédelemre vonatkozó jogszabályoknak az egységes belső piacra vonatkozó szempontjait, melyeket a Fehér Könyvben tárgyal, ki kell később egészítenie e téma részletesebb tárgyalásával, olyannal, amely kitér a környezetvédelmi *acquis* egészére.

Éppen ezt célozza meg a jelen útmutató. Célja, hogy segítse az Európai Unióhoz való csatlakozásra készülő országok környezetvédelmi politikájának kialakítóit és végrehajtóit abban, hogy jobban megértsék az EU környezetvédelmi joganyagát.

E útmutató tovább fejleszti a Fehér Könyv módszerét: „autós térképet” ajánl a környezetvédelem területén megvalósítandó jogharmonizációhoz oly módon, hogy megjelöli a legfontosabb témákat és megteendő intézkedéseket. E térkép jól mutatja a távot, amelyet Közép- és Kelet-Európa országainak meg kell tenniük ahhoz, hogy teljes mértékben átvegyék az Unió környezetvédelmi szabványait és szabályait. Minthogy az érintett országok ma még az út elején vannak, ezen útmutató részletesebben foglalkozik a joganyag átvételének kérdéseivel, mind azok végrehajtásával és érvényesítésével. Ez utóbbiak akkor válnak fontosabbá, amikor a jogharmonizáció egy fejlettebb szakaszba lép.

Minden sofőr tudja ugyanakkor, hogy az autós térkép csak nagyjából jelezheti, hogy milyen terep vár az utazóra, mekkorák a távolságok, és hogy milyen gondokkal kell esetleg számolni útközben. Sok minden csak az út során derülhet ki. A szerzők abban reménykednek, hogy e rövid áttekintés és az „utazóknak” szóló gyakorlati tanácsok segítik az útra való felkészülést és legalább az út első szakaszának megtételét. Ily módon sikeresebb lehet majd az út egésze.

¹ Fehér Könyv. Közép- és Kelet-Európa társult országainak felkészülése az Európai Unió egységes belső piacába történő integrációra. Kiadja az Európai Bizottság Magyarországi Képvisellete, 1995. december

Az 1. rész a környezetvédelmi jogharmonizáció folyamatának legáltalánosabb kérdéseivel foglalkozik. Az intézkedéseket két csoportba sorolja: az irányelvekhez történő közelítés, és azoknak a rendeleteknek a végrehajtása, melyek kapcsán a tagországok intézkedéseire van szükség.

A 2. rész röviden bemutatja az EU környezetvédelmi irányelveiben és rendeleteiben megfogalmazott követelményeket. Felhívja a figyelmet a kapcsolódásokra és áttekinti a környezetvédelmi politika és igazgatás azon központi kérdéseit, amelyek nélkül a jogharmonizáció nem lehet hatékony.

A függelékek a következőkkel foglalkoznak: röviden jellemzik a közösségi jog főbb alkotóelemeit és tanácsot adnak a tekintetben, hogy miként értelmezzük őket - e rész szerzői főleg azokra a jogi végzettséggel nem rendelkező olvasókra gondoltak, akik részt vesznek majd az egyes országok új törvényeinek és eljárásainak előkészítésében. A függelékek között találjuk továbbá az eddig elfogadott környezetvédelmi *acquis* listáját; valamint egy olyan összehasonlító táblázatot, amelyet az egyes kormányok arra használhatnak fel, hogy áttekintsék az eddig megtett utat a közösségi joganyag átvételében, a jogharmonizációban.

Ez az útmutató az EU környezetvédelmi joganyagában bekövetkezett változásokat egészen 1997. július 1-ig követi. Néhány helyen a Bizottság javaslataira is kitérünk, amelyek - feltéve, hogy elfogadást nyernek az Európai Parlamentben és a Miniszteri Tanácsnál - nagy hatással lesznek az érintett területek jogi kereteire.

Ez az útmutató nem foglalkozik azokkal a környezetvédelmi vonatkozású jogszabályokkal, amelyeket más jogi szektorok magukba foglalnak, mint például a mezőgazdasági politika. Az Unió által aláírt nemzetközi szerződések csak abban az esetben kerülnek említésre, ha végrehajtásukhoz az Unió külön irányelvet vagy rendeletet fogadott el. Útmutatónk foglalkozik ugyanakkor a környezetvédelmi cselekvési programokhoz és más, a tárggyal kapcsolatos dokumentumokhoz kapcsolódó közleményekkel és döntésekkel.

Nem szabad elfelejteni, hogy e útmutató csupán az általános irányelveket veszi célba és nem vállalkozhat sem egyes közösségi jogszabályok részletes értelmezésével, sem a közösségi joganyag alapelveinek áttekintésével. Azoknak, akik ilyen irányú érdeklődésük van, javasoljuk, hogy tanulmányozzák magukat a jogszabályokat, valamint az Európai Bíróság döntéseit.

Felhívjuk a figyelmet, hogy az útmutatóban megtalálható tanácsok nem kötelező erejűek és nem tekinthetők az Európai Bizottsághivatalos állásfoglalásainak.

Azok számára, akik további információt igényelnek a környezetvédelmi jogharmonizáció kérdéskörében:

A Bizottság hírlevele, az **"Enlarging the Environment"** (A környezetvédelem aktuális kérdései), amelyet a XI. Főigazgatóság ad ki, rendszeresen tudósít a környezetvédelmi jogalkotás és politika újabb fejleményeiről. A hírlevelet kéthavonta adják ki. Megtalálható az Interneten is: <http://europa.eu.int/en/comm/dg11/dg11home.html> - az honlapon belül válasszuk ki az "Enlargement newsletter" szavakat.

Közép- és Kelet-Európa társult országainak hatóságai közvetlenül is választ kaphatnak a környezetvédelmi jogharmonizációra vonatkozó kérdéseikre, amennyiben felhívják a **XI. Főigazgatóság Segélyvonalát** (Help Line). Telefonszám: +32-2 296 87 46, fax: +32-2 299 41 23; e-mail: enlargement@dg11.cec.be.

Megjegyzés a második kiadáshoz, amely 1998 januárjában jelenik meg:

A jelen Útmutató először angolul jelent meg az Európai Bizottság dolgozóinak szánt munkaanyagként [Commission Staff Working Paper (SEC(97)1608)] 1997 augusztusában. A jelen második kiadásban - amely már elérhető a társult országok nemzeti nyelvein is - néhány kisebb módosítást eszközöltünk a következő két fejezetben: Hulladékgazdálkodás és Nukleáris biztonság és sugárvédelem. A második kiadás ugyanazt a közösségi joganyagot ismerteti, amelyet az első, vagyis az 1997. július 1-ei állapotot tükrözi.

TARTALOMJEGYZÉK

1. RÉSZ BEVEZETÉS A KÖRNYEZETVÉDELMI JOGHARMONIZÁCIÓBA	8
2. A KORMÁNYOK SZEREPE A JOGHARMONIZÁCIÓBAN	11
3. A JOGHARMONIZÁCIÓ ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ KÖRNYEZETVÉDELMI JOGSZABÁLYAINAK EGYES KATEGÓRIÁI	17
4. AZ ÁTVÉTEL ELVEI	21
2. RÉSZ AZ EU KÖRNYEZETVÉDELMI JOGANYAGÁNAK ÁTTEKINTÉSE	27
BEVEZETÉS	27
A. HORIZONTÁLIS JOGSZABÁLYOK	27
B. A LEVEGŐ MINŐSÉGE	34
C. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS	48
D. VÍZMINŐSÉG	63
E. TERMÉSZETVÉDELEM	74
F. IPARI SZENNYEZÉS ELLENŐRZÉSE ÉS KOCKÁZATKEZELÉS	80
G. VEGYSZEREK ÉS GENETIKAILAG MÓDOSÍTOTT ÉLŐ SZERVEZETEK	93
H. A JÁRMŰVEK ÉS GÉPEK KELTETTE ZAJ	105
1. FÜGGELÉK HOGYAN ÉRTELMEZZÜK AZ EU JOGSZABÁLYAIT?	119
ANNEX 2 THE ENVIRONMENTAL ACQUIS	121
A. HORIZONTAL	121
B. AIR QUALITY	122
C. WASTE MANAGEMENT	124
D. WATER QUALITY	125
E. NATURE PROTECTION	126
F. INDUSTRIAL POLLUTION CONTROL AND RISK MANAGEMENT	127
G. CHEMICALS AND GENETICALLY MODIFIED ORGANISMS	128
H. NOISE FROM VEHICLES AND MACHINERY	130
I. NUCLEAR SAFETY AND RADIATION PROTECTION	132
J. CLIMATE CHANGE	133
K. CIVIL PROTECTION	133
P. POLICY	134
X. INTERNATIONAL CO-OPERATION	136
3. FÜGGELÉK ÖSSZEHASONLÍTÓ TÁBLÁZAT	139
4. FÜGGELÉK MEGHATÁROZÁSOK	144

1. RÉSZ

BEVEZETÉS A KÖRNYEZETVÉDELMI JOGHARMONIZÁCIÓBA

1. A JOGHARMONIZÁCIÓ ALAPKÉRDÉSEI

1.1 Mi a jogharmonizáció?

A jogharmonizáció az Európai Unió tagsággal járó sajátos kötelezettség. E szerint az uniós tagságra törekvő országoknak törvényeiket, jogszabályait és közigazgatási eljárásait úgy kell alakítaniuk, hogy azokban érvényesüljön az *acquis communautaire*²-ben megtestesülő közösségi joganyag.

Minthogy a jogharmonizáció kötelezettsége a csatlakozást követően is fennmarad, a csatlakozást megelőző jogharmonizációs folyamat jó alkalom az érintett országoknak arra, hogy kialakítsák a szükséges intézményi és eljárási rendet; felkészítsék a köztisztviselői kart arra, hogy napi munkájukban alkalmazni tudják az Európai Unióban alkalmazott jogalkotási gyakorlatot és ennek felelősségi köreit is ismerjék.³

A jogharmonizáció három fő elemből áll:

- Először: az érintett ország törvényeit, egyéb jogszabályait és közigazgatási eljárását úgy kell alakítani, hogy a megfelelő közösségi jogterület követelményei teljes mértékben beépüljenek az érintett országok jogrendjébe. E folyamatot **átvételnek** nevezzük. Bár az egyes országok jelentős önállósággal dönthetik el, hogy milyen módon érik el azt, hogy jogrendjük megfeleljen az Unió környezetvédelmi kötelezettségeinek, egyes területeken a közösségi jog alapelvei korlátozzák önállóságukat. A fenti célok elérése érdekében legtöbbször az egyes országok parlamentjeinek törvényhozói döntéseire lesz szükség, némely országban pedig elnöki vagy kormányzati határozatok kibocsátására. Az útmutató 4. fejezete: „Az átvétel alapelvei”, részletesebben tárgyalja ezt a kérdést.

² Az *acquis communautaire* magában foglalja a Egyezmények alapján elfogadott irányelveket, rendeleteket és döntéseket. A Egyezmények alkotják az Európai Unió és a Közösségek elsődleges joganyagát. Az *acquis communautaire* alatt az Európai Unió elveinek, politikájának, jogszabályainak és célkitűzéseinek összességét értjük. Hozzá soroljuk a Egyezményeket, a teljes közösségi joganyagot, az Európai Bíróság jogelveit és jogértelmezéseit és az Európai Bizottság által aláírt nemzetközi egyezményeket, amelyeket a Miniszteri Tanács nyilatkozataiban és határozataiban tettek közzé. Látható tehát, hogy jelentése sokkal szélesebb, mint a formális jog. Ennek alapján az újonnan belépő országoknak nemcsak a közösségi joganyag betűjéhez, hanem annak szelleméhez is igazodniuk kell.

³ Az „Agenda 2000” című dokumentum hangsúlyozza, hogy a közeli jövőben a jelölt országok egyike sem lesz képes teljes mértékben megfelelni az *acquis*-nak. Éppen ezért - írja a dokumentum - *az Unióval való szoros együttműködésben reális hosszú távú nemzeti stratégiák kidolgozására van szükség, amelyek megfogalmazzák a jogharmonizáció fokozatos megvalósításának módját. A végrehajtásának pedig már a csatlakozást megelőzően el kell kezdődnie, különös tekintettel a víz- és levegőszennyezés problémája megoldása terén. A kidolgozandó stratégiai tervek kell kijelöljék azokat a kiemelt területeket és célkitűzéseket, amelyeknek a csatlakozás időpontjára meg kell valósítani, továbbá készítsenek menetrendet a közösségi előírásoknak való teljes megfelelés elérésére. A fentiekből következő kötelezettségek válnak a Csatlakozási szerződések részeivé. Minden új beruházás megvalósításakor már figyelembe kell venni az *acquis* előírásait.* (Agenda 2000, Volume I, Communication: For a Stronger and Wider Union, DOC/97/6, 15.07.1997, p.65).

- Másodszer: biztosítani kell a megfelelő intézményi háttérrel és pénzeszközökkel ahhoz, hogy az érintett joganyagot át lehessen ültetni (ezt nevezzük egy-egy irányelv 'végrehajtásának' vagy 'gyakorlati alkalmazásának').⁴
- Harmadszer: meg kell alkotni a szükséges ellenőrző mechanizmust és a bírságokat, mert csak így biztosítható, hogy a jogszabályokat teljes mértékben be is tartsák (érvényesítés).

1.2 Mire terjed ki a környezetvédelmi jogharmonizáció?

Az Agenda 2000⁵-ben megfogalmazott alapelveknek megfelelően a jelentkező országoknak a folyamat eredményeképpen a teljes *acquis communautaire*-t be kell építeniük nemzeti jogi rendszerükbe, és ennek megfelelően kell alakítaniuk közigazgatási rendszerüket is.

Nagyvonalakban fogalmazva, az EU környezetvédelmi jogi anyaga a következő témákat öleli fel:

- **Termékeket:** például, annak szabályozását, hogy az építőipari berendezések mennyire lehetnek zajosak; gépjárművek kibocsátási határértékeit; annak meghatározását, hogy milyen mértékben alkalmazhatók veszélyes vegyszerek egyes fogyasztási cikkekben; a hulladék szállításának megengedett módjait; a veszélyes vegyszerek és készítmények kezelését általában, vagy a veszélyeztetett fajokhoz tartozó állatok kereskedelmét. A Fehér Könyv sokat említ e követelmények közül.⁶
- **Tevékenységeket és termelési folyamatokat,** amelyek hatással lehetnek a környezetre vagy az emberi egészségre: az építőipart, ipari üzemek működését, hulladékártalmatlanítást és a természetvédelmet.
- **A környezeti minőség védelmét:** annak ellenőrzését, hogy előfordulnak-e veszélyes anyagok a levegőben, a vízben vagy a talajban, a területrendezést, a természeti erőforrások és a biológiai sokféleség védelmét.
- **Eljárásokat és eljárási jogokat,** mint például hatástanulmányokat, valamint azt, hogy ki milyen információhoz juthat hozzá és hogy mely kérdések kerülhetnek nyilvános megvitatásra.

1.3 Mi a jogharmonizáció határideje?

A Csatlakozásról szóló jogszabály⁷ részévé váló, még azt megelőzően kialakított

⁴ A meghatározás teljes szövege a 4. számú függelékben található.

⁵ Lásd a 3. sz. lábjegyzetet.

⁶ Lásd az Előszót.

⁷ Az Agenda 2000 előrejelzése szerint a jelentkező országokkal megkötendő Csatlakozási Szerződésekben egyes területeken az érintett országok ideiglenes felmentést kapnak majd a közösségi előírásoknak való teljes megfelelés alól. Ugyanakkor az új beruházásoknak általában azonnali hatállyal

megállapodásoktól függően, az érintett országokban elfogadott azon törvényeknek, rendeleteknek és közigazgatási eljárásoknak, amelyekre azért van szükség, hogy érvényesülhessenek a közösségi joganyag rendelkezései, elfogadást kell nyerniük a csatlakozás időpontjára. Egy-egy jogszabály más határidőket is megszabhat a tagországok számára olyan témákban, mint például, terv kidolgozása a környezetszennyezés ellenőrzésére, a védett vagy „érzékeny” területek kijelölésére, a kibocsátási határértékeknek való megfeleléshez, vagy a környezeti minőség normáinak eléréséhez.

meg kell felelniük az *acquis*-nak. Lásd a 3. sz. lábjegyzetet.

2. A KORMÁNYOK SZEREPE A JOGHARMONIZÁCIÓBAN

2.1 Mit ír elő a közösségi jog?

A környezetvédelemmel foglalkozó közösségi joganyag döntő többsége **irányelvekben** került megfogalmazásra. A jelen útmutató is főleg az irányelvekkel foglalkozik. A **rendeletek** és a **döntések** más, és általában egyszerűbb intézkedéseket igényelnek, mivel azokat nem kell beépíteni a nemzeti jogrendszerbe.

A **jogharmonizációs folyamat első lépéseként** elemezni kell azt, hogy melyek a hasonlóságok és a különbségek a megfelelő közösségi jogi rendelkezések és a hazai jogszabályok között a környezetvédelem terén, hogy meghatározzuk milyen a konformitás szintje az EU jogszabályokkal és hogy milyen hazai szintű intézkedésekre van szükség.⁸

Az előzetes értékelés két lépésben történhet:

- 1. lépés. Foglalkozik-e hazai jogszabály az érintett témával?
- 2. lépés. Amennyiben foglalkozik, akkor cikkelyenként össze kell hasonlítani a megfelelő közösségi jogszabályt a hazai rendelkezésekkel.

Az összehasonlítás eredményeképpen a következő eredmények valamelyikére juthatunk:

- a hazai jogszabály **teljes mértékben megfelel** a közösségi rendelkezéseknek. Ilyen esetben pusztán ellenőrizzük a konformitást⁹;
- a hazai jogszabály **részben felel meg** a közösségi rendelkezéseknek. Ebben az esetben fel kell mérni a hiányosságokat és meg kell állapítani, hogy mi a teendő;
- a hazai jogszabály **ellentmond** a közösségi rendelkezéseknek. Ebben az esetben fel kell mérni annak lehetőségeit, hogy miként kerüljön módosításra a megfelelő hazai szabályozás (meglevő törvényeket kell-e módosítani vagy újakat kell hozni). Ilyen esetben is át kell tekinteni a teljes, a témához kapcsolódó hazai joganyagot.

A jogharmonizációs folyamat kezdetekor gyakran követett eljárás, hogy a tagországok saját jogszabályaikat, intézményeiket és igazgatási eljárásaikat táblázatos formában, cikkelyről cikkelyre hasonlítják össze egy-egy közösségi irányelv rendelkezéseivel. A későbbiekben az ilyen összehasonlító táblázat segítheti annak a jelentésnek az összeállítását, amelyben a tagországok beszámolnak a Bizottság számára arról, hogy teljes mértékben átvették az érintett közösségi irányelvet. A 4. sz. függelék egy ilyen **összehasonlító táblázatra** hoz példát. E mellett táblázatos formában az is kimutatható, hogy miképpen folyik egy-egy jogszabály végrehajtása. A későbbiekben erre is láthatunk példát. A jogharmonizáció során az ilyen táblázatok segítségével folyamatosan ellenőrizhetjük és jelölhetjük a munkánkban való előrehaladást.

⁸ Fel kívánjuk hívni a figyelmet arra, hogy a társult országok segítséget kaphatnak a TAIEX irodától abban, hogy kidolgozzák és végrehajtsák a Fehér Könyvben felsorolt *acquis*-hoz történő jogharmonizációt. Egyéb környezetvédelmi *acquis* tekintetében fordulhatnak a DISAE intézményhez.

⁹ Hangsúlyoznunk kell, hogy a teljes megfelelés hivatalos ellenőrzését csak a Bizottság végezheti el.

Sajátos problémát jelentenek azok az egyes országokban hozott közigazgatási utasítások, körlevelek és egyes miniszteri rendeletek és utasítások, amelyek tartalmukban megfelelnek az EU környezetvédelmi jogszabályainak, de nem kötelező érvényűek. Ezeket általában nem fogadják el a közösségi jog szabályos átvételeként, és éppen ezért kötelező érvényű jogszabállyá kell őket alakítani.

Például, az egyik tagállam az ivóvíz minőségével foglalkozó 80/778/EEC sz. irányelvet oly módon építette be jogi rendszerébe, hogy közigazgatási körlevelet adott ki róla. A Bíróság azonban úgy foglalt állást, hogy az érintett államnak jogszabályban kell meghatároznia a közösségi irányelvben előírt maximális megengedett szennyező anyag koncentrációt.

2.2 Azoknak az intézkedéseknek a kiválasztása, amelyeket az egyes országoknak meg kell hoznia

A környezetvédelem területén megvalósítandó jogharmonizációért elsősorban felelős minisztérium feladata, hogy áttekintse az egyes közösségi jogszabályokat és eldöntse, hogy azok az érintett ország jelenlegi törvényeit és egyéb jogszabályait figyelembevéve milyen követelményeket fogalmazznak meg.

Bár az EU környezetvédelmi irányelveit megfogalmazóik szándékai szerint úgy alkották meg, hogy végrehajtásuk mindig illeszkedjen az egyes tagországok sajátos körülményeihez, végső soron az egyes országok kormánya felelős azért, hogy olyan kötelező érvényű intézkedéseket hozzon, amelyek teljes mértékben megvalósítják az EU környezetvédelmi joganyagának szövegét és szellemét. Mindannyiszor, amikor egy irányelv szabatosan fogalmaz, az országoknak is a precízen megfogalmazott követelményeket kell átvenniük. Példa erre amikor egy-egy irányelv definíciót, minimális minőségi előírásokat, vagy más követelményeket tartalmaz. Ezzel szemben a tagországok mozgástere tágabb olyan esetekben, ha egy irányelv lehetővé teszi a helyi adottságok szerinti eltérést. Példa lehet erre az engedélyezési eljárás, egy-egy kérdés nyilvános megvitatása, vagy azoknak a földrajzi értelemben vett területeknek a meghatározása, amelyekre az adott irányelv vonatkozik.

Az érintett ország mindig választhat a között, hogy új törvényeket vagy közigazgatási intézkedéseket hoz, avagy a régiakat módosítja. Dönthet úgy, hogy egyetlen új törvényt kell bevezetni vagy módosítani, vagy hogy számos törvény meghozatalára vagy módosítására van szükség ahhoz, hogy egy bizonyos közösségi irányelv átvételre kerüljön. Az is előfordulhat, hogy több közösségi irányelv átvétele egyetlen országos hatáskörű törvényben valósuljon meg.

E folyamat során különböző kormányzati szintű szervek és sokféle intézmény részvételére van szükség. Előfordulhat, hogy az illetékes minisztérium egymaga lép, vagy együttműködik más érintett minisztériumokkal és intézményekkel, mint például felügyelőségekkel és laboratóriumokkal.

Alapvető cél, hogy a jogharmonizációt szolgáló nemzeti jogi intézkedések legyenek összhangban az egyes országok saját környezetvédelmi prioritásaival és alapelveivel. Csak így módon érvényesülhetnek megfelelően a közösségi jog alapelvei, céljai és követelményei. Hasznos lehet, ha a jogharmonizációt most végzők megvizsgálják, hogy az EU jelenlegi tagjai jogharmonizációs eredményeiket milyen különböző megoldások eredményeképpen érték el. Azonban minden tagország a saját jogi, gazdasági és politikai körülményeinek legmegfelelőbb intézkedéseket hozza meg.

Például, Belgiumban, amely szövetségi állam, ahol a környezetvédelem szabályozása csaknem egészében az egyes régiók jogköre, regionális szinten történik a közösségi jog

rendelkezéseinek megvalósítása. Franciaországban, a közösségi jogból átvett irányelvek egy Környezetvédelmi Törvénykönyv részeivé váltak. E Törvénykönyv célja, hogy egységes jogi keretbe foglalja az összes környezetvédelmi rendelkezést.

Az intézkedések meghozásakor figyelembe kell venni, hogy milyen követelmény formának, illetve EU joganyagának akarunk eleget tenni. A közösségi rendeletek esetén például tudnivaló, hogy azok közvetlenül hatályosak a tagországokban és nincs szükség átvételükre a nemzeti joganyagba. Egy másik példa: amikor egy irányelv egy tevékenységet megtilt (bizonyos anyagok, mint például az azbeszt vagy egyes termékekben megtalálható nehézfémek, használatát, vagy kibocsátását), a megfogalmazott követelmények precízek és egyértelműek. Ezzel szemben amikor egy irányelv határértékeket fogalmaz meg (82/884/EEC a levegőben levő ólom határértékéről), akkor egyértelműen fogalmaz a célok tekintetében, ugyanakkor szabadkezet ad a tagországoknak abban, hogy e célt hogyan érik el.

2.3 Az illetékes hatóság vagy hatóságok

Fontos előírás, hogy minden országban legyen legalább egy olyan hatóság, amely teljeskörű felelősséget visel a közösségi jog hazai foganatosításáért és e tekintetben képviseli az adott országot az Európai Unió felé. Egy ilyen 'illetékes hatóságra' szövetségi államokban is szükség van, még abban az esetben is, ha ott a jogalkotói munka zöme a regionális kormányzat szintjén történik. Az illetékes hatóság - különösen ha a környezetvédelmi irányelvek tekintetében jogosítványai kiterjednek az engedélyezésre, és a jogszabályok érvényesítésére - legyen valamilyen köztestület.

A hatáskörökön megosztható több azonos vagy különböző szintű intézmény. Például, egy, a közművekért felelős minisztérium feladata lehet, hogy foganatosítsa a környezeti hatástanulmányokkal foglalkozó irányelvet. A levegőt, a vizet vagy a talajt érintő kibocsátási értékekre vonatkozó engedélyek kiadása lehet helyi, regionális vagy országos hatóságok jogköre. A folyamatos ellenőrzés és a jogszabályok érvényesítése részben vagy teljes mértékben válhat a regionális vagy helyi hatóságok feladatává.

2.4 Az érintett intézmények, az igazgatási munka és a finanszírozás kérdései

Olyan esetekben, amikor új jogszabályokat kell a gyakorlatba bevezetni, gyakran válik szükségessé, hogy intézményeket, igazgatási eljárásokat és szabványokat változtassunk meg. Az illetékes minisztériumoknak és hatóságoknak fel kell mérniük, hogy intézkedéseik milyen intézményi háttérrel igényel, mekkorák a szükséges igazgatási és felügyeleti munka költségei és hogy milyen beruházásokra van szükség. Általában átmeneti rendelkezésekre is szükség van, hogy a már működő ipari létesítményeket vagy eljárásokat fokozatosan igazíthassák az új szabályozó rendszerhez. Példa erre a szennyvíz kezelésre vonatkozó rendelkezés, amelyet 2005-re kell bevezetni.

Mérlegelni kell, hogy milyen költségekkel és előnyökkel járnak az egyes végrehajtási módok. Fel kell becsleni annak a finanszírozási igényét, hogy megvalósuljanak a környezet minőségének javításához szükséges igazgatási lépések és beruházások. Azt is át kell gondolni, hogy a szükséges pénzeszközök mely forrásokból biztosíthatók.

2.5 A jogszabályok érvényesítése

Egyre több figyelem terelődik a jogszabályok érvényesítésére az Európai Unióban. Ennek több

oka is van: az egyes tagországok nem kényszerítik ki a jogszabályok végrehajtását ugyanazon a szinten; világossá vált továbbá, hogy a jogkövetés olyan országokban sem mindig megfelelő, amelyekben az érintett jogszabályok viszonylag szigorúak.

Fentiek figyelembevételével a társult országok minden tőlük telhetőt tegyenek meg annak érdekében, hogy javítsák szabályozó és ellenőrző mechanizmusait. Ehhez erősítsék meg felügyeleti rendszereiket, hozzanak igazgatási és igazságügyi intézkedéseket, mert csak így biztosítható, hogy a környezetvédelemmel foglalkozó jogszabályaikat megfelelően hajtsák végre és érvényesítsék.

2.6 Véleménycsere az érintett csoportokkal és magánszemélyekkel

A közösségi jog átvétele és foganatosítása során az illetékes minisztérium minden bizonnyal hasznosnak találja, hogy konzultáljon az intézkedések által érintett csoportokkal. Az ilyen véleménycserenek az a célja, hogy kölcsönösen megfogalmazzák az esetleg felmerülő problémákat, és hogy megszerezzék a jogszabályi változtatások által érintett csoportok támogatását. E tekintetben érintett csoportnak tekinthető, például egy-egy kormányzati szervezet, helyi vagy regionális hatóság, termelővállalat, nem kormányzati szerv vagy a lakossági csoportok.

2.7 A jogharmonizáció egyes lépései

Sok hasonlóságot találhatunk abban, ahogy a tagországok a jogharmonizációt végzik a közösségi irányelvek és rendeletek tekintetében, melyeket a következő oldalakon sorolunk fel. E mellett kitérünk néhány speciális kérdésre is, amelyekkel a jogharmonizációt végzők találkozhatnak.

Jogharmonizációs lépések a közösségi irányelvek kapcsán

1. Lépés: el kell dönteni, hogy a közösségi jogszabály milyen típusú és melyek a követelményei

1. Milyen típus: irányelv, rendelet vagy döntés?
2. Melyek a céljai?
3. Milyen hatóságok hatáskörébe tartozik?
4. Milyen információk összegyűjtését és szolgáltatását írja elő a Bizottság?
5. Milyen tervezőmunkára van szükség?
6. Milyen tudományos vagy technikai ismeretekre van szükség?
7. Milyen konzultációs eljárást kell használni?
8. Milyen beruházásokra van szükség?

2. Lépés: el kell dönteni, hogy az érintett ország mekkora mozgásterrel rendelkezik

1. Az érintett közösségi jogszabály mely követelményei teszik lehetővé, hogy több alternatíva között lehessen választani?
2. Mely követelmények zárják ki a különböző módok közötti választást?
3. Az érintett ország törvénykezési aktussal vagy közigazgatási intézkedésekkel valósítja-e meg a jogharmonizációt?
4. Új jogszabályt kell-e létrehozni vagy csak a meglévőt módosítani?
5. Mi legyen a tartalma a megalkotandó joganyagnak?
6. Költség-haszon elemzés a gazdaság és a környezet szempontjából.
7. Mely szektorok viselik a terhet?
8. Az új követelményeknek való megfelelés megszervezése: határidő, átmeneti időszakok, végrehajtási programok, beruházások és jelentések

3. Lépés: annak eldöntése, hogy az adott országban miképpen történik az új jogszabály végrehajtása és érvényesítése

1. Központi, regionális vagy helyi szinten történjen a végrehajtás? Melyek a személyi és technikai követelmények?
2. Milyen jogosítványokkal rendelkezzenek a hivatalosan eljáró személyek?
3. Milyen koordinációra és konzultációra van szükség az érintett szabályozószervek között?
4. Mekkora szükség van tájékoztatásra, útmutatókra, felkészítő tanfolyamokra?
5. A végrehajtás különböző módjainak költség-haszon elemzése.
6. Milyen költségekkel jár az ide kapcsolódó igazgatási tevékenység, valamint a beruházások?
7. Hogyan biztosítható a költségek megtérülése és a folyamatos finanszírozás?

8. Milyen folyamatos ellenőrzésre van szükség?
9. Ki végzi a folyamatos ellenőrzést? Az azt végzők számára kell-e szervezni felkészítő tanfolyamot; kell-e külön munkaerőt és berendezéseket biztosítani?
10. Milyen büntetések alkalmazhatók? Hogyan történjen a büntetések kiszabása (igazgatási vagy bírósági úton)?

4. Lépés: Milyen információszolgáltatási és konzultációs eljárásra van szükség

1. Kivel konzultáljunk a következők közül: kormányzati szervezetekkel, helyi és/vagy regionális hatóságokkal, iparral, nem kormányzati szervekkel, a lakossági csoportokkal?
2. A konzultáció mely formájára van szükség?
3. A konzultáció a folyamat milyen szakaszában kerüljön sor?
4. A kormányzati szerveken kívül egyéb szervezetek milyen szerepet játszhatnak?

5. Lépés: A végrehajtási program kidolgozása

1. Jogalkotói menetrend
2. A végrehajtásról szóló közigazgatási utasítások, rendeletek előkészítése
3. Költségvetési menetrend
4. Az érintett intézmények listája, a szükséges személyi állomány, a felhasználandó források
5. Felkészítő tanfolyamok, információs anyagok, megbeszélések az érintett kormányhivatalokkal, iparral, állampolgárokkal stb.; kommunikációs tevékenységek
6. Beruházások
7. Működési költségek
8. A végrehajtás ellenőrzése
9. A végrehajtásról szóló információk összegyűjtése, jelentések készítése
10. A hatályos jogszabályok érvényesíttetése

3. A JOGHARMONIZÁCIÓ ÉS AZ EURÓPAI UNIÓ KÖRNYEZETVÉDELMI JOGSZABÁLYAINAK EGYES KATEGÓRIÁI¹⁰

3.1 Az EK-szerződés szerepe a jogharmonizáció folyamatában

Az EK-szerződés 130r cikkelye meghatározza a környezetvédelmi politika néhány alapelvét. Ugyanakkor arra nincs szükség, hogy a jogharmonizáció keretében e rendelkezéseket szóról-szóra átültessék az egyes országok jogszabályaiba. A 130r cikkely segíti az EU környezetvédelmi politikája és joganyaga céljainak megértését általában és egyes közösségi jogszabályok értelmezését, valamint átvételét.

Előírás, hogy az EU környezetvédelmi joga az EK-szerződés egy vagy több rendelkezésén alapuljon. A környezetvédelem területén leggyakoribb a hivatkozás a 100a cikkelyre (ahol az egységes piac környezetvédelmi dimenziójáról esik szó), valamint a 130s cikkelyre (amely kifejezetten környezetvédelmi témákat tárgyal). A jogharmonizáció szempontjából elsősorban azért fontos a közösségi jog jogi alapjaival tisztában lenni, mert ennek ismeretében dönthető el az a kérdés, hogy egy adott ország alkalmazhat-e területén szigorúbb környezetvédelmi szabványokat, mint amelyeket a megfelelő közösségi jog előír.

Például, amennyiben egy irányelvet a 130s cikkelyre hivatkozva fogadnak el, akkor a tagállamoknak nagyobb mértékben nyílik lehetőségük arra, hogy belső szabályozásukban szigorúbb intézkedéseket foganatosítsanak, mintha a hivatkozás alapja a 100a cikkely.

3.2 Irányelvek

A legtöbb közösségi környezetvédelmi jogszabály irányelv. E jogi kategória kifejezetten az Európai Unióban jött létre. Az irányelvek célja, hogy kötelezettségeket fogalmazzanak meg a tagországokra nézve, miközben elég rugalmasak legyenek ahhoz, hogy figyelembe vegyék a tagországok különböző jogi és közigazgatási hagyományait. A tagországok maguk dönthetik el, hogy az irányelvekhez hogyan igazítják hozzá saját jogi és közigazgatási rendszerüket. (Lásd a 4. fejezetet a továbbiakban.)

¹⁰ Európai Unió vagy Európai Közösség? A különböző közösségi politikákról szóló dokumentumokban és a közösségi joganyagban egyaránt szerepel az Európai Unió és az Európai Közösség kifejezés. Mindkettő létező intézmény. Az Európai Uniót a Maastrichti Szerződés (EUSZ) hozta létre a célból, hogy kifejezze a tagállamok immár kibővült politikai célkitűzéseit. Az Európai Unió fogalmába beletartozik mind az Európai Közösség (amelynek jogosítványait és intézményi felépítését az EK-szerződés fogalmazza meg), mind azok a szélesebb mechanizmusok, amelyek biztosítják a tagországok számára a különböző politikák fejlesztését és a koordinációt, amelyekről a Maastrichti Szerződés rendelkezik.

A Közösség környezetvédelmi joganyagának jogi alapját az EK-szerződés biztosítja. A nemzetközi egyezményeket is az Európai Közösség ratifikálja. Többször is előfordul, hogy ugyanazok a testületek (tagállamok, az Európai Bizottság, stb.) mind az Unió, mind a Közösség keretein belül eljárnak. Az az alapvető különbség a két fogalom között, hogy csak az Európai Közösség keretein belül fogadható el olyan jogszabály, amely a tagországokra kötelező érvényű. Éppen ezért, amennyiben szabatosan akarunk fogalmazni, akkor az Európai Közösség és nem az Európai Unió joganyagára kellene hivatkozni. Ugyanakkor az egyszerűség kedvéért a jelen útmutató mind a különböző politikák, mind jogi kérdések tekintetében az Európai Unió kifejezést használja.

Az irányelvek kötelezőek a tagállamokra nézve, de tartalmazhatnak olyan rendelkezéseket is, amelyek figyelembe veszik az egyes tagországok különböző környezeti és gazdasági feltételeit.

Például, a nagy égetőüzemekkel foglalkozó irányelv az egyes tagországok számára más és más mértékben írja elő a kibocsátási értékek csökkentését. Sőt, a gazdaságilag kevésbé fejlett tagállamok számára azt is megengedi, hogy növeljék a kibocsátást.

A keretirányelvek a környezetvédelem különböző szektoraira vonatkozó jogalkotás számára fogalmaznak meg alapelveket, eljárásokat és követelményeket. Egyelőre a levegőszennyezés és a hulladékgazdálkodás tekintetében kerültek kiadásra, míg javaslati stádiumban van a víztisztaságra vonatkozó keretirányelv. Az egyes szektorokban kibocsátott kapcsolódó irányelveknek összhangban kell lenniük a keretirányelv alapkövetelményeivel.

A közösségi jogszabályok felépítésének megértése életbevágóan fontos a hatékony jogharmonizációs stratégia kidolgozásához. Az 1. sz. függelék ehhez a témához nyújt segítséget.

3.3 Rendeletek

A Közösség környezetvédelmi joganyagának mintegy 10%-át teszik ki a rendeletek. A rendeletek kötelező erejűek a tagállamok számára és hatályon kívül helyeznek bármely olyan nemzeti jogszabályt, amely ellentétes velük. Esetükben a tagállamok nem vehetik át rendelkezéseiket nemzeti joganyagukba, még akkor sem, ha az érintett nemzeti jogszabály teljes mértékben megegyezik a közösségi rendelettel.¹¹

A fentiek értelmében a rendeletek általában kívül esnek a jogharmonizációs folyamaton, és az EU-hoz csatlakozó országokban a csatlakozás napján lépnek életbe. Nem szabad ugyanakkor elfelejtenünk, hogy a környezetvédelmi rendelkezések végrehajtásához további nemzeti szintű intézkedésekre van szükség. Éppen ezért a rendeletek tanulmányozására már a csatlakozást megelőzően is szükség van.

Példaként említenénk azokat az intézkedéseket, amelyeket a csatlakozást követően az egyes országoknak mindenképpen meg kell tenniük: meg kell határozni, hogy mely hatóságok feladata lesz, hogy felügyeljék és ellenőrizzék a különösen veszélyes vegyszerek és a veszélyeztetett növény- és állatfajok kereskedelmét; dönteni kell a különböző útmutatók és nyomtatványok elkészítéséről, valamint a jogsértések szankcionálásáról.

¹¹ Az átvételre vonatkozó tiltás onnan származik, hogy a közösségi rendeleteket az érintett országok bíróságainak és közigazgatási szerveinek közvetlenül kell alkalmazniuk. Amennyiben átvételre kerülne sor, az az EK-szerződés alapján ellentmondásba kerülne a közösségi rendeletek jogi sajátosságaival.

1. táblázat: A kötelező érvényű közösségi jogszabályok három típusa

Irányelvek	Rendeletek	Döntések
<p>1. Az irányelvben megjelölt napon vagy az Official Journal-ban történt közlést követő 20. napon lépnek életbe; közzétételüket követően a tagállamok kötelessége a jogharmonizáció</p>	<p>1. A rendeletben megjelölt napon vagy az Official Journal-ban történt közlést követő 20. napon lépnek életbe</p>	<p>1. Azután lépnek hatályba, miután bejelentették azoknak, akikre vonatkoznak.</p>
<p>2. a leggyakrabban használt jogszabályi forma az EU környezetvédelmi jogi szabályozásában</p>	<p>2. olyankor használják, ha egységes rendszerre van szükség: pénzalapok, intézmények; az EU önkéntes programjai, mint pl. az öko-címke; termék vagy meghatározott kereskedelmi tevékenység szabályozása (veszélyeztetett fajok, hulladékszállítás)</p>	<p>2. részletes közigazgatási követelmények meghatározására vagy rendeletek/irányelvek technikai részleteinek felfrissítésére használják</p>
<p>3. A tagállamok kötelesek megalkotni a szükséges törvényeket, rendeleteket és igazgatási eljárásokat, hogy az átvétel időpontjában az irányelv alkalmazható legyen; ez általában egy-egy irányelv hatályba lépését követő két éven belül történik meg.</p>	<p>3. A rendeletek nyomán a tagállamok kötelesek intézményeket létrehozni és eljárásokat foganatosítani; a rendeleteknek ellentmondó hazai szabályozást hatályon kívül kell helyezni</p>	<p>3. Tartalmukban és alkalmazásukban egy-egy konkrét témára koncentrálnak</p>
<p>4. Akkor lépnek hatályba, amikor gyakorlati alkalmazásra kerülnek. Ez az időpont egybeesik az átvétel napjával, kivéve ha maga az irányelv bizonyos lépések megtételére más időpontot jelöl meg. Egyes irányelvek akkor is kifejthetnek közvetlen hatást, ha egy tagállam elmulasztja átvételüket a nemzeti joganyagba</p>	<p>4. kötelező erejűek attól a naptól kezdve amikor hatályba lépnek</p>	<p>4. kötelező érvényűek azokra nézve, akikre vonatkoznak hatályba lépésük napjától kezdve</p>

A rendeletek általában konkrét céllal születnek. Olyankor alkalmazzák, amikor azt akarják elérni,

hogyan az egyes tagállamoktól pontosan ugyanazokat a követelményeket kérik számon. Bizonyos területeken¹², mint például a hulladékgazdálkodás és a vegyszerek kezelése, a vonatkozó közösségi joganyag mind rendeleteket, mind irányelveket tartalmaz. Elengedhetetlen, hogy egyidejűleg vizsgáljuk meg a rendeletek várható hatását, mert csak így mérhető fel, hogy milyen intézkedések szükségesek a kapcsolódó irányelvekhez történő jogharmonizációjához.

3.4 Döntések

A döntések olyan egyedi jogi aktusok, amelyek teljes egészében kötelező érvényűek azokra nézve, akikre vonatkoznak. Abban különböznek a rendeletektől és az irányelvektől, hogy általában specifikusak. A környezetvédelem területén kevésbé használatosak. A környezetvédelmi rendeletek és irányelvek gyakran hatalmazzák fel a Bizottságot, hogy döntéseket hozzanak az előbbieik végrehajtása érdekében.

Például, a Bizottság hozhat döntéseket abból a célból, hogy módosítsa a hulladékok listáját, amely a hulladékok országhatárokon történő átszállításáról szóló rendelet része; továbbá hogy meghatározza, hogy ilyen esetekben milyen nyomtatványokra és dokumentációra van szükség. A Bizottság már eddig is egy sor döntést hozott a tekintetben, hogy bizonyos termékcsoportok hogyan kaphatják meg az öko-címkét.

3.5 Az Európai Bíróság szerepe

Az EK-szerződés és a közösségi jog jogi értelmezésének legfelsőbb szerve az Európai Bíróság. Az elmúlt tíz év során a Bíróság növekvő számú döntést hozott a Közösség környezetvédelmi jogszabályainak értelmezésével kapcsolatban, továbbá, a tagállamok jogharmonizációs törekvéseire vonatkozóan az egységes belső piac kialakítása érdekében. A Bíróság fontos alapelveket is megfogalmazott egyes irányelvek átvétele kapcsán.

Éppen ezért, amikor egy ország részletes környezetvédelmi jogharmonizációs stratégiát dolgoz ki, gondosan meg kell vizsgálnia a Bíróság azon döntéseit is, amelyekben az irányelveket és a jogharmonizációs módszereket értelmezi.

¹² Példa erre az a rendelet, amely a hulladék határokon át történő szállításáról rendelkező Bázeli Egyezmény és a hulladékgazdálkodással foglalkozó keretirányelv végrehajtásáról rendelkezik. További példaként említhetjük azokat az irányelveket, amelyek a veszélyes vegyi anyagok és készítmények osztályozásával és címkézésével foglalkoznak, valamint az a rendelet, amely a tiltott vagy használatukban rendkívül korlátozott vegyszerek exportját és importját szabályozza.

4. AZ ÁTVÉTEL ELVEI

Ebben a fejezetben általános útmutatót fogalmazunk meg és választ keresünk néhány közkeletű kérdésre az EU környezetvédelmi joganyagának jogharmonizációjával kapcsolatban. A jogharmonizáció és a végrehajtás során számos alapelvet és követelményt figyelembe kell venni. Többségük az Európai Bíróság esetjogából származik. A Bíróság ide vágó döntéseit olyankor hozta, amikor egy tagállam nem fogantatosított megfelelően egy-egy irányelvet. Az Európai Bíróság ítéletei kötelező érvényűek annak ellenére, hogy sem az EK-szerződésben, sem magukban az irányelvekben kifejezetten található meg.

Az egyes irányelvek és rendeletek részletesebb leírása a jelen útmutató 2. részében található.

4.1 Alkalmazhat-e egy kormány kötelező érvénnyel nem bíró közigazgatási intézkedést irányelv céljainak elérése érdekében?

Nem. Bár az EK-szerződés látszólag széles mozgásteret biztosít az átvétel mikéntjét illetően, a Bíróság úgy foglalt állást, hogy amennyiben nem jogi módszerekkel történik az átvétel, az ellentmond az irányelvek kötelező jogi érvényének. Ennek az elvnek a figyelembevételét különösen azoknak az országoknak a részére fontos, amelyek hagyományosan közigazgatási intézkedésekre támaszkodnak környezetvédelmi politikájuk megvalósítása során.

Olyan esetekben amikor egy irányelv átfogó programok kidolgozását vagy átfogó feladatok megvalósítását írja elő, a végrehajtás történhet oly módon is, hogy a hatóságok és az ipar kötelező érvényű környezetvédelmi egyezményeket írnak alá. (Vö. Commission Communication on Environmental Agreements, COM(96) 591 of 27.11.1996 és Commission Recommendation 96/733/EC, OJ L 333/59 of 21.12.1996).

Azokat a rendelkezéseket, amelyek kötelezik a tagállamokat bizonyos információ összegyűjtésére és bizonyos jelentések megtételére, a tagállamoknak nem feltétlenül kell átvenniük kötelező érvényű hazai jogszabályformájában.

4.2 Kötelező-e új hazai jogszabályt megalkotni?

Nem feltétlenül. Az egyes országoknak jogában áll, hogy meglévő jogszabályokat vagy azok módosított változatát használják fel egy-egy irányelv végrehajtásához. Ugyanakkor ritka, hogy egy már meglévő jogszabály minden tekintetben megfeleljen az elvárásoknak. A tapasztalat azt mutatja, hogy általában nem tanácsos a már meglévő jogszabályokra támaszkodni, kivéve, ha a hazai jogszabály és a közösségi irányelv cikkelyről-cikkelyre történő részletes összehasonlítása bebizonyította alkalmasságukat.

Például, 1985-ben Franciaország úgy tájékoztatta a Bizottságot, hogy a környezeti hatástanulmányokról szóló 1977-es törvénye teljes mértékben megfelel a Közösség 85/337/EEC sz. irányelvének. Később azonban bebizonyosodott, hogy a törvény mégis csak módosításra szorul.

4.3 A hazai jogrendbe való átvétel során szó szerint kell-e ragaszkodni az irányelvek megfogalmazásához?

Nem. Az irányelvek bizonyos rugalmasságot biztosítanak a tagállamoknak. Éppen ezért nem szükséges a szóról-szóra való átvétel, amennyiben a hazai jogszabályok megfelelnek az érintett irányelv követelményeinek. Arra azonban ügyelni kell, hogy a hazai jogszabály megfogalmazása teljes mértékben adja vissza az irányelv mondandóját. Egyes tagállamok szóról-szóra való átvételt követnek, mert ezzel igyekeznek elkerülni az olyan bírálatot, hogy a jogharmonizációjuk nem teljes. Az ilyen gyakorlat bizonyos veszélyekkel jár: amennyiben az átvételt nem kísérik a szükséges jogi és közigazgatási intézkedések, amelyek a hatékony végrehajtást és jogérvényesítést biztosítják, felmerül a veszély, hogy a végrehajtás és érvényesítés nem a kellő hatékonysággal valósul meg. Esetenként szükségessé válik, ahhoz hogy az irányelv célkitűzései a gyakorlatban megvalósuljanak, hogy az átvételt megvalósító rendelkezések részletesebbek legyenek, mint a sok esetben általános megfogalmazásokat használó irányelv. Arra különösen ügyelni kell, hogy az irányelvben megfogalmazott kötelezettségek köre ne szűküljön.

Rendkívül fontos, hogy a közösségi irányelvekben előforduló definíciókat szó szerint és teljes terjedelmükben vegyük át azokban a hazai jogszabályokba, amelyek az irányelv végrehajtását hivatottak biztosítani.

4.4 Felhasználhatja-e a kormány a szankciókat az irányelveket átvevő hazai jogszabályok érvényesítésére?

Igen. Az irányelvek általában a tagállamokra bízzák a szankciók formájának meghatározását. Ritkán fordul elő, hogy akár csak azt is meghatározza egy irányelv, hogy az átvételt megvalósító hazai jogszabály megsértése polgári vagy büntetőjogi következményekkel járjon. Ugyanakkor a tagállamok bizonyos követelményeknek meg kell, hogy feleljenek:

- A kiválasztott szankciónak elég hatékornak kell lennie ahhoz, hogy biztosítsa azt, hogy az irányelv célkitűzései megvalósuljanak.
- Ne legyen megkülönböztetés azok között a szankciók között, amelyeket az irányelvek végrehajtásának biztosítására alkalmaznak, valamint azok között, amelyeket hasonló hazai jogszabályok megsértése esetén érvényesítenek. Példa erre, hogy amennyiben valaki megsérti a környezetvédelmi előírásokat a hazai jogszabályok szerint, az ilyen esetben alkalmazott szankciók ne legyenek nagyságrenddel szigorúbbak, mint azok amelyeket akkor érvényesítenek, ha valaki közösségi irányelv átvételét megvalósító hazai jogszabályba ütközött tesz.

Például, azok a büntetések, amelyeket akkor rónak ki, ha valaki a megengedettnél nagyobb mennyiségű szennyező anyagot juttat a vízbe, nagyjából azonos nagyságrendűek kell legyenek, akár hazai jogszabály, akár átvett közösségi irányelv szabta meg a kibocsátási határértékeket..

4.5 Lehetőségük van-e az egyes országoknak arra, hogy szigorúbb környezetvédelmi szabványokat fogalmazzanak meg?

Egyes esetekben igen. Az EK-szerződés felhatalmazza a tagállamokat arra, hogy olyan hazai környezetvédelmi szabványokat és követelményeket fogalmazzanak meg vagy tartsanak hatályban, amelyek szigorúbbak, mint a közösségi környezetvédelmi joganyag. A tagállamok mozgástere azonban itt sem korlátlan.

Bizonyos közösségi környezetvédelmi irányelvek kifejezetten megengedik a tagállamoknak - vagy arra biztatják őket - hogy hozzanak szigorúbb intézkedéseket. Ez más szavakkal azt jelenti, hogy a közösségi irányelv a minimális és nem a maximális követelményt fogalmazza meg. Ez gyakran előfordul a levegő- vagy vízszennyezés kibocsátási határértékeinek; vagy a környezeti* minőség szabványainak meghatározásakor.

Például, a levegő és a víz minőségéről szóló közösségi környezetvédelmi irányelvek gyakran határoznak meg kötelező határértékeket bizonyos szennyező anyagokra vonatkozóan. E meghatározásokat további ajánlott határértékekkel egészítik ki, amelyek olyan környezetminőségi célkitűzéseket jelölnek ki, amelyek elérésére kell törekedniük a tagállamoknak.

Olyan esetekben, amikor a közösségi környezetvédelmi irányelvek alapját az EK-szerződés 100a cikkelye (az egységes piacról) képezi, az egyes tagállamok számára fennáll a lehetőség - amennyiben erre előzetesen megszerezték a Bizottság hozzájárulását és bebizonyították, hogy miért van szükségük szigorúbb környezetvédelmi intézkedésekre - a közösséginél szigorúbb környezetvédelmi intézkedéseket alkalmazhatnak.

Amennyiben egy közösségi környezetvédelmi jogszabály alapját az EK-szerződés környezetvédelmi rendelkezései alkotják (130r, s és t cikkelyek), akkor a tagállamok szélesebb jogkörrel rendelkeznek ahhoz, hogy szigorúbb intézkedéseket foganatosítsanak. Ezekről az intézkedésekről értesíteniük kell a Bizottságot (előzetes értesítésre ugyanakkor nincs szükség). Az azonban nem megengedett, hogy az ilyen lépések leplezett formában kereskedelmi korlátozásokat jelentsenek, vagy azt, hogy egy másik tagország áruai vagy szolgáltatásai hátrányos megkülönböztetést szenvedjenek. Abban az esetben, ha egy közösségi irányelv vagy rendelet, amelynek alapját a 130s cikkely alkotja, egy-egy tevékenység átfogó szabályozását tűzi ki, mint például hulladék határokon keresztül történő szállítása, a tagállamoknak igen körültekintően kell eljárniuk, amennyiben a közösségiekénél szigorúbb intézkedéseket kívánnak bevezetni.

4.6 Teljes szabadsággal rendelkezik-e egy kormány a tekintetben, hogy a környezetvédelmi irányelvek kapcsán maga jelöljön ki földrajzi körzeteket?

Nem. Több olyan környezetvédelmi irányelv van, amelyek arra szólítják fel a tagállamokat, hogy az ország határain belül az irányelvben megadott kritériumok szerint földrajzi területeket jelöljenek ki. Az így kijelölt földrajzi területeken aztán érvényesíteniük kell az irányelv követelményeit. Néhány példa erre: élőhelyvédelmi területek; a városi szennyvizek kezelésével foglalkozó irányelvben meghatározott érzékeny és kevésbé érzékeny területek; továbbá olyan területek, ahol a levegő minősége nem felel meg a közösségi szabványoknak. A gyakorlat általában az, hogy ezeknek a földrajzi területeknek a kijelöléséről értesíteni kell az Európai Bizottságot, és tervet kell kidolgozni védelmükre, esetleg minőségük javítására.

Bár az irányelvekben megfogalmazott kritériumok némi szabadságot nyújtanak a tagállamoknak a tekintetben, hogy milyen módon jelöljék ki ezeket a területeket, amennyiben egy tagállam nem az előírt módon alkalmazza e kritériumokat, például meg nem engedett gazdasági szempontokat vesz figyelembe a területek kijelölése során, akkor az adott tagállam kormányának kellemetlensége támadhat az Európai Bizottsággal és végső soron az Európai Bírósággal.

E területen a következő alapelveket kell figyelembe venni:

- A földrajzi területek kijelölését az illetékes országos hatáskörű hatóság végezze el, döntése legyen jogilag kötelező érvényű, függetlenül attól, hogy a döntésének alapját képező javaslatot valamilyen más intézmény dolgozta-e ki.
- Az irányelvekben megfogalmazott területkiválasztási kritériumokat körültekintően kell alkalmazni.
- A kormányoknak semmiképpen sem szabad megengedniük, hogy oda nem tartozó tényezők befolyásolják a kijelölt területek kiválasztását. Minthogy a kiválasztás nyomán egy-egy területen kiadások jelentkeznek a környezet megóvása vagy minőségének feljavítása kapcsán, a döntéshozókra nyomás nehezedhet, hogy lehetőleg minél kevesebb és minél kisebb területeket jelöljenek ki. A kiválasztás során nem szabad figyelembe venni gazdasági vagy más nem környezetvédelmi szempontot, azt az esetet kivéve, ha ezt az érintett irányelv kifejezetten lehetővé teszi.

Igen hasznos lehet, ha az új tagállamok megvizsgálják a többi tagállam ilyen irányú gyakorlatát, valamint az Európai Bíróság a tárggyal foglalkozó döntéseit.

Például, a 85/203/EEC sz. irányelv alapján a tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy az irányelvben megjelölt határértékeknél alacsonyabbakat állapítsanak meg olyan körzetekre vonatkozóan, ahol szükségesnek látják, hogy korlátozzák vagy megakadályozzák a várhatóan növekvő nitrogén-dioxid szennyezést, amely az urbanizáció vagy az ipar fejlődésének következménye.

4.7 A rendeletekre vonatkozik-e a jogharmonizáció?

Szűkebb értelemben véve nem. Ugyanakkor a rendeletek végrehajtása céljából az országoknak bizonyos közigazgatási intézkedéseket meg kell tenniük. A környezetvédelem területén találunk néhány fontos közösségi rendeletet, azokat például, amelyek a hulladék és a veszélyeztetett fajok nemzetközi kereskedelmét szabályozzák, továbbá azok, amelyek az öko-menedzsmenttel és az auditálási rendszerrel foglalkoznak. Ezek a rendeletek az újonnan csatlakozó országokban csak a csatlakozást követően lépnek hatályba. Az ők esetükben nincs szükség a hazai jogba történő átvételre - sőt ez nem is megengedett.

Az érintett országoknak ugyanakkor figyelembe kell venniük, hogy:

- Egyes rendeletek előírják, hogy a végrehajtásuk érdekében bizonyos hatóságokat vagy testületeket kell kijelölni vagy létrehozni. Ez történhet közigazgatási utasítás vagy rendelet formájában.
- Egyes közösségi rendeletek megkövetelik, hogy az érintett országok hazai jogrendje –

akár a polgári, akár a büntetőjog eszközeivel – határozzon meg büntetési tételeket azokkal szemben, akik nem tartják magukat a közösségi rendeletekhez. Ha ez nincs is egyértelműen megfogalmazva, szükség van olyan hatékony hazai szankciókra, amelyek biztosítják a rendeletek betartását.

Mindez azt jelenti, hogy az érintett országoknak biztosítaniuk kell azt, hogy meg legyenek a szükséges közigazgatási intézkedések és intézményi háttér az EU-hoz történő csatlakozás időpontjára; továbbá azt, hogy addig az időpontig a hazai jogrendszerből iktassák ki a közösségi jogszabályokkal esetleg átfedésben vagy azokkal ellentmondásban levő hazai jogszabályokat.

Olyan esetekben, amikor a közösségi jog valamilyen környezetvédelmi területen egyaránt tartalmaz irányelveket és rendeleteket, az országoknak különös gonddal kell eljárni annak biztosítása érdekében, hogy az irányelvek végrehajtását megvalósító hazai intézkedések legyenek összhangban a megfelelő közösségi rendelkezésekkel.

A közösségi rendeletek végrehajtása kevesebb lépésből áll, mint az irányelvek végrehajtása. A következő oldalon e lépéseket vázoljuk fel:

A rendeletek végrehajtásának lépései

1. Ki kell jelölni, hogy mely országos hatáskörű hatóság vagy hatóságok feladata lesz a rendelet végrehajtása
2. Meg kell határozni, hogy milyen jogalkotói lépésekre lesz szükség (vagy lesz-e szükség egyáltalán), pl. ahhoz, hogy szankciókat írjunk elő, vagy hogy kijelöljük az illetékes hatóságokat.
3. Fel kell állítani a jogalkotói munka menetrendjét (szükség szerint).
4. Az érintett hatóságok számára el kell készíteni a közigazgatási utasításokat és eljárásokat
5. Konzultálni kell a többi érintett államigazgatási szervvel, valamint a rendelet által érintett csoportok tagjaival (pl. importőrökkel és exportőrökkel; a főbb ipari szereplőkkel; környezetvédelmi szervezetekkel)
6. Biztosítani kell a szükséges munkaerőt és forrásokat
7. Fel kell készíteni az apparátust
8. Tájékoztatni kell az érintett ipari szektorokat és vállalatokat arról, hogy milyen követelményeknek kell megfelelniük
9. Az érintett csoportok számára biztosítani kell a szükséges dokumentumokat, nyomtatványokat és igazolásokat.
10. Az ország csatlakozását követően folyamatosan ellenőrizni kell a rendelet végrehajtását; a munkáról be kell számolni a többi tagországnak és szükség szerint az Európai Bizottságnak.

2. rész

AZ EU KÖRNYEZETVÉDELMI JOGANYAGÁNAK ÁTTEKINTÉSE

BEVEZETÉS

A 2. rész minden egyes szektor irányelveinek és rendeleteinek rövid összefoglalóját tartalmazza; olyan ábrákat, amelyek érzékeltetik az egyes szektorok jogszabályainak egymáshoz való viszonyát; továbbá azokat a lépéseket, amelyekre ahhoz van szükség, hogy a végrehajtás teljes és hatékony legyen. Ez utóbbiak kiegészítik azokat az általános lépéseket, amelyekről az 1. részben már írtunk.

Említést teszünk néhány olyan irányelvről is, amelyek elfogadása még csak folyamatban van, de a jövőben fontos elemeivé válnak az EU környezetvédelmi jogi rendszerének.

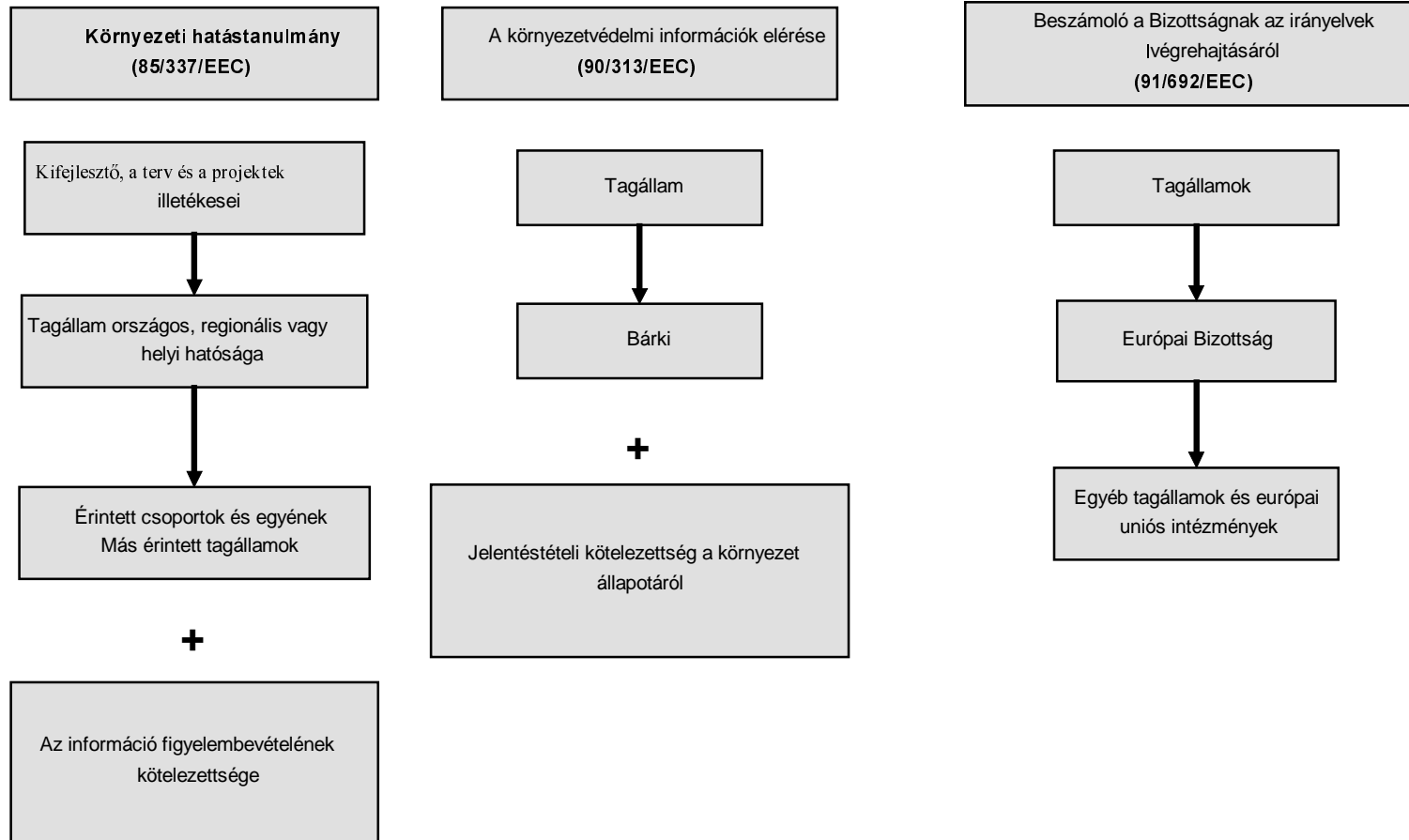
A. HORIZONTÁLIS JOGSZABÁLYOK

Bizonyos jogszabályokat akkor hívunk horizontálisnak, ha általános környezetgazdálkodási kérdésekkel foglalkoznak és nem a környezetvédelem egyes, meghatározott szektoraival, konkrét termékekkel vagy kibocsátási típusokkal. E kategóriában három irányelvet találunk, amelyek a környezetvédelemre vonatkozó információk összegyűjtésével és értékelésével foglalkoznak, valamint a környezetre hatást gyakorló emberi tevékenységek széles körével. E tekintetben az információ megjelenhet bizonyos javasolt fejlesztések környezetvédelmi hatástanulmányában; érinthetik azt, hogy a nyilvánosság mennyiben jut információhoz környezetvédelmi kérdések tekintetében, valamint a közösségi környezetvédelmi irányelvek végrehajtásáról szóló jelentések elkészítéskor figyelembe veendő követelmények és eljárások formájában.

Nem lehet túlhangsúlyozni azt, hogy mennyire fontos, hogy hiteles információval rendelkezünk a környezetről és arról, hogy az emberi tevékenységek milyen hatással vannak a környezetre, hiszen ez az alapja a környezetvédelmi rendeletek és politikák fejlesztésének, végrehajtásának, ellenőrzésének és érvényesítésének. Ez képezi az alapját továbbá annak, hogy a lakosság részt vehessen a környezetvédelemmel kapcsolatos döntéshozatali folyamatban és tágabb értelemben erősödjenek a demokratikus intézmények.

A környezetvédelmi információkhoz való hozzájutásról szóló irányelv célja, hogy a nyilvánosság számára biztosítsa azt, hogy megkapja azokat a környezetre vonatkozó információkat, amelyek az állami hatóságoknál vagy a kormányzat által ellenőrzött, a környezettel foglalkozó és a nyilvánosságnak felelősséggel tartozó szervezeteknél találhatóak. Ez az irányelv széles értelemben határozza meg a környezetvédelmi 'információ' fogalmát, azokat amelyeket az állampolgárok rendelkezésére kell bocsátani olyan esetekben is, amikor azok az információkérést nem indokolják. Ezen kívül ez az irányelv arra is kötelezi a tagállamokat, hogy rendszeresen készítsenek jelentést környezetük állapotáról.

HORIZONTÁLIS JOGSZABÁLYOK: INFORMÁCIÓSZOLGÁLTATÁSI KÖTELEZETTSÉGEK

Mielőtt ezt az irányelvet elfogadták, kevés tagállam dolgozott ki mechanizmust kifejezetten a környezetvédelemmel kapcsolatos információk továbbítására, bár közülük néhánynak volt olyan hatályos jogszabálya, amely a témával kapcsolatos közigazgatási információk továbbítására vonatkozott.

A **környezeti hatástanulmányokról** szóló irányelv megköveteli, hogy mielőtt megadnának egy kormányzati jóváhagyást elengedhetetlen, hogy bizonyos beruházási projekteket olyan elemzéseknek vessenek alá, amelyek kimutatják a beruházás esetleges hatásait a környezetre.

A **Környezetvédelmi irányelvek végrehajtásáról szóló jelentéseket** szabályozó irányelv célja, hogy egységesítse és hatékonyabbá tegye azt, ahogyan a tagállamok e témáról beszámolnak a Bizottságnak.

A.1 Környezeti hatástanulmány

Az egyes állami és magánberuházások környezetre gyakorolt hatásáról szóló 85/337/EEC sz. közösségi irányelvet nemrégiben módosította a 97/11/EC sz. irányelv, amelynek rendelkezéseit a nemzeti jogrendszerekbe át kell venni és 1999. március 14-ig hatályba kell léptetni. A nemrégiben elfogadott irányelv nem egyszerűen módosítja, inkább átalakítja a korábbi irányelvet. Célja, hogy korrigálja a korábbi jogszabály hiányosságait, elsősorban a tekintetben, hogy milyen típusú beruházásokat kell megvizsgálni és hogy milyen információk kerüljenek be a hatástanulmányba. Ez az irányelv a környezetvédelemhez való preventív hozzáállást illusztrálja, hiszen azt írja elő, hogy mielőtt egy kormányzati szerv engedélyt ad ki beruházásokra, amelyekről feltételezhető, hogy jelentős hatással lesznek a környezetre, környezeti hatástanulmányt kell készíteni.

Az említett irányelv I. sz. függelékében felsorolt beruházások bizonyos kategóriáit minden esetben alá kell vetni a környezeti hatástanulmány elvégzésének (angol rövidítése: EIA). Egyéb beruházások esetében, amelyeknek listáját az irányelv II. sz. függelékében találjuk meg, és amelyeknél elképzelhető, hogy jelentős hatással lesznek a környezetre, csak akkor kell környezeti hatástanulmányt végezni, ha a tagállamok által meghatározott kritériumok ezt szükségessé teszik.

A beruházás gazdájának kötelessége, hogy az illetékes hatóság számára beszámoljon minden rendelkezésére álló információról a beruházás várható környezeti hatásait illetően. Lehetőséget kell biztosítani a környezetvédelmi hatóságoknak is, hogy a tervezett beruházásról véleményük mondjanak mielőtt érdemi döntés születne. Tájékoztatni kell továbbá a közvéleményt is arról, hogy a hatóságokhoz igényt jelentettek be egy ilyen beruházásra; közzé kell tenni a hatástanulmány eredményeit; és lehetővé kell tenni az állampolgárok számára, hogy kifejtsék véleményüket. Az illetékes hatóság döntéseinek figyelembe kell vennie a hatástanulmány eredményeit.

A fentiek mellett a szükséges információkat el kell juttatni azokhoz a tagállamokhoz is, amelyeket a beruházás várhatóan érint. E tagországok is részt vehetnek az elemzési folyamatban. Ez összhangban áll az ENSZ Európai Gazdasági Bizottságának a határokon átnyúló hatásokkal bíró beruházások vizsgálatáról szóló egyezményével (Espoo Egyezmény).

A környezeti hatástanulmányok elvégzése során a következőket kell figyelembe venni:

1. Meg kell határozni, hogy melyek legyenek az illetékes hatóságok és milyen közigazgatási szervezetre van szükség országos és annál alacsonyabb szinteken. Az EU tagállamai körében gyakorlattá vált, hogy a környezeti hatástanulmányok követelményeit beépítették azokba a jogszabályokba, amelyek a földhasználat tervezését szabályozzák. Ennek megvalósítására jelentős jogköröket kaptak a helyi önkormányzatok. A környezeti hatástanulmányoknál használatos eljárás beépíthető az IPPC-be is olyan berendezésekre és tevékenységekre, amelyekkel az érintett irányelv foglalkozik.
2. Országos szinten ki kell dolgozni azokat az útmutatókat, amelyek megadják, hogy egy-egy környezeti hatásokkal foglalkozó dokumentumba milyen információknak kell bekerülniük, valamint hogyan történjék az elemzés és a döntéshozatal. Az ilyen útmutatók elkészítése segít az alkalmazott eljárások egységesítésében. Az útmutatók ki kell térjenek a különböző tevékenység típusok sajátosságaira: pl. útépités, vasútépités, repülőterek, városfejlesztés.
3. Az útmutatók nélkülözhetetlen eleme a döntések átláthatóvá tétele érdekében olyan eljárások kifejlesztése, amelyek lehetővé teszik a lakosság széleskörű részvételét a döntéshozatalba.
4. Fontos feladat, hogy felkészítő tanfolyamokkal segítsük azoknak a munkáját, akik a hatástanulmányokat és a különböző méréseket végzik, azon dolgoznak, hogy a beruházások káros környezeti hatásait csökkentsék vagy akadályozzák meg.
5. A beruházások gazdájától ésszerű illetékeket kérhetünk a célból, hogy fedezzük a környezeti hatástanulmányok feldolgozásának adminisztratív költségeit.
6. Elkerülendő az olyan összeférhetlenségi helyzetek, amikor olyan 'illetékes hatóságot' bíznak meg egy beruházás jóváhagyásával, amely az érintett a beruházásban érdekelt.
7. Elengedhetetlen, hogy az illetékes hatóság szakértőinek meg legyenek a szükséges műszaki és tudományos ismeretei ahhoz, hogy felmérjék a beruházások környezeti hatásait. E tevékenységükben a beruházások kivitelezőjétől kapott információkra kell támaszkodniuk.

EIA irányelv – a végrehajtás szempontjai

A hazai jogi környezet

- Hasonlítsuk össze az irányelv követelményeit a meglévő hazai jogszabályokkal
- Állapítsuk meg, hogy vannak-e jogi hiányosságok
- Lehetőségek:
 - Új, átfogó jogszabály megalkotása (EIA törvény)
 - Beépítés meglévő, a földhasználatról szóló törvénybe
 - Több meglévő jogszabály módosítása (pl. környezetvédelmi kerettörvény)

Illetékes hatóságok (CA)

- Határozzuk meg az CA-kat
- Az országos hatáskörű CA kötelessége, hogy beszámoljon a Bizottságnak a végrehajtásról, biztosítsa az EIA eljárások következetes végrehajtását, a kérdések nyilvános megvitatását, a fellebbezési lehetőségeket
- Felállíthatók helyi szintű CA-k, hogy felügyeljék a kisebb hatással bíró beruházások megvalósítását

Amire jogi szempontból oda kell figyelni

- Mérlegelni kell a 'projekt' meghatározás szakszerűségét,
- Biztosítani kell, hogy kisebb projektek, amelyek mentesek az EIA kötelezettség alól ne adódhassanak össze egy nagy projektté, amely EIA-köteles. Ez utóbbi esetben EIA-t kell előírni minden egyes kis beruházásra nézve.
- Csak kivételesen tegyük lehetővé az irányelvtől való eltérést.

Az EIA eljárás

- Hazai irányelvek kidolgozása az EIA eljáráshoz és az EIA szempontjából felállított beruházási kategóriákhoz.
- Hazai irányelvek kidolgozása az EIA dokumentációjához.
- Szigorú határidőket kell megállapítani ahhoz, hogy elkerülhetők legyenek a pénzügyi és igazgatási jellegű késedelmek.
- Megvizsgálandó, hogy egységesíthetők-e az EIA és a földhasználati eljárások.

Az érdekelt felek

- Biztosítani kell, hogy az összes érdekelt fél - ide értve a helyi önkormányzatot, az érintett kormányzati szervezeteket, az ipar képviselőit, a földhasználókat és a nyilvánosság képviselőit - kifejtse véleményét az EIA-val foglalkozó tervezett jogszabályokról és közigazgatási utasításokról.
- Biztosítani kell a lakossági részvételt az EIA eljárásaiban, döntéshozatalában és a fellebbezési szakaszban

Pénzügyi megfontolások

- Intézzük úgy, hogy a beruházások gazdái fizessék ki az egyes EIA eljárások adminisztratív költségeit, a dokumentumok előállításának költségeit és a szakértők tiszteletdíját.
- A lakosság fedezze a szakvélemények költségeit, és bizonyos körülmények között az iratok másolásáért járó méltányos ár kifizetését.

A.2 Az információk elérhetősége

A környezeti információhoz jutás szabadságáról szóló 90/313/EEC sz. irányelv, arról rendelkezik, hogy lakosság számára kérés esetén biztosítani kell azokhoz az információhoz való hozzájutás lehetőségét, amelyek általában a felelős intézményekben találhatóak. A válaszokat az információkérésekre meghatározott időn belül biztosítani kell, és az információszolgáltatás megtagadása esetén fellebbezésre van lehetőség. A tagállamok rendszeresen kötelesek jelentést készíteni környezetük állapotáról.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Ahhoz, hogy ezt az irányelvet sikeresen hajtsuk végre, meg kell találni a megfelelő egyensúlyt bizonyos adatok bizalmas kezelése és a között, hogy a nyilvánosság számára biztosítsuk a hozzájutást a környezetvédelmi adatokhoz. Fő szabályként abból induljunk ki, hogy az információk legyenek elérhetőek.
2. Ezt az irányelvet sokan kulcsfontosságúnak tekintik a kormányzati döntéshozatal átláthatóságának garantálásához és ahhoz, hogy biztosítva legyen a kormányzat elszámoltathatósága. A kormányok feladata, hogy áttekinthető eljárásokat dolgozzanak ki abból a célból, hogy a lakosság hozzájuthasson az őt érintő információkhoz.
3. Útmutatót kell kiadni arról, hogy a nyilvánosság tagjai miként juthatnak az őket érintő információkhoz, mert csak így érhető el, hogy a lakosság tagjai megfelelően élhessenek jogaikkal. A végrehajtás egyik lehetséges módja olyan nyilvános közhitelű nyilvántartások létrehozása, amelyekben visszakereshetőek a környezetvédelemmel kapcsolatos döntések és dokumentumok.
4. Biztosítani kell, hogy az érintett intézmények és magánszemélyek legyenek tisztában kötelezettségeikkel. Az ilyen célból megtartott felkészítő programok tüzzék ki többek között céljuknak a környezetvédelem fontosságának hangsúlyozását és azt, hogy az illetékes hatóságoknak javítani kell felkészültségüket arra, hogy válaszolni tudjanak a lakossági információkérésekre.
5. Ahhoz, hogy egy-egy ország rendszeresen jelentést készíthessen és adhasson ki környezetének állapotáról, egy rendszert kell felállítani, amely rendszeresen összegyűjti, elemzi és feldolgozza a szükséges környezettel foglalkozó adatokat.
6. Azokban az országokban, amelyekben a jogszabályok betartását különböző hatóságok és testületek felügyelik, elkerülhetetlen lesz koordinált belső információs rendszerek létrehozása. Csak ily módon biztosítható, hogy az országos főhatóság, amelynek feladata, hogy a Bizottság felé jelentsen, megkapja a megfelelő mennyiségű és feldolgozottságú információmennyiséget.

A.3 Beszámolás a környezetvédelmi irányelvek végrehajtásáról

A egyes környezetvédelmi irányelvek végrehajtásáról szóló beszámolók egységesítéséről és racionalizálásáról szóló 91/692/EEC sz. irányelv, amely egységesíti és ésszerűbbé teszi egyes, a környezetvédelemmel foglalkozó irányelvek végrehajtásáról szóló beszámolás menetét azt a célt tűzte maga elé, hogy - az egyes szektorok sajátosságait figyelembevéve - racionalizálja azokat a követelményeket, amelyeket a tagállamoknak figyelembe kell venniük amikor bizonyos környezetvédelmi irányelvek előírásainak megfelelően információkat szolgáltatnak a Bizottságnak. A beszámolásra háromévenként kell, hogy sor kerüljön; és minden szektorra

háromévenként kerül sor. Kivételt képez a szabadtéri fürdőzésre használt vizek minőségére vonatkozó 76/180/EEC sz. irányelv, mivel e téren továbbra is évente kell beszámolni. A fenti irányelvet, amely időközben beépítésre került több más irányelvbe, a tagországoknak be kell tartaniuk, ugyanakkor nem kell átvenniük hazai jogrendszerükbe.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Át kell tekinteni a környezetvédelmi figyelő és információs rendszereket abból a szempontból, hogy az értékelés szempontjából megfelelő formában biztosítják-e az információkat, amelyeket aztán az Európai Bizottság számára továbbítani kell.
2. Azokban az országokban, ahol különböző szervezetek felügyelik a jogszabályok betartását, olyan koordinált belső információs rendszert kell létrehozni, amely biztosítja, hogy a szükséges adatok az országos főhatóság számára összehasonlítható formában rendelkezésre álljanak, mivel jelentési kötelezettsége van a Bizottság felé.
3. Meg kell szabni, hogy kinek mi a feladata a jelentés elkészítésében; ütemezést kell készíteni a tervezéshez és a jelentés elkészítéséhez.

A.4 Európai Környezetvédelmi Hivatal

Az Európai Környezetvédelmi Hivatalt (EEA) az EEC/1210/90 sz. rendelet hozta létre. Célja, hogy európai szinten ellássa az Európai Uniót és tagállamait a környezetvédelemmel kapcsolatos információkkal. Jelenleg folyamatban van a rendelet felülvizsgálata; lásd a módosító rendeletről szóló javaslatot: COM(97) 282, 1997. június 13.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. A rendeletek nem vehetők át a hazai jogrendszerbe.
2. Az EEA és a tagállamok együttműködése kiterjed a környezetvédelem folyamatos figyelemmel kísérésére és értékelésére; e mellett a környezet állapotáról szóló jelentések elkészítésére. Ki kell dolgozni a szükséges eljárásokat a környezetvédelem figyelemmel kíséréséhez. Ahhoz, hogy egy-egy intézmény részt vehessen az EEA tevékenységeiben, megfelelő felhatalmazást kell kapnia és rendelkeznie kell a szükséges eszközökkel. Az erre való előkészületek megkezdhetők az érintett ország csatlakozását megelőzően, hiszen az EEA már jelenleg is dolgozik egy, harmadik országokkal történő együttműködési programon.

A.5 LIFE

A LIFE nevű környezetvédelmi alapot az EEC/1973/92 sz. rendelet hozta létre. Célja, hogy támogassa a „szennyező fizet” és a szubszidiaritás elvét a közösségi politikában. A LIFE egy-egy beruházás költségeinek csak egy részét kész fedezni.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Rendeleteket a hazai jogrendszerbe átvenni nem lehet. A LIFE egy olyan pénzügyi segítséget nyújtó program, amelyet az Európai Bizottság kezel.

B. A LEVEGŐ MINŐSÉGE

A légszennyező anyagok különböző forrásokból származnak, egyrészt mozgóakból, másrészt helyhez kötöttekből. Ebben a fejezetben azokkal a jogszabályokkal foglalkozunk, amelyek a **levegő minőségének általában vett vizsgálatát és szabályozását** ölelik fel, továbbá, a **mozgó forrásokból származó kibocsátások** ellenőrzését, vagyis a gépjárművekből és az üzemanyagokból származó kibocsátásokat.

Az *F fejezet* foglalkozik a **helyhez kötött** kibocsátási **források** szabályozását megvalósító jogszabályokkal. Ide tartoznak az ipari létesítmények és az erőművek. A *C fejezet* öleli fel a hulladékégetőkből származó kibocsátásokat.

A levegő minőségével foglalkozó új keretirányelv azért készült, hogy a tagállamok számára átfogó stratégiát ajánljon a levegő megfelelő minőségének biztosítására. Összekapcsolja a kibocsátások ellenőrzését az előírt levegőminőségi célkitűzésekkel. E keretirányelv fokozatosan kerül érvényesítésre, amint a hozzá kapcsolódó irányelveket a jövőben elfogadják és életbe léptetik. A jövőben elfogadandó kapcsolódó irányelvek három olyan jelenleg hatályban levő irányelvet cserélnek majd fel, amelyek minőségi szabványokat állapítanak meg a kén-dioxid és makrorészecskéi, az ólom és a nitrogén-oxid kibocsátás számára. A troposzferikus ózonszennyezéssel foglalkozó irányelv alapján a tagállamoknak az **ózonfigyelő** hálózatokat kell létrehozniuk.

Több irányelv is foglalkozik a **gépjárművekből és az üzemanyagokból** származó kibocsátások ellenőrzésével. E célból műszaki követelményeket fogalmaznak meg a járművekre nézve, valamint határértékeket jelölnek meg a tekintetben, hogy az üzemanyagokban mennyi ólom- és kéntartalom lehet. A közeljövőben várható egy olyan irányelv elfogadása, amely mozgó berendezéseken működő motorok kibocsátásával foglalkozik majd.

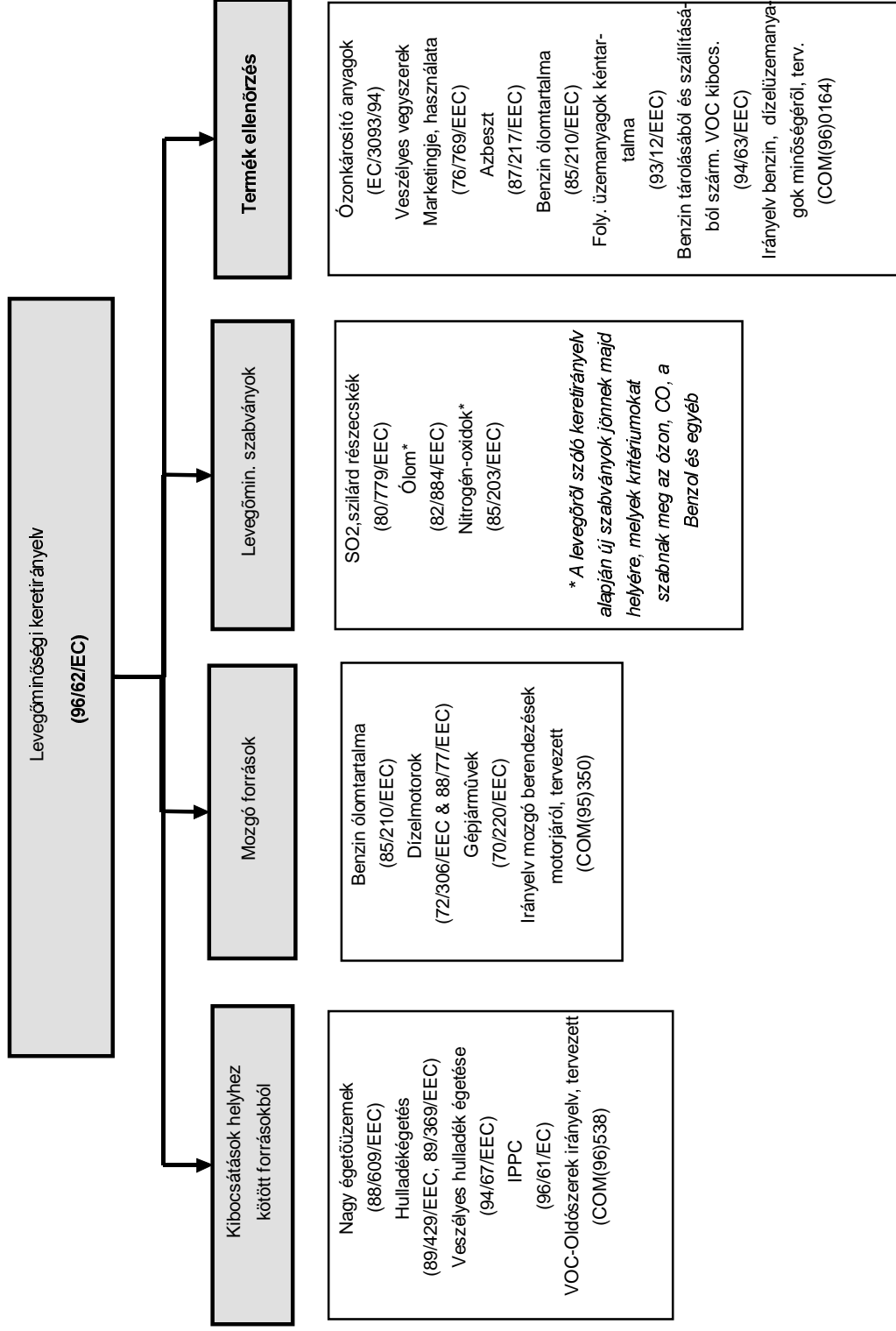
B.1 Levegő minőségével foglalkozó keretirányelv

A levegőminőség meghatározásáról és kezeléséről szóló 96/62/EC sz. irányelv, amelyet levegőminőségi keretegyezményként ismernek általában, egy közös stratégia következő alapelveit fogalmazza meg:

- Az egész Unió számára célkitűzéseket fogalmaz meg a környezeti levegőminőségre vonatkozóan, hogy ily módon védje az emberek egészségét és a környezetet a káros hatásoktól
- Egységes módszerek és kritériumok alapján teszi lehetővé a környezeti levegőminőség értékelését a tagállamokban
- Lehetővé teszi, hogy megfelelő, a nyilvánosság számára is elérhető információ álljon rendelkezésre a környezeti levegőminőségről; biztosítja, hogy ez az információ valóban elérhető legyen a nyilvánosság számára például riasztási szintek formájában
- Elősegíti, hogy a környezeti levegő minősége jó maradjon azokon a helyeken, ahol jelenleg is megfelelő, egyéb helyeken pedig javuljon.

Ezzel kapcsolatban a tagállamok kötelezettségei a következők:

- Az irányelv végrehajtása
- A környezeti levegő minőségének értékelése
- A mérések precizitásának biztosítása
- A mérőműszerek kifogástalan állapotának biztosítása
- A mérések módszereinek folyamatos felülvizsgálata
- Az értékelési eljárások elemzése
- Feladatuk továbbá, hogy területükön koordinálják a Bizottság által szervezett, az Unió egész területére vonatkozó minőségbiztosítási programok végrehajtását.

A keretirányelv kritériumokat fogalmaz majd meg a magánszektor számára a tekintetben, hogy miként kell csökkenteni a környezetszennyezést. Az irányelv alapján új szabványokat fogadnak majd el. Ezek korábbi irányelvek helyére lépnek majd a következő kibocsátásokkal kapcsolatban: kén-dioxid és szilárd részecskék, ólom és nitrogén-oxid.

A következő 10-15 éven belül, egy sor kapcsolódó irányelvet vezetnek majd be, amelyek a különböző szennyező anyagokkal foglalkoznak, ezen belül az optimális környezeti levegőminőségi határértékekkel, a tűréshatárokkal, értékelési eljárásokkal és a jelentéstételi kötelezettségekkel. A tervek szerint a Bizottság 1997 őszén fogadja el az első ilyen kapcsolódó irányelvet, melynek tárgya a következő: NO₂, SO₂/ szilárd részecskék és az ólom kibocsátása.

Azután, hogy megállapításra kerülnek a határértékek és a riasztási szintek, értékelni kell a levegő minőségét. Akcióterveket kell megalkotni azokra a körzetekre nézve, amelyek túllépik a határértékeket. Az intézkedések egyaránt irányuljanak a levegő, a víz és a talaj védelmére, és arra, hogy végrehajthóik törekedjenek a megszabott határidő betartására. A lakosságot tájékoztatni kell valahányszor a riasztási szint túllépésekor.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Ahhoz, hogy az irányelv követelményeit megfelelően végre lehessen hajtani, megfelelő igazgatási rendszerekre, know-how-ra és a környezeti levegőminőség megfelelő szinten tartását biztosító normatív irányításra van szükség.
2. Az egyes országok hasonlítsák össze a keretirányelv követelményeit jelenlegi hazai jogszabályi előírásaikkal és operációs rendszereikkel, továbbá azzal, hogy jelenleg milyen módszerekkel igyekeznek a megfelelő környezeti levegőminőséget biztosítani, hogyan mérik a levegő minőségét, miként teszik elérhetővé azokat az információkat, amelyek a IV. sz. függelékben találhatóak, valamint a levegő minőségének javítására felhasznált jelenlegi eszközöket, hiszen csak így állapítható meg, hogy milyen változtatásokra van szükség.
3. Az ilyen elemzések gyakran azt a következtetést eredményezik, hogy meg kell újítani a hatóságok közötti konzultáció eddig használt útjait, felül kell vizsgálni a folyamatos megfigyelés koordinálását, a mérési módszereket, a jelentések és az értékelések készítésének módját.
4. Az érintett laboratóriumokat akkreditálni kell oly módon, hogy az eljárás konform legyen a minőségbiztosítás európai normáival. A laboratóriumoknak és a mérőhelyek egyaránt rendelkezniük kell szisztematikus belső minőségbiztosítási rendszerekkel.
5. Az olyan körzetek tekintetében, ahol rossz a levegő minősége, tervet kell kidolgozni annak javítására, és ehhez határidőket kell megállapítani. E tervek többek között előírhatják az olyan jellegű gépjárműforgalom fokozottabb ellenőrzését vagy felfüggesztését, amely előidézője a határértékek túllépésének.
6. A fenti tervek kidolgozása során konzultálni kell az ipar azon képviselőivel, amelyek szennyezik a levegőt, valamint az egyéb érdekelt felekkel; közösen kell kidolgozni az előírások végrehajtásának követelményeit. Az ilyen konzultáció főleg a levegő minőségének javítását szolgáló tervekre koncentráljon, mivel így nagyobb az esély, hogy az érintettek be fogják tartani a levegő minőségére vonatkozó normákat.

B.2 Jelenlegi levegőminőségi szabványok, amelyeket fokozatosan felcserélik majd a keretirányelv alá tartozó kapcsolódó direktívák

Kén-dioxid és szálló por

A kén-dioxiddal és szálló porral kapcsolatos levegőminőségi értékekről szóló 80/779/EEC sz. irányelv, amely levegőminőségi határértékeket és orientációs értékeket határoz meg a kén-dioxid és a lebegő szilárd részecskék számára, kötelező érvényű, az egész évre és kifejezetten a téli időszakra vonatkozó határértékeket, továbbá kötelező erővel nem bíró ajánlott határértékeket fektet le a légkörben megtalálható kéndioxid és lebegő szilárd részecskék számára. Elsődleges célja az emberi egészség védelme. A határértékeket a WHO vizsgálati anyagai alapján állapították meg.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országoknak fel kell mérniük, hogy rendelkezésükre állnak-e működőképes mérőállomások azokban a körzetekben, ahol a levegőszennyezés várhatóan a legmagasabb lesz. Ezeknek a mérőállomásoknak a már máshol bevált eljárásokat kell alkalmazniuk, amikor a kén-dioxid és a szálló por által szennyezett levegőből mintát vesznek vagy azt elemzik. Mérlegelni kell, hogy nincs-e szükség további mérőállomások létrehozására.
2. Megfelelő eljárásokat kell bevezetni ahhoz, hogy országos szinten beinduljon az adatok gyűjtése és feldolgozása, és így az ország felkészülhessen a Bizottság számára elkészítendő jelentések megtételére.
3. Ki kell dolgozni a megfelelő eljárásokat azokra az esetekre, amikor a szennyezés koncentrációja meghaladja az I. sz. függelékben meghatározott határértékeket. Ilyenkor e fejleményről értesíteni kell a Bizottságot, és megfelelő módszerekkel kell rendelkezni ahhoz, hogy az érintett körzetekben fokozatosan helyreálljon a légszennyezés egészséget már nem károsító szintje. Ehhez meg kell határozni a levegőszennyezés főbb forrásait és annak a módjait, hogy a kibocsátások miképpen csökkenthetők.

Ólom

A Tanács 82/884/EEC sz. irányelve meghatározta a levegőben levő ólom koncentráció elfogadható olyan felső határát, amely mellett még nem következik be emberi egészségkárosodás. Ennek az irányelvnek a kibocsátásakor ugyanakkor még nem álltak rendelkezésre azok a műszaki és tudományos információk, amelyek alapján a jogalkotó környezetvédelmi határértékeket állapíthatott volna meg.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országoknak mérlegelniük kell, hogy rendelkezésre állnak-e működőképes mérőállomások azokban a körzetekben, ahol az ott tartózkodó személyeket hosszú időn át, folyamatosan ólomszennyezés érheti, és ahol nagy a valószínűsége annak, hogy a szennyezés mértéke rendszeresen meghaladja a megengedett küszöbértéket. Az egyes mérőállomások egységes módszerekkel végezzék a mintavételt és azok elemzését.
2. Megfelelő eljárásokat kell bevezetni ahhoz, hogy országos szinten beinduljon az adatok gyűjtése és feldolgozása, és így az ország felkészülhessen a Bizottság számára elkészítendő jelentések megtételére.

3. Ki kell dolgozni a megfelelő eljárásokat azokra az esetekre, amikor a szennyezés koncentrációja meghaladja a határértékeket. Ilyenkor e fejleményről értesíteni kell a Bizottságot, és megfelelő módszerekkel kell rendelkezni ahhoz, hogy az érintett körzetekben fokozatosan helyreálljon a légszennyezés egészséget már nem károsító szintje. Ehhez meg kell határozni a levegőszennyezés főbb forrásait és annak a módjait, hogy a kibocsátások miképpen csökkenthetők.

Nitrogén-oxid

A 85/203/EEC sz. irányelv kötelező erejű határértékeket fogalmazott meg az emberi egészség védelmében, valamint kötelező erővel nem rendelkező ajánlott határértékeket, amelyek fokozottabb esélyt adnak az emberi egészség védelmére és elősegítik a környezet hosszú távú védelmét. Az ajánlott határértékeket azzal a céllal határozták meg, hogy referenciaként szolgáljanak olyan akciótervek számára, amelyeket a tagállamok által meghatározott érintett körzetekben kell majd megvalósítani.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országok mérlegeljék, hogy rendelkeznek-e működőképes mérőállomásokkal azokon a helyszíneken, ahol valószínűsíthető a határértékek túllépése. Elképzelhető, hogy további mérőállomásokat kell létrehozni.
2. Ki kell dolgozni a megfelelő módszereket ahhoz, hogy országos szinten beinduljon az adatok gyűjtése, és hogy legkésőbb hat hónappal az érintett naptári évet követően jelentés készüljön a Bizottság számára.
3. Ki kell dolgozni a megfelelő eljárásokat azokra az esetekre, amikor a szennyezés koncentrációja meghaladja a határértékeket. Ilyenkor e fejleményről értesíteni kell a Bizottságot, és megfelelő módszerekkel kell rendelkezni ahhoz, hogy az érintett körzetekben fokozatosan helyreálljon a légszennyezés egészséget már nem károsító szintje. Ehhez meg kell határozni a levegőszennyezés főbb forrásait és annak a módjait, hogy a kibocsátások miképpen csökkenthetők.

Troposferikus ózonszennyezés

Minthogy az EU területén, főleg a gépjárműforgalom növekedése következtében, emelkedik talajszinten az ózonkoncentráció, a 92/72/EEC sz. irányelv arra szólította fel a tagállamokat, hogy hozzanak létre egy, az ózonszint megfigyelését szolgáló hálózatot. Az irányelv meghatározta, hogy melyek az ózon koncentrációjának olyan legmagasabb megengedett értékei, amelyek még nem veszélyesek az emberi egészségre és a természetre; továbbá kötelezte a tagállamokat, hogy figyelmeztessék a lakosságot amennyiben a koncentráció meghaladja a megengedett értékeket. A Bizottságot havonta értesíteni kell arról, ha a koncentráció mértéke a megengedettnél nagyobb.

1998 folyamán a Bizottság egy, a levegő minőséggel foglalkozó keretirányelvhez kapcsolódó új irányelv tervezetével kíván előállni. Ebben meghatározza majd azokat a határértékeket és megcélzott koncentráció szinteket, amelyek a troposferikus ózonszennyezésre vonatkoznak. E mellett, igen precíz megfigyelési követelményeket fogalmaz majd meg. Amikor majd ennek a tervezett, új irányelvnek a rendelkezései hatályba lépnek, fokozatosan felcserélik majd a 92/72/EC sz. irányelv előírásait.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országoknak fel kell mérniük, hogy rendelkezésükre állnak-e működőképes mérőállomások azokban a körzetekben, ahol valószínű, hogy a szennyezés mértéke a megengedettnél nagyobb lesz. Az érintett körzeteket a II. függelékben foglaltaknak megfelelően kell kiválasztani; és ezeknek a mérőállomásoknak a már máshol bevált eljárásokat kell alkalmazniuk az V. sz. függelék figyelembevételével. Mérlegelni kell, hogy nincs-e szükség további mérőállomások létrehozására.
2. Megfelelő eljárásokat kell bevezetni ahhoz, hogy, amennyiben az ózonkoncentráció meghaladja a határértékeket, a lakosság tájékoztatást kapjon a IV. sz. függeléknek megfelelően; és hogy az adott hónap végéig a Bizottság is tájékoztatást kapjon az esetről.
3. Megfelelő eljárásokat kell bevezetni ahhoz, hogy országos szinten beinduljon az adatok gyűjtése és, hogy évente jelentés készüljön a Bizottság számára.

B.3 Kibocsátás mozgó forrásokból

Könnyű gépjárművek

A tagállamoknak a gépjárművek robbanómotorja által kibocsátott gázok légszennyezésével szembeni intézkedésekről szóló jogszabályai összehangolásáról szóló 70/220/EEC sz. irányelv meghatározza azokat a műszaki követelményeket és határértékeket, amelyeket a gépjárművek motorjaiból származó szénmonoxid és el nem égett szénhidrogén kibocsátással kapcsolatban be kell tartani. Az elmúlt 25 év során több, az eredeti módosító irányelv nagy mértékben szigorította az eredetileg megfogalmazott követelményeket. A határértékeket először a 74/290/EEC sz. irányelv csökkentette; valamint, a 77/102/EEC sz. irányelvvel együtt kiegészítette a nitrogén-oxidra vonatkozó határértékekkel. Később a 78/665/EEC, a 83/351/EEC és a 88/76/EEC sz. irányelv tovább csökkentette az e három szennyezési típusra vonatkozó határértékeket. A 88/436/EEC sz. irányelv határértékeket vezetett be a dízelmotorokból származó szilárd részecskék formájában megjelenő szennyező anyag-kibocsátásra vonatkozóan. A 89/458/EEC sz. irányelv a korábbiaknál szigorúbb európai szabványokat állapított meg az 1400 cm³-nél kisebb motorúrtartalmú gépjárművek gáznemű szennyező anyag kibocsátásával kapcsolatban. Ezeket a szabványokat a 91/441/EEC sz. irányelv kiterjesztette minden személyautó típusra, függetlenül azok motorúrtartalmától. Ez utóbbi irányelv már foglalkozik a párolgási emissziókkal is; meghatározza, hogy a kibocsátásokat szabályozó járműalkatrészek milyen élettartammal kell, hogy rendelkezzenek; továbbá a korábbiaknál szigorúbb szabványokat állapít meg a dízelmotort használó gépjárművek szilárd részecskék formájában megjelenő szennyező anyag kibocsátását illetően.

A 94/12/EC sz. irányelv a szennyező anyagok minden típusára vonatkozóan szigorú határértékeket állapított meg, valamint módosította a gépjárművek előállításánál alkalmazott ellenőrzési eljárást. A 93/59/EEC és a 96/69/EC sz. irányelv - nem tévesztve szem elől az érintett járművek sajátosságait - a szokványosnak mondható személyautókra vonatkozó szigorú szabványokat határozott meg azokra a személyautókra is, amelyek több mint hat személyt képesek szállítani és összsúlyuk több mint 2500 kg, a könnyű teherautókra, valamint azokra a terepjárókra, amelyekre korábban enyhébb előírások vonatkoztak.

Európai üzemanyagprogram

A 94/12/EC sz. irányelv előírja, hogy a közúti szállítás által okozott környezetszennyezés csökkentésére irányuló összes intézkedés költségeinek és hatékonyságának átfogó elemzése alapján, a Bizottság terjesszen be a 2000. évet követően érvényesítendő új szabványokat. Ennek keretében szigorítsa az autó szennyező anyag kibocsátására vonatkozó szabványokat; és foglaljon kiegészítő intézkedésekkel is, mint például az üzemanyagok minőségének javítása, a gépjármű állomány műszaki ellenőrzésének és karbantartásának hatékonyabbá tétele. Levegőtisztasági kritériumok és ezekhez kapcsolódó, a kibocsátások csökkentését célzó intézkedések képezik a javaslat alapját. Minden egyes intézkedéscsoport kapcsán megvizsgálandó, hogy azok mennyire költséghatékonyak. A tervezés során azt is figyelembe kell venni, hogy egyéb intézkedések mennyiben járulhatnak hozzá a kitűzött célok eléréséhez. Ilyen egyéb intézkedések lehetnek, többek között: a forgalomirányítás terén végrehajtott változtatások, a városi tömegközlekedés fejlesztése, a gépjárművek meghajtását szolgáló új technológiai megoldások, és alternatív üzemanyagok bevezetése. A javaslathoz szükséges háttérvizsgálatokat és kutatómunkát az európai közúti közlekedési program (European Auto-Oil Programme) keretében végezték el.

Az előbbieken ismertetett javaslat módosító irányelv kibocsátására, melynek száma COM/96/0163 (COD), és amely a 70/220/EEC sz. irányelv hatálya alá eső könnyű gépjárművek kibocsátására vonatkozik, 1996 júniusában került benyújtásra, és jelenleg az Európai Parlament és a Tanács foglalkozik vele.

Ezzel egyidőben nyújtották be a Bizottsághoz a COM/96/0164 (COD) sz. irányelvre vonatkozó javaslatot is, amely új követelményeket fogalmaz meg az üzemanyagok minőségének javítása témakörben. Ezzel a javaslattal is jelenleg az Európai Parlament és a Tanács foglalkozik (Lásd B.7).

A fentiek mellett, a legsúlyosabban szennyezett területeken további magas költséghatékonyágú helyi intézkedésekre lesz szükség, mert csak azok eredményeképpen valósítható meg az Európai Közúti Közlekedési Programban lefektetett levegőminőségi követelmények.

A gépjárművek nagyteljesítményű dízelmotorai

A 88/77/EEC sz. irányelv kibocsátási értékeket határozott meg a szénmonoxidra, a szénhidrogénre és a nitrogén-oxidokra vonatkozóan. A 91/542/EEC sz., az előbbi módosító irányelv szigorította a korábbi által meghatározott határértékeket, és a fokozatos bevezetés határidejeként 1993-at és 1996-ot jelölte meg, oly módon, hogy részletezte a különböző kibocsátás típusokra vonatkozó követelményeket. Az ezt módosító 96/1/EC sz. irányelv bizonyos időleges felmentést biztosított kisebb motorok számára egyes kibocsátás-típusok kapcsán. A fentiekhez kapcsolódóan jelenleg egy új javaslaton dolgoznak, amely szerint a 2000. évet követően a korábbiaknál szigorúbb követelményeket vezetnének be.

Mozgó berendezésekben alkalmazott motorok kibocsátásai

A Tanács és az Európai Parlament jelenleg vizsgálja azt a javaslatot, amely egy új irányelvre vonatkozik, melynek száma COM 95/350 (COD), és amely kibocsátási értékeket határoz meg szénmonoxidra, szénhidrogénre, nitrogén-oxidokra és szilárd részecskékre, amelyeket mozgó berendezések dízelmotorjai bocsátanak ki. A közeljövőben várható ennek az irányelvnek az elfogadása.

Diesel meghajtású gépjárművek, mezőgazdasági és erdőgazdasági traktorok füstkibocsátása

A 72/306/EEC és a 77/537/EEC sz. irányelvek meghatározzák, hogy a fenti járművek dízelmotorjai mennyi füstöt bocsáthatnak ki. E szabványok fő célja, hogy viszonyítási értékeket határozzon meg a későbbiekben említett közlekedésbiztonsági vizsgálatokhoz.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országoknak meg kell határozniuk, hogy mely hatóságok végezzék a típus jóváhagyást, amint azt a 70/156/EEC sz. irányelv és annak módosításai előírják.
2. Szükség esetén a típus jóváhagyással megbízott hatóságok a konkrét műszaki tevékenység elvégzésével megbízhatnak erre külön eljárás során felhatalmazott (akkreditált) szolgáltató cégeket bármelyik tagállamban.
3. Javasoljuk, hogy azon országok, amelyek hatékony adminisztratív struktúrák kialakítását, típus jóváhagyást végző hatóságok és a műszaki munkát elvégző szolgáltatók kiválasztását tervezik, tanácsért forduljanak azokhoz a tagállamokhoz, amelyekben már fejlett a gépjárműgyártás.

Keretirányelv a levegő minőségéről – A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

A hazai jogi környezet

- Hasonlítsuk össze az irányelv követelményeit a meglévő hazai jogszabályokkal
- Állapítsuk meg, hogy van-e jogalkotási teendő
- Lehetőségek:
Új átfogó jogszabály megalkotása (Törvény a levegő minőségéről)
Beépítés a meglévő Környezetvédelmi törvénybe
Több meglévő jogszabály módosítása

Illetékes hatóságok (CA)

- Határozzuk meg, hogy mely CA-k végezzék el a jogi és igazgatási feladatokat
- Az országos hatáskörű CA kötelessége, hogy beszámoljon a Bizottságnak a végrehajtásról
- Ki kell választani az ellenőrzést végző intézményeket
- Ki kell dolgozni a tervezési eljárásokat és a végrehajtás irányítási módszereit
- A döntéshozatal és a fellebbezési eljárás legyen átlátható
- Készüljenek tervek a levegő minőségének javítására, ahol az szükséges

Amire jogi szempontból oda kell figyelni

- Ki kell alakítani a megfelelő eljárásokat az ellenőrzéshez, a jogszabályok betartásához, a jogszabályok érvényesítéséhez és a jelentések elkészítéséhez.
- Biztosítani kell, hogy teljesüljenek a levegő minőségére vonatkozó határértékek elérésére megszabott határidők.
- A lakosság kapjon teljes körű tájékoztatást valahányszor a levegőszennyezés a megengedettnél nagyobb.

A szabványok kidolgozása

- Követni kell az EU levegőminőségi követelményeinek célkitűzéseit figyelembe véve az irányelvben felsorolt 14 szennyező anyagot
- A határértékek bevezetésénél be kell tartani a határidőket, amelyek 10 és 15 év közöttiek lehetnek
- Eldöntendő, hogy a koncentrációra vonatkozó határértékek hosszabb időre vagy átmeneti időszakokra vonatkoznak-e. Arra kell törekedni, hogy az ország elérje a hosszabb időre vonatkozó értékeket
- Fontos a folyamatos ellenőrzés

Az érdekelt felek

- Biztosítani kell, hogy az összes érdekelt fél: helyi önkormányzatok, érintett minisztériumok (pl. közlekedési), az ipar és a lakosság képviselői kifejtessék véleményüket a készülő levegőtisztasági jogszabályról.
- Minden, a levegő minőségével foglalkozó jogszabály és irányelv legyen nyilvános.
- Biztosítani kell, hogy a levegő minőségére vonatkozó határértékek figyelembevétele szervesen beépüljön az ipari vállalatok tervezési tevékenységébe.

Pénzügyi megfontolások

- Az engedélyező és az ellenőrzést végző hatóságok számára a szükséges pénzeszközöket a tagországoknak kell biztosítaniuk
- A jogszabályoknak való megfelelés költségeit az érintett ipari szektortoknak kell fizetniük.

Üzembiztonsági ellenőrzés, amelyet a kibocsátással foglalkozó irányelv ír elő

A 77/143/EEC sz. irányelv, amely a gépjárművek és pótkocsijaik üzembiztonsági ellenőrzését írja elő, és amelyet a 92/55/EEC sz. irányelv módosított, kötelezővé teszi, hogy a gépjárművek kibocsátását rendszeres üzembiztonsági vizsgálatnak vessék alá. Ennek során ellenőrizni kell a szén-monoxid (CO) kibocsátást, a benzinnel működő járművek esetén a porlasztás paramétereit, és dízelüzemű járművek esetén a kipufogógáz átlátszatlanóságát.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az üzembiztonsági ellenőrzéseket vagy az állam végezteti el, vagy olyan állami intézmény, amely erre megbízást kap, vagy olyan intézmény (ide értve a szükséges jogosítványokkal rendelkező magánintézményeket is), amelyet az állam erre a célra kijelöl és közvetlenül felügyel.
2. Amennyiben egy-egy intézmény mind gépjármű-ellenőrzést, mind gépjármű javítást is végez, a tagállamoknak különös gonddal kell biztosítaniuk, hogy az ellenőrzés objektív és magas szintű legyen.
3. E téren tanácsokat olyan tagállamok állami vagy egyéb, e célok elvégzésére felhatalmazott intézményeiktől ajánlott kérni, amelyek tevékenységüket hosszú évek óta végzik és így nagy tapasztalattal rendelkeznek.

B.4 Illékony szerves vegyületek kibocsátása

A 94/63/EC sz. irányelv az olyan illékony szerves vegyületek (VOC) kibocsátásával foglalkozik, amelyek benzin tárolásakor és a töltőállomásokra való kiszállításakor keletkeznek. Az irányelv kitér a raktározáshoz és a szállításhoz használt létesítmények, közúti járművek, vonatok és belvízi járművek műszaki sajátosságaira, amelyeket benzinraktárak közötti szállításhoz vagy a benzinraktárak és a töltőállomások közötti szállításhoz használnak. Jelenleg folyik az irányelv rendelkezéseinek felülvizsgálata.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az érintett országoknak meg kell teremteniük a szükséges jogszabályokat és az ellenőrzési eljárásokat a célból, hogy betarthassák a kibocsátási határértékeket a benzintartályokból és a mozgó konténerekből (kamionok, vonatok, belvízi járművek) elpárolgó benzingőz tekintetében.
2. Az illetékes hatóságok, amelyek ellenőrzik a benzinraktárakat, a töltőállomásokat az érintett járműveket és tartályokat országosan egységes ellenőrzési eljárást kell, hogy alkalmazzanak.
3. Az érintett országoknak számos műszaki és szervezési intézkedést kell tenniük annak elérése céljából, hogy minél kevesebb benzingőz keletkezzen az egyes munkafolyamatok során a benzinraktáraknál, a töltőállomásoknál és a szállítás közben.
4. Tanácsos előzetes konzultációt folytatni az érintett iparág és egyéb a területen tapasztalattal rendelkező intézmények képviselőivel.

B.5 Benzin ólomtartalma

A benzin ólomtartalmával foglalkozó 85/210/EEC sz. irányelv lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy akkor csökkentsék a megengedett ólomtartalmat 0,15 g Pb/l-re, amikor a körülményeket ehhez megfelelőnek tartják. Biztosítaniuk kell, hogy megfelelő mennyiségben folyamatosan rendelkezésre álljon a 0,013 g Pb/l-nál alacsonyabb ólomtartalmú benzin. A benzintartalom nem haladhatja meg az 5,0%-ot sem az ólmozott, sem az ólommentes benzin esetében. A benzinkutaknál egyértelmű jelzésekkel kell felhívni a figyelmet az ólommentes benzinre. Az egyes országoknak jogukban áll megtiltani az olyan ólmozott benzin értékesítését, amely nem felel meg az előírt oktán szintnek.

A 2000. évtől kezdődően ennek az irányelvnek a rendelkezéseit a jelenleg még csak javaslati formában létező, a benzin és a dízelolaj minőségével foglalkozó COM 96/0164 (COD) sz. irányelv helyettesíti majd (lásd B.7).

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országoknak ki kell alakítaniuk a szükséges igazgatási apparátust, többek között azt, amely a mintavételt és a statisztikai adatok feldolgozását végzi az ólom- és benzintartalom ellenőrzéséhez és a szabályok be nem tartásának szankcionálásához. Országos szinten egységes eljárást kell alkalmazni, amelynek felügyeletét egy központi hatóság végezze.
2. A jogszabályok betartatása érdekében ellenőrizni kell az ólom- és benzintartalmat és az oktán szintet mind a helyi termelővállalatoknál, mind az értékesítést végző cégeknél. E tevékenység kiegészíthető az import véletlen mintavétellel történő ellenőrzésével akár a határállomásokon, akár a benzinkutaknál.
3. A fentiek végrehajtásáról az érintett országok tájékozódhatnak mind az olaj és gázipar képviselőinél, mind az érintett vállalatoknál.

B.6 Folyékony üzemanyagok kéntartalma

Az egyes folyékony üzemanyagok kéntartalmával foglalkozó 93/12/EEC sz. irányelv határértékeket szab a dízelolaj és más gázolajok kéntartalmára vonatkozóan. Egyes gépjárművek dízelüzemanyagot használnak. A gázolajat, amelyet könnyű dízelmotorolajnak is neveznek, bizonyos önjáró járművek meghajtásához, továbbá fűtéshez, egyéb ipari célokra és a tengeri közlekedésnél használnak.

A gépjárművekben használt dízelolajra vonatkozó rendelkezéseket tartalmazó 93/12/EEC sz. irányelvet az elképzelések szerint felváltja majd a jelenleg javaslati stádiumban levő COM 96/0164 (COD) sz. irányelv, amely a benzin és a dízel üzemanyagok minőségéről szól (lásd B.7).

Ami a gázolajat és a nehéz dízelmotorolajakat illeti, a Bizottság nemrégiben javaslatot tett a 93/12/EEC sz. irányelv rendelkezéseinek módosítására.

Irányelv a gépjárművek kibocsátásairól – A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

A hazai jogszabályozás

- Hasonlítsuk össze az irányelv követelményeit a meglévő hazai jogszabályokkal.
- Állapítsuk meg, hogy van-e jogalkotási teendő.
- Lehetőségek:
- Egy új átfogó jogszabály megalkotása (törvény a gépjárművekről).
- Módosítani kell a légnemű szennyező anyagok kibocsátásáról szóló jelenlegi jogszabály bizonyos szakaszát (pl. környezetvédelmi törvény, törvény a légnemű szennyező anyagokról).

Illetékes hatóságok (CA)

- Egy országos hatóság felelőssége legyen annak biztosítása, hogy egységesek legyenek a kibocsátási szabványok, a minőségbiztosítás előírásai és az adó adminisztráció
- Helyi CA-kat lehet megbízni azzal, hogy ellenőrizzék a gépjárművek kibocsátásainak szintjét, a jogszabályi követelmények betartását.
- Az országos CA ellenőrizze, hogy elkészülnek-e a jelentések a Bizottság részére.

Amire jogi szempontból oda kell figyelni

- Olyan szabályozórendszert kell kidolgozni, amely alkalmas a kibocsátási határértékeket folyamatosan csökkentő intézkedések kezelésére.
- A főbb intézkedési típusok a következők: jogszabályok a kibocsátások csökkentéséről, ösztönzők az adórendszerben, technológiai fejlesztés, ellenőrzés és karbantartás
- Mérlegelni kell, hogy helyi szinten hogyan egészíthető ki az ellenőrzést és a végrehajtatást biztosító intézkedések.

A jogszabályok betartatásának módjai

- Az illetékes hatóság (CA) országszerte ellenőrzőállomásokat működtethet az új járművek ellenőrzésére.
- Az CA biztosítsa, hogy a járművek működtetői tartsák magukat a járművek gyártáskor megadott kibocsátási paramétereikhez.
- A töltőállomásoknál helyszíni ellenőrzéseket kell tartani a következők megvizsgálása céljából: a töltőtöltő csővégének nagysága; mennyi benzingőz szabadul ki a földalatti üzemanyagtartályok feltöltése során; az oktán szint fenntartása
- Megfontolandó, hogy érdemes-e helyi műszaki intézményeket azzal megbízni, hogy ők bocsássanak ki igazolást arról, hogy egy-egy gépjármű megfelel-e a kibocsátási határértékeknek és a karbantartási előírásoknak.

Az érdekelt felek

- Konzultálni kell az érdekelttel az egyes kibocsátási szabványok kidolgozása előtt; be kell őket vonni új technológiák, műszaki követelmények és a jogszabályok betartását biztosító módszerek kidolgozásába.
- Az érdekelt felek köre tartalmazza az olaj- és gázipar nagy- és kiskereskedőit, a járművek gyártóit és értékesítőit, különböző minisztériumokat (pl. közlekedési) nem kormányzati szerveket, stb.
- Rendszeresen tájékoztatni kell a lakosságot.

Pénzügyi megfontolások

- A kormányzat feladata, hogy felállítsa a CA-t és annak igazgatási hátterét, a lakosság tájékoztatását, az ipar számára az információkat és a tanácsadást
- A fejlesztési tevékenységet és a kibocsátások csökkentését adókedvezményekkel is ösztönözni lehet.
- A gépjárművek gyártói és a kereskedők viseljük a jogszabályi előírások betartásáról kiadott igazolások kibocsátásának és az ellenőrzésének a költségeit.
- A gépjárművek tulajdonosai méltányos módon viseljük annak a költségeit, hogy egy-egy jármű megfeleljen az előírásoknak.

Az irányelv limitálja az egy súlyegységre jutó kén tartalmat gázolaj és dízelolaj tekintetében abból a célból, hogy csökkenjen a kén-dioxid szennyezés, különösen a talaj szintjén a városi körzetekben. Várható, hogy tovább csökkentik majd a dízelmotorok egy súlyegységre eső megengedett kénszennyezés értékeit és az ehhez kapcsolódó kibocsátások szabványait¹³. Az irányelv nem vonatkozik a további feldolgozásra szánt gázolajra és arra a gázolaj mennyiségre, amely azokban a tartálykocsikban található, amelyek áthaladnak egy EU-tagállam és egy nem EU-hoz tartozó ország határán. Az európai autóközlekedési program alapján a jövőben új határértékeket vezetnek be a dízelüzemanyagok kén tartalmát illetően.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országoknak ki kell alakítaniuk a szükséges igazgatási apparátust, többek között azt, amely a mintavételt és a statisztikai adatok feldolgozását végzi, a kén tartalom ellenőrzéséhez és a szabályok betartatásához.
2. Tartani kell a kapcsolatot a gépjárműgyártókkal és más érdekelt felekkel: közösen kell kidolgozni az előírások végrehajtásának módszerét, mert így jobban biztosítható a szabályok betartatása.

B.7 Javaslat a benzin és dízelmotor üzemanyagok minőségét szabályozó irányelvről

A COM 96/0164 (COD) sz., egyelőre javaslati stádiumban levő irányelv, amely várhatóan 2000. január 1-től lép hatályba, előírja, hogy a benzin és a dízelmotor üzemanyagok milyen minőségűek legyenek. A benzint illetően meghatározza a benzol- és kén tartalmát, az aromás vegyületek paramétereit, az oxigéntartalmat és a finomítás jellemzőit. A dízelmotorok üzemanyagait illetően a megadott paraméterek között ott találjuk a sűrűséget a cetánszámot és a kén tartalmat. A tervek szerint 1999 júniusára a Bizottság javaslatokkal áll elő, amelyek meghatározzák majd az üzemanyagok jellemzőit várhatóan 2005-ös bevezetési határidővel.

¹³ A Bizottság stratégiát terjesztett elő a talaj és víz savasodásának csökkentése érdekében. E mellett jogszabályt javasol, amely korlátozná az üzemanyagok kén tartalmát: a 2000. évtől kezdődően egységesen 1%-ban határozná meg annak felső értékét (COM(97) 88 final).

C. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

A hatékony hulladékgazdálkodás kérdéseivel a **Hulladékgazdálkodási keretirányelv** és az azt kiegészítő, a **Veszélyes hulladékokkal foglalkozó irányelv** komplex módon foglalkozik. Az e két keretirányelv által kijelölt fő vonalakon belül a részletekről egyéb, egy-egy részterületre koncentráló irányelv rendelkezik. Ezeknek két csoportja van. Az első csoport a **hulladékártalmatlanító létesítmények** létrehozásakor alkalmazott engedélyezési eljárással és az ilyen létesítmények működésével foglalkozik. A második csoport az **egyes hulladéktípusok**, pl. olaj, csomagolóanyag, használt akkumulátorok, stb. leírását tartalmazza. A hulladékok szállításának szabályai a **Hulladékok szállításával foglalkozó rendelet**ben találhatóak.

C.1 Hulladékgazdálkodási keretirányelv

A 75/442/EEC sz., az EU Tanácsa által kiadott irányelv, amelyet a 91/156/EEC sz. tanácsi direktíva módosított, biztosítja a hulladékgazdálkodás általános jogi kereteit az Európai Unióban. A direktíva előírja a tagországoknak, hogy a hulladékviszanyerés és a hulladékártalmatlanítás úgy történjen, hogy sem az emberi egészség, sem a környezet ne károsodjon. Meg kell tiltaniuk, hogy egyesek a hulladékot tetszőleges helyen egyszerűen ott hagyják, meg nem engedett helyen felhalmozzák vagy ellenőrizetlen módon a környezetbe juttassák.

A direktíva meghatározza a hulladék, az ártalmatlanítás és a visszanyerés fogalmát; valamint megteremti a közösségi szintű hulladékgazdálkodási szabályozás alapjait. E direktíva alapján a 94/3/EC bizottsági döntés, amely Európai Hulladékkatalógus néven vált ismertté, felsorolja az egyes hulladéktípusokat (a teljesség igénye nélkül).

A direktíva megfogalmazza a hulladékgazdálkodás azon alapelveit, amelyek nyomán a tagországok prioritást kell, hogy biztosítsanak a hulladékképződés megelőzésének, mennyisége és ártalmi csökkentésének. Ahol erre nincs mód, ott a tagországok keressék a visszanyerés módjait, pl. az újrahasznosítást. A javasolt megoldások közül utolsó helyen szerepel a lerakóhelyek létesítése és az energiavisszanyerés nélküli hulladékégetés.

A tagországok feladata, hogy a hulladékártalmatlanító létesítmények olyan hálózatát hozzák létre, amelyek lehetővé teszik, hogy a Közösség önállóvá váljon a hulladékártalmatlanítás terén. Önállóság legyen az egyes tagországok saját célkitűzése is. A direktíva kifejti továbbá, hogy a "szennyező fizet" elvnek megfelelően, a hulladékártalmatlanítás költségeit fizesse az akinél a hulladék található és/vagy annak a terméknek az előállítója, amelytől a hulladék származik.

Az irányelv előírja, hogy az illetékes országos hatóságok készítsen hulladékgazdálkodási tervet. A terv ölelje fel a következő területeket: azok a hulladéktípusok, amelyek visszagyűjthetők és azok, amelyeket ártalmatlanítani kell; a kapcsolódó műszaki követelmények; az egyes hulladéktípusokra vonatkozó egyedi intézkedések; a szükséges lerakóhelyek létrehozása.

Abból a célból, hogy a hulladékgazdálkodás a direktíva elvei szerint történjen, az illetékes országos hatóságok dolgozzák ki a szükséges engedélyeztetési eljárásokat, amelyek alapján létrejöhetnek azok az intézmények és vállalatok, amelyek a hulladék ártalmatlanítását vagy visszanyerését végzik. Nem engedélykötelesek azok a vállalatok/intézmények, amelyek a hulladékokat gyűjtik vagy szállítják, vagy ilyen területen közvetítő tevékenységet folytatnak. Ugyanakkor őket is be kell jegyeztetni az országos illetékes hatóságnál. A direktíva az ilyen tevékenységek ellenőrzése céljából azt is előírja, hogy azok akik hulladék ártalmatlanítását vagy visszanyerését végzik a munkájukról vezetett dokumentációt be kell, hogy mutassák az illetékes

országos hatóságoknak. E hatóságok rendszeres vizsgálatokat kell, hogy tartsanak.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az EU hulladékgazdálkodási rendszere akkor lehet hatékony, ha a következők rendelkezésre állnak: megfelelő igazgatási rendszerek országos regionális és helyi szinten; a szükséges infrastruktúra a hulladék gyűjtéséhez, szétválogatásához, szállításához, újrahasznosításához; egyes anyagok és az energia hasznosításához; valamint a hulladékok minden fajtájának ártalmatlanításához.
2. A hazai jogszabályok megszövegezésekor kitüntetett figyelemmel kell lenni az EU-ban használt meghatározásokra. Különös figyelmet kell fordítani az olyan fogalmakra, mint hulladék, ártalmatlanítás és visszanyerés. Felhívjuk továbbá a figyelmet az Európai Hulladékkatalógusra. Annak ellenére, hogy nem teljes felsorolás, figyelembe kell venni a Veszélyes hulladékok listájának értékeléséhez. (Ezzel kapcsolatban lásd alább azt a részt, amely a Veszélyes hulladékokkal foglalkozó 91/689/EEC sz. tanácsi direktívával foglalkozik.)
3. Illetékes nemzeti hatóságok létrehozására van szükség országos, regionális és helyi szinteken abból a célból, hogy az adott országban felügyeljék a hulladékgazdálkodást. A direktíva az illetékes országos hatóságok központi feladatává teszi: gondoskodjanak arról, hogy a hulladék visszanyerése vagy ártalmatlanítása a környezet vagy az emberi egészség károsítása nélkül történjen. Érvényesíteniük kell annak a tilalmát, hogy bárki hulladékot csak úgy otthagyon, lerakjon vagy ellenőrzés nélkül ártalmatlanítson.
4. Az egyes illetékes hatóságok területüket illetően hulladékgazdálkodási tervet kell, hogy kidolgozzanak. Ehhez alaposan ismerniük kell a keletkező hulladék jellemzőit valamint azt, hogy a hulladékot milyen módon lehet visszanyerni vagy ártalmatlanítani. Az ilyen terveket minél előbb meg kell fogalmazni, mert általános stratégiai útmutatóként is szolgálnak.
5. Az illetékes országos hatóságok dolgozzanak ki engedélyeztetési és ellenőrzési rendszert a területükön működő hulladékártalmatlanítással és hulladékviszanyeréssel foglalkozó intézmények és vállalatok számára. Az illetékes országos hatóságnál be kell jegyeztetni a hulladék gyűjtésével és szállításával foglalkozókat, valamint azokat, akik közvetítő tevékenységet folytatnak a visszanyerés és ártalmatlanítás terén.
6. Az előírások megfelelő végrehajtása érdekében cseréljenek eszmét és működjenek együtt a termelés, a fogyasztók és a nem kormányzati szervek képviselői. Hatásvizsgálathoz figyelembe veendő a 85/337/EEC sz. tanácsi direktíva. A hulladékgazdálkodás tervezéséhez széleskörű konzultációkra van szükség, és biztosítani kell a maximális átláthatóságot.
7. A hulladéktermelés csökkentése elősegíthető olyan egyértelmű gazdasági intézkedésekkel, mint például adózás, külön illetékek és begyűjtési lehetőségek.

C.2 Veszélyes hulladékok

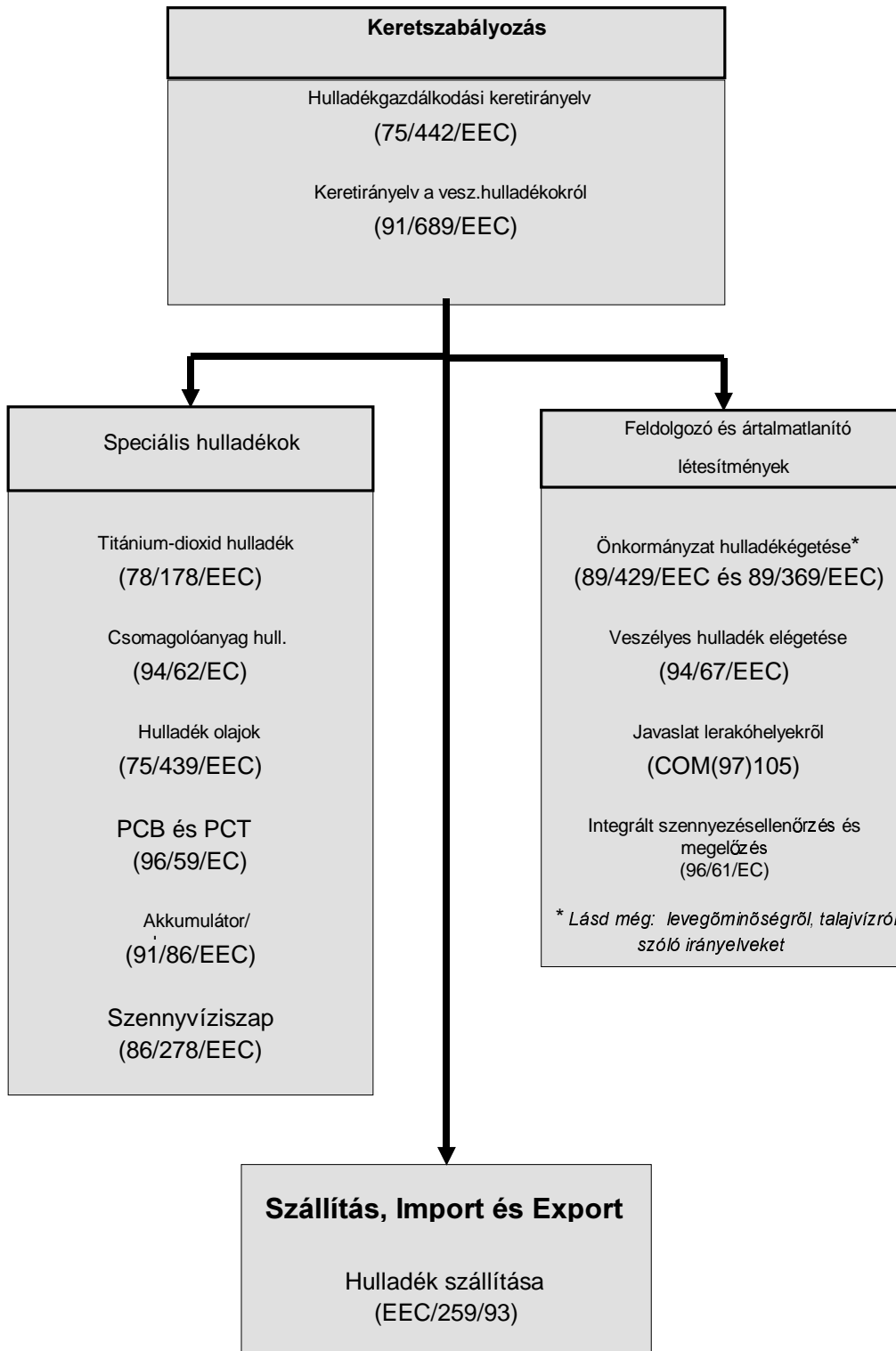
A 91/689/EEC sz. direktíva, amelyet a Tanács adott ki, azokat az intézkedéseket sorolja fel, amelyeket veszélyes hulladékok tekintetében a Hulladékgazdálkodási keretirányelven túlmenően kell megtenni. Veszélyes hulladékoknak azokat a hulladékokat nevezzük, amelyek felsorolása a 94/904/EC sz. tanácsi döntésben található meg. A Veszélyes hulladékok listájának hívtam lajstrom teljes körű felsorolást nyújt. A lista az Európai hulladékkatalógusból azokat a hulladékokat említi, amelyeket veszélyeseknek tartanak. A direktíva melléklete tartalmazza

azokat az összetevőket és jellemző tulajdonságokat, amelyek egy-egy hulladékot veszélyessé tesznek. A veszélyesség meghatározásánál utalás történik azokra a vizsgálati eljárásokra, amelyeket a következő közösségi jogszabály tartalmaz: 67/548/EEC sz. tanácsi direktíva azoknak a törvényeknek, rendeleteknek és igazgatási rendelkezéseknek a harmonizációjáról, amelyek a veszélyes anyagok osztályozásáról, csomagolásáról és címkézéséről rendelkeznek. E tanácsi direktívát módosította a 79/831/EEC sz. tanácsi direktíva.

A direktíva előírja, hogy a tagországok dolgozzanak ki tervet a veszélyes hulladékokkal kapcsolatban, akár a Hulladékgazdálkodási keretirányelv alapján az átfogó terv részeként, akár külön. A tagországokkal szemben követelmény, hogy vezessenek nyilvántartást minden olyan helyszínről, ahová veszélyes hulladékokat szállítanak, továbbá, hogy a veszélyes hulladékokat a közösségi és a nemzetközi normáknak megfelelően csomagolják és címkézzék. Emellett a tagországoknak biztosítaniuk kell, hogy a veszélyes hulladékokat más veszélyes hulladékokkal vagy egyéb hulladékkal ne keverjék össze.

A direktíva szigorítja a Hulladékgazdálkodási keretirányelv néhány engedélyeztetési és ellenőrzési rendelkezését a veszélyes hulladékokra vonatkozóan. E téren érintettek azok az intézmények és vállalatok, amelyek maguk végeznek hulladékártalmatlanítást és hulladékviszanyerést. Rendszeresen ellenőrizni kell azokat a vállalatokat/intézményeket, amelyek veszélyes hulladékokat termelnek. Mind a veszélyes hulladékok termelői, mind azok a vállalatok, amelyek veszélyes hulladékok szállítását iparszerűen végzik, nyilvántartást kell, hogy vezessenek azokról a veszélyes hulladékokról, amelyeket kezelnek. Amennyiben az illetékes országos hatóságok ilyen igénnyel állnak elő, a nyilvántartást számukra be kell mutatni.

HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. A veszélyes hulladék-gazdálkodás különleges, a normál hulladékok kezelésénél szigorúbb engedélyezési és ellenőrzési eljárásokat igényel.
2. Az egyes országoknak meg kell határozniuk a veszélyes hulladékok azonosításához és osztályozásához szükséges szabályokat, továbbá azokat a követelményeket és útmutatókat, amelyek segítségével azokból környezetbarát módon lehet visszanyerni bizonyos anyagokat, illetve amelyekkel ártalmatlanításuk megoldható. Az illetékes országos hatóságok rendelkezzenek a szükséges műszaki tapasztalatokkal ahhoz, hogy megvizsgálhassák a veszélyes hulladékokat.
3. Biztosítani kell a szükséges műszaki felszereltséget és infrastruktúrát ahhoz, a visszanyerés és az ártalmatlanítás mindig szakszerűen történjen.
4. Központi adatbankot kell felállítani, mert csak így biztosítható az adatszolgáltatás az EU Bizottsága felé a veszélyes hulladék gazdálkodásról és azok ártalmatlanítását végző vállalatokról.

C.3 Hulladékok szállítása

A hulladék Európai Közösségen belüli, illetve ki - és beszállításának felügyeletéről és ellenőrzéséről szóló 259/93/EEC sz. rendelete megállapítja, hogy miként szállíthatók a hulladékok a Bázeli Egyezmény, az OECD Tanácsának a hulladékok határokon át történő szállításáról szóló döntéseinek és a negyedik ACP-EEC (Lomé) Egyezmény betartásával. Míg a Bázeli Egyezmény kizárólag a veszélyes hulladékokkal foglalkozik, az EU rendelete az egyéb hulladékokra is vonatkozik. A rendelet külön eljárást ír elő amennyiben a szállításra az EU területén belül kerül sor, az import, az export és a tranzit szállítások esetére. A követelmények attól is függnek, hogy a szállításra kerülő hulladékot az úti célnál vissza kívánják-e nyerni, vagy ártalmatlanítani akarják, továbbá hogy a szállított hulladék szerepel-e a zöld, a sárga vagy a piros lista függelékeiben. Általánosságban elmondható, hogy a sárga és a piros lista a veszélyes hulladékokat tartalmazza, a zöld pedig az egyéb hulladékokat. E három listát az OECD szakértői állították össze. Ha összehasonlítjuk az EU rendelethez tartozó három listát a keretirányelvhez tartozó Európai Hulladékkatalógussal egyrészt és a Veszélyes Hulladékok Listájával, amely a veszélyes hulladékokról szóló irányelv mellékletében található másrészt, akkor kiderül, hogy a listák más és más szerkezetűek. Ebben az összefüggésben emlékeztetnünk kell arra, hogy az EU rendelethez kapcsolódó három listát más célból állították össze az Európai Hulladékkatalógusnak és más célból a Veszélyes Hulladékok Listájának ; és hogy minden listát teljes egészükben figyelembe kell venni.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. A tagállamok jelöljék ki, hogy mely hatóságok az illetékesek arra, hogy a rendelet alapján ellenőrizzék és felügyeljék a hulladékok szállítását. E tekintetben egyaránt szóba jöhetnek a vámszervek, az ipar és a kereskedelem képviselői és a környezetvédelmi hivatalok.
2. A tagállamok adjanak útmutatást az illetékes hatóságoknak a következő kérdésekről: milyen dokumentációt és eljárást kell alkalmazni a szállítások különböző típusai esetén és milyen ellenőrzéseket kell foganatosítani a határokon át történő szállításoknál. Egységes fuvarlevelet kell használni. Valószínűleg külön felkészítő tanfolyamra lesz szükség az érintett apparátus számára.
3. A tagállamok dolgozzák ki a megfelelő módszereit annak, hogy miként cseréljenek

információt a többi országgal a hulladékok szállításáról.

4. Mind a szállítók, mind a gyártók kapjanak tájékoztatást a követelményekről, az ellenőrzés módjáról.

C.4 Hulladék ártalmatlanító létesítmények

Veszélyes hulladékok elégetése

A Veszélyes hulladékok égetéséről szóló, 94/67/EEC sz. irányelv kapcsolódik a Hulladékgazdálkodási keretirányelvhez. A tagállamok feladata, hogy egy megfelelő engedélyeztetési eljáráson keresztül garantálják, hogy a veszélyes hulladékok elégetését végző üzemek működési feltételei és kibocsátási határértékei előírászerűek legyenek.

A Hulladékgazdálkodási keretirányelv alapján engedély csak abban az esetben adható ki, ha az égetőmű tervei, berendezései és működési módja megfelel a környezetvédelmi követelményeknek mind a kibocsátási határértékek, mind az égetőmű vállalatirányítását illetően. A veszélyes hulladékok égetésével foglalkozó üzemeket úgy kell működtetni, hogy az elégetés a lehető legteljesebben történjen. A működési engedély tüntesse fel az elégetésre kerülő veszélyes hulladékok típusait és mennyiségét. Az égetőművek üzemeltetői még a munka megkezdése előtt kapjanak részletes leírást azokról a hulladéktípusokról, amelyeket ártalmatlanítaniuk kell.

Külön engedélyezési eljárásnak kell alávetni a szennyvizkibocsátást is. A hulladékégető üzemekre is érvényes az EU-nak a Talajvizokról szóló 80/68/EEC sz. irányelve. Az illetékes hatóságot haladéktalanul értesíteni kell amennyiben bárhol túllépi a kibocsátási határértéket. Az ilyen túllépés miatt elrendelhető az égetési tevékenység csökkentése vagy akár az égetőmű leállítása.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. A veszélyes hulladékokat ártalmatlanító égetőművek építésének irányelveit be kell építeni az országos hulladékártalmatlanítási és levegőminőségi stratégiába, mert így biztosítható az országos igények kielégítése és a környezet minőségének megfelelő szinten tartása.
2. A kiadott engedélyekben az irányelvek által megadott legalsóbb normákat kell alkalmazni, és figyelembe kell venni a helyi körülményeket.

Hulladékgazdálkodási keretirányelv – A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

A hazai jogszabályok

- Hasonlítsuk össze az irányelv követelményeit a meglévő hazai jogszabályokkal.
- Állapítsuk meg, hogy hol van jogalkotási teendő.
- Lehetőségek:
- Új, átfogó jogszabály megalkotása (Hulladéktartalatlanítási törvény)
- Módosítani lehet a már jelenleg is létező jogszabályokat a következő területeken: hulladékkezelés, engedélyeztetés, hulladék áramok, a hulladékok keletkezésének minimalizálása

Engedélyezési eljárás

- A hulladéktartalatlanítók létesítéséhez szükséges igénybejelentő nyomtatványokat az országos illetékes hatóság (CA) adja ki.
- A jelentkezőnek be kell nyújtania az előírt dokumentációt.
- Az CA győződjön meg arról, hogy a jelentkező alkalmas-e hulladéktartalatlanító létesítmény működtetésére
- Az CA fogalmazza meg azokat a feltételeket, amelyek megléte esetén az engedély kiadható, ill. milyen esetben kell az üzemet bezárni.
- Az CA ellenőrizze az üzem működését és vizsgáljon ki minden olyan panaszt, amely az érdekelt felektől hozzá beérkezik
- A CA biztosítsa, hogy vezessenek nyilvántartást a hulladékok összegyűjtőiről és a közvetítő vállalatokról.

Illetékes hatóságok (CA)

- Az CA-k rendelkezzenek a szükséges igazgatási apparátussal és műszaki felkészültséggel.
- Az országos CA feladatai: egységes normák betartatása a hulladékok mozgatása és a helyben történő ártalmatlanítás terén; koordinálja a hulladékkezelési tevékenységek tervezését s a hulladékkal kapcsolatos statisztikák összegyűjtését
- A helyi CA-k felügyelik a helyi hulladéktartalatlanító üzemek működését és a hulladék helyi szintű szállítását. Ehhez szükség szerint együttműködnek a magánszektorral.
- Az országos CA felügyeli az EU számára készítendő jelentéseket.

Az érdekelt felek

- Biztosítani kell, hogy még a rendszer kialakítása előtt az összes érdekelt fél kifejthesse véleményét a hulladéktartalatlanítási igényekről, a javasolt kezelési eljárásokról és arról, milyen módszerekkel lehetséges a hulladék mennyiségének minimalizálása.
- Az érdekelt felek köre foglalja magába a hulladéktartalatlanító cégek képviselőit, a gazdaság legnagyobb hulladéktermelő ágazatait, az önkormányzatokat, nem kormányzati szervezeteket, stb.
- Rendszeresen tájékoztatni kell a lakosságot, lehetővé kell tenni a nyilvános részvételt az új kezdeményezések kidolgozásában, a tervezésben.

Amire jogi szempontból oda kell figyelni

- El kell különíteni az országos és a helyi CA-k hatáskörét.
 - Pontosan meg kell határozni, hogy mit jelentenek a következő fogalmak: hulladék, ártalmatlanítás, hasznosítás.
 - Átgondolandók a hulladéktartalatlanítás irányításának jogi szempontjai.
- Megfelelő szankciókat kell kidolgozni a jogi szabályok megsértésének eseteire.
- Megvizsgálandók az ellenőrzés és a jogszabályok érvényesítése céljából alkalmazott helyi intézkedések.
 - Tiltani kell a hulladékok ellenőrzés nélküli lerakását.

Pénzügyi megfontolások

- A kormány feladata, hogy felállítsa az CA-kat, gondoskodjon az igazgatási apparátusról, az igazgatási eljárások kidolgozásáról (engedélyek), lakosság tájékoztatásáról.
- Ösztönzőkkel kell növelni a termelő felelősségérzetét, csökkenteni kell a hulladékok keletkezését, alkalmazni kell a szennyező fizet elvet.
- Az engedélyezési eljárások költségeit az ártalmatlanítók működtetői állják.
- A háztartások fizessék ki a saját hulladékaik ártalmatlanításának költségeit.

3. A kormányok dolgozzanak ki további kibocsátási normákat egyes konkrét technológiai eljárások és potenciálisan veszélyes kibocsátások figyelembevételével.
4. Hatékony irányítási és ellenőrzési módszerekkel kell megakadályozni, hogy a hulladékégetőkben olyan hulladékfajtákat égessenek el, amelyekre hiányzik a felhatalmazásuk és/vagy a felszereltségük.

Ki kell dolgozni a levegőbe, a vízbe és a talajba történő kibocsátások felügyeletének oly módját, hogy rendszeressé váljon a konzultáció és koordináció azok között a hatóságok között, amelyeknek ezek ellenőrzése a feladata.

5. A hatóságok dolgozzanak ki tervet arról, miként hasznosítható a hulladékégetőkben megtermelt hőenergia.
6. Programot kell kidolgozni annak elérése céljából, hogy a ma már működő hulladékégetők tartsák be az irányelv előírásait.

Hulladékégetés új és már működő létesítményekben

A települési hulladékégetésből származó légszennyezés csökkentéséről szóló 89/369/EEC sz. és a meglévő kommunális hulladékégető berendezésekből (műveletekből) származó légszennyezés csökkentéséről szóló 89/429/EEC sz. irányelvek párhuzamos engedélyezési követelményeket és a működésre vonatkozó korlátozásokat írnak elő az új és már működő kommunális hulladékégető művekre. A két említett irányelv a az ipari üzemek levegőszennyezés elleni küzdelméről szóló 84/360/EEC sz. keretirányelvhez kapcsolódik.

A fent említett két irányelv a kommunális hulladékégető művek tevékenységét a következő területeken szabályozza: engedélyezés, tervezés, felszereltség, működés és a beszámolási kötelezettségek. Új üzemnek azok számítanak, amelyekre a működési engedély kiadására 1990. december 1-jén vagy azt követően került sor. Nem sorolják közéjük azokat az üzemeket, amelyeket kizárólag arra használnak, hogy a következő anyagok valamelyikét égessék el: szennyvíziszap, kémiai, mérgező és veszélyes hulladékok, kórházi hulladékok vagy egyéb különleges hulladékfajták. E rendelkezés akkor is érvényben van, ha az érintett égetőművek kommunális hulladékot is égetnek. Ennek oka, hogy az ilyen égetőművek működését a fentieknél szigorúbb irányelv, a Veszélyes hulladékok égetéséről szóló irányelv szabályozza.

Az adott égetőmű névleges teljesítményétől függően a kibocsátási értékek három szintjét állapítják meg porra, nehéz fémek bizonyos kombinációjára, sósavra, fluorsavra és kén-dioxidra (SO₂). Az irányelvek határértékeket fogalmaznak meg és előírják, hogy a ma már működő kommunális hulladékégetők teljesítményét meghatározott határidőkön belül javítani kell.

Az irányelvek részletes követelményeket tartalmaznak az ellenőrzésre vonatkozóan és arról, hogy az égetőművek működtetőinek milyen jelentéseket kell benyújtaniuk. A lakosság tagjainak jogukban áll tájékoztatást kapniuk arról, hogy a működtetők betartják-e a működés feltételeit meghatározó engedélyek előírásait, és hogy az egyes ellenőrzések milyen eredménnyel jártak.

A 89/429/EEC sz., a meglévő kommunális hulladékégetőkről szóló irányelv előírta, hogy az égetőművek az új égetőművek által betartandó szabványoknak 1996. december 1-ig kell, hogy megfeleljenek. Ami a többi égetőművet illeti, a legtöbb ilyen, az új égetőművek számára előírt normának a 2000. évre kell megfelelniük.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az új égetőművek létrehozásáról szóló irányelveket be kell építeni az országos

hulladékártalmatlanítási és levegőminőségi stratégiába, mert csak így érhető el a környezeti minőség célkitűzései.

2. Az egyes országok további kibocsátási határértékeket állapíthatnak meg egyes konkrét technológiák és/vagy potenciálisan veszélyes kibocsátások figyelembevételével.
3. Hatékony irányítási és ellenőrzési módszerekkel kell megakadályozni, hogy a hulladékégetőkben olyan hulladékfajtákat égessenek el, amelyekre hiányzik a felhatalmazásuk és/vagy a felszereltségük.
4. Programokat kell kidolgozni annak biztosítására, hogy a kisebb, már létező égetőművek betartsák az irányelvek előírásait.

A lerakóhelyekről szóló javasolt irányelv

Megvitatás végett egy irányelv tervezetét nyújtották be a lerakóhelyekről (landfill) az Európai Parlamenthez és a Tanácshoz. A javasolt irányelv szigorúbb ellenőrzést irányoz elő egy részletes engedélyeztetési eljárás keretében az új és a már használatban levő lerakóhelyek tekintetében. A javaslat célja, hogy kevesebb hulladék kerüljön a lerakóhelyekre, és ahol lerakóhelyeket használnak szigorúbb normák érvényesüljenek. A javaslat szerint fokozatosan megszűnne az a gyakorlat, hogy egyazon terepfeltöltéses lerakóhelyre mind veszélyes hulladékot, mind kommunális szemetet elhelyezzenek. Az az ár, amelyet az érintettek a terepfeltöltéses lerakóhelyeken történő elhelyezésért fizetnek a javaslat szerint foglalja magába a lerakóhely lezárásának és a művelet lebonyolításának költségeit is, valamint azt, hogy a lerakóhelyről még legalább 50 évig gondoskodni kell.

A célból, hogy csökkenjen az EU teljes metán kibocsátása, a javaslat csökkentené a biológiailag lebomló kommunális hulladék arányát a terepfeltöltéses lerakókban elhelyezett hulladékokon belül. E mellett mind az új, mind a már korábban létrehozott terepfeltöltéses hulladéklerakók esetében az lenne a cél, hogy összegyűjtsék és hasznosítsák vagy égessék el az ott termelődött metánt. A javaslat felveti, hogy határozzák meg azt a minimális távolságot, amelynek meg kell lennie a lerakóhely és a lakóházak között.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Minthogy a terepfeltöltéses hulladéklerakás a szilárd hulladékok ártalmatlanításának legelterjedtebb és legolcsóbb módja, és mivel az ezt szabályozó normák gyakran hiányoznak, tanácsos lenne, hogy ha az érintett országok az ilyen lerakóhelyek működéséről rendelkező jogszabályaikat harmonizálnák a fentebb ismertetett, jelenleg javaslati stádiumban levő irányelvvel. Érdemes oda figyelni arra, hogy a Tanács és az Európai Parlament végül is azt milyen módosításokkal fogadja majd el.
2. Az illetékes országos hatóságok gondoskodjanak arról, hogy rendelkezzenek a szükséges műszaki szakemberekkel ahhoz, hogy ellenőrizhessék a direktíva végrehajtását, hiszen a direktíva előírja, hogy az engedélyeztetési eljárásnak nagy mértékben ki kell terjednie a részletekre is.
3. A javasolt irányelv követelményeit be kell majd építeni az országos hulladékártalmatlanítási stratégiába a Hulladékgazdálkodási keretirányelv figyelembevételével.

Irányelv a veszélyes hulladékok elégetéséről – A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

A hazai jogi környezet

- Hasonlítsuk össze az irányelv követelményeit a meglévő hazai jogszabályokkal.
- Állapítsuk meg, hogy van-e jogalkotási teendő.
- Lehetőségek:
Új, átfogó jogszabály megalkotása (törvény a hulladékok elégetéséről)
Minthogy a közösségi irányelv a tevékenységek egy szűk körével foglalkozik, a végrehajtási utasítás egyik külön alfejezete válhat a legfontosabb környezetvédelmi jogforrássá. (például a környezetvédelmi törvény).

Illetékes hatóságok (CA)

- A meglévő igazgatási infrastruktúrát át kell vizsgálni abból a szempontból, hogy képes-e megfelelően irányítani és igazgatni a hulladékégetési tevékenységeket.
- Az országos CA-nak is szerepet kell játszania abban, hogy az EU-direktíva követelményeit következetesen végrehajtsák.
- Az CA-k feladata az engedélyek kiadása, az égetőművek működésének ellenőrzése, a szükséges információk összegyűjtése és beszámolók készítése az EU Bizottsága számára.

Amire jogi szempontból oda kell figyelni

- Meg kell határozni az illetékes hatóságokat és ki kell alakítani az engedélyezés rendszerét
- További kibocsátási határértékeket kell megállapítani és a kockázatok csökkentését célzó intézkedéseket kell kidolgozni
- Eljárásokat és követelményeket kell kialakítani az ellenőrzéshez, a jogszabályok végrehajtásához.
- Meg kell határozni azt, hogy egy égetőmű bezárását elrendelő határozatnak mit kell tartalmaznia.
- Ki kell dolgozni annak a rendszerét, hogy milyen büntetések megfizetésére kötelezhetőek az égetőművek működtetői.

Engedélyezési eljárás feltételei

- Az égetőműveket úgy kell tervezni, felszerelni és működtetni, hogy azok megfeleljenek a minimális előírt égetési hőmérsékleti előírásoknak.
- Ellenőrizni kell az égetőmű működését, az oxigénszintet, a kibocsátási határértékeket, a szennyvíz kibocsátást, és azt, hogy az égési maradék hova kerül
- Előírás, hogy az égetőmű működését folyamatosan és rendszeresen mérjék, és hogy az illetékes hatóságokat értesítsék az esetleges határérték túllépésekről.

Az érdekelt felek

- Biztosítani kell, hogy minden érdekelt felet bevonjanak azokba a tanácskozásokba, amelyeknek tárgya a direktíva végrehajtási követelményeinek összeállítása, a költségek megoszlásának módja, és az, hogy kit és hogyan kell értesíteni akkor, ha a határértékeket túllépik.
- Be kell vonni a lakosságot azoknak az információknak a meghatározásába, amelyeket az égetőműveknek a kormány felé kell elküldeniük.
- A lakosság kapjon folyamatos tájékoztatást az égetőművek működéséről.

Pénzügyi megfontolások

- A kormány feladata az illetékes hatóságok és az igazgatási apparátus felállítása, az ellenőrzés és az értékelés, a felkészítő tanfolyamok megszervezése, a jogszabályok betartatása és a közvélemény tájékoztatása.
- Az égetőművek működtetőinek kell állniuk mindazokat a költségeket, amelyek az engedélyekhez, az információ szolgáltatásához és a jogszabályok betartásához kapcsolódnak.

4. Ahhoz, hogy csökkenthető legyen az olyan hulladékok mennyisége és veszélyessége, amelyeket terepfeltöltéses lerakóhelyen kell majd elhelyezni, minden gazdasági és társadalmi szereplő aktív közreműködésére lesz majd szükség. Ehhez gazdasági ösztönzőket és oktatási kampányokat kell alkalmazni.
5. Az illetékes országos hatóságok gondoskodjanak arról, hogy a lerakóhelyek működtetői tegyék meg a szükséges pénzügyi intézkedéseket abból a célból, hogy garantálva legyen a lerakóhelyek megfelelő lezárása és utógondozása.
6. A környezeti hatásvizsgálat elkészítése részévé válhat azoknak az eljárásoknak, amelyek során a javasolt direktíva alapján engedélyezik lerakóhelyek létrehozását.
7. Az érintett országok dolgozzanak ki stratégiát arról, hogy miként lehet minőségileg feljavítani, avagy lezárni az olyan meglévő terepfeltöltéses lerakóhelyeket, amelyek nem felelnek meg a direktíva előírásainak.

C.5 Különleges hulladékok

Az olajhulladékok ártalmatlanítása

Az olajhulladékok elhelyezéséről ártalmatlanításáról szóló 75/439/EEC sz., a Tanács által kiadott irányelv célja, hogy összehangolt rendszert alkosson az olajhulladékok összegyűjtésére, kezelésére, tárolására és ártalmatlanítására. Lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy kompenzációt nyújtsanak a vállalatoknak az olajhulladékok összegyűjtésével és ártalmatlanításával kapcsolatban felmerülő költségeik után. A direktíva az elérendő célokat a következőképpen rangsorolja: olaj újrahasznosítása az olajhulladékokból, majd üzemanyagként való felhasználása vagy energiatermelés közben történő elégetése; és csak végezetül említi a megsemmisítést illetve az ellenőrzött körülmények közötti tárolását. A tagállamok feladata, hogy biztonságos körülmények között összegyűjtsék és ártalmatlanítsák a olajhulladékot. Tilos a olajhulladékot az élővizekbe és a csatornarendszerbe beleengedni.

Olajhulladék ártalmatlanítását csak olyan vállalkozás végezheti, amely erre felhatalmazást kap egy illetékes hatóságtól. Az ilyen tevékenységet végző vállalkozást nyilvántartásba kell venni, és munkáját felügyelni kell. A visszanyert olaj nem tartalmazhat 50 ppm (parts per million) egységnél több poliklórozott bifenileket (PCB) és terfenileket (PCT) .

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az érintett ország hozzon létre az egész országra vonatkozó rendszert a olajhulladék biztonságos összegyűjtésére, újrahasznosítására vagy elégetésére. Felvilágosító munkára van szükség ahhoz, hogy a lakosság felismerje az ilyen tevékenység szükségességét.
2. Megfelelő ártalmatlanító berendezésekre és szigorú ellenőrzési eljárásokra van szükség annak biztosítására, hogy ne kerüljön sor olyan olajfrakciók engedély nélküli vagy szakszerűtlen ártalmatlanítására, amelyek a szükséges mértékben nem hasznosíthatók újra.
3. Az engedélyezési és ellenőrzési rendszer olyan integrációjára és koordinációjára van szükség, amelynek eredményeképpen a olajhulladék hasznosítására vagy ártalmatlanítása nem jár negatív hatással a környezetvédelem egyéb összetevőire.

4. Különleges intézkedésekre és berendezésekre lesz szükség ahhoz, hogy biztonságosan ártalmatlanítani lehessen a olajhulladékok olyan típusait, amelyekben PCB, PCT vagy más veszélyes anyagok megtalálhatók.
5. Az illetékes országos hatóságok lépjenek fel közösen és vezessenek be az eddigieknél szigorúbb intézkedéseket országos szinten. Az EU Bizottságát rendszeresen tájékoztatni kell arról, hogy milyen országos szintű lépésekre került sor.

Titán-dioxid hulladék

A titán-dioxiddal foglalkozó 78/176/EEC és 82/883/EEC sz. direktívák célja, hogy fokozatosan csökkentsék és hosszabb távon teljesen megszüntessék a titán-dioxid feldolgozásakor keletkező szennyezést. A TiO_2 -t tartalmazó hulladékok tengerbe történő elhelyezése csak abban az esetben engedélyezhető, ha szakvélemény olyan következtetésre jut, hogy az adott hulladékmennyiség megfelelőbb módon nem ártalmatlanítható, és nem várhatók káros következmények. Az újonnan létrehozandó létesítmények olyan műszaki megoldásokat alkalmazzanak, amelyek a legkevésbé szennyezik a környezetet. A tagállamok be kell, hogy mutassák a direktíva előírásainak teljesítését célzó terveiket a Bizottságnak.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Meg kell vizsgálni, hogy az országban jelenleg működő létesítmények megfelelnek-e a direktíva előírásainak. E direktívát akkor is be kell illeszteni a nemzeti jogrendszerbe, ha az adott országban nem található TiO_2 feldolgozó létesítmény.
2. A direktíva végrehajtása az országos szintű hulladékgazdálkodási rendszer keretén belül történjen. Külön igazgatási és műszaki testületekre lesz szükség ahhoz, hogy betartassák a szigorú ellenőrzési eljárást és elvégezzék a műszaki ellenőrzést.
3. A TiO_2 által okozott szennyezés olyan jellegű, hogy elengedhetetlen a szoros együttműködés azok között a szervek között, amelyek feladata, hogy megakadályozzák a víz és a talaj szennyeződését és a hulladékártalmatlanításért felelnek.
4. Esetenként az egyes országoknak külön programot kell kidolgozniuk a TiO_2 -ipar által okozott szennyezés minimalizálására - optimális esetben teljes megakadályozására, valamint abból a célból, hogy ilyen hulladékot egyáltalán ne helyezzenek el sem a tengerekben, sem a belvizekben.

A poliklórozott bifenilek (PCB) és terfenilek (PCT) ártalmatlanítása

A Tanács 96/59/EC sz. direktívája azt a célt tűzi ki, hogy kiküszöbölje a PCB és PCT szennyezést, valamint hogy elérje, hogy dekontaminálják az olyan berendezéseket, amelyekben ezek az anyagok megtalálhatók. 1999. szeptemberéig a Bizottság felé jelentést kell készíteni a fenti anyagokkal szennyezett berendezésekről, amelyekről nyilvántartást is vezetni kell és amelyeken fel kell tüntetni szennyezettségüket. A nyilvántartást rendszeresen fel kell frissíteni. Az olyan berendezéseket, amelyek PCB-t tartalmaznak, megfelelő üzemi állapotban kell tartani a szivárgások elkerülése céljából.

Ahhoz, hogy egy vállalkozás a PCB ártalmatlanítását végezhesse, a 75/442/EEC sz. direktíva alapján erre külön kell, hogy engedélyt szerezzen. Amennyiben az ártalmatlanítás égetés útján történik, ennek az eljárásnak meg kell felelnie a 94/67/EEC sz. direktíva normáinak. 1999. szeptemberére a tagállamoknak ki kell dolgozni ártalmatlanítási tervet a nyilvántartásba vett PCB- szennyezés felszámolására, és erről értesíteniük kell a Bizottságot.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Ahhoz, hogy a lehető legszélesebb körben feltérképezhető és osztályozható legyen az ország területén a PCB/PCT-szennyezés és azok a berendezések, amelyekben ezek az anyagok megtalálhatók, szigorú előírásokra és azok következetes érvényesítésére lesz szükség.
2. Az illetékes hatóságok dolgozzanak ki terveket abból a célból, hogy a direktíva által kijelölt határidőn belül a termelésből biztonságosan kivonhassák a szennyezett berendezéseket, a szennyezést ártalmatlaníthassák, bizonyos esetekben pedig a termelés céljaira ismét alkalmassá tehessek az érintett berendezéseket. A terveknek arra is ki kell térniük, hogy igazgatási és közgazdasági ösztönzők eredményeképpen a hatóságok tudomást szerezhessenek az eddig még be nem azonosított szennyezett berendezésekről is.
3. A hatóságok feladata annak biztosítása, hogy se műszaki, se közigazgatási nehézségek ne akadályozzák a direktíva végrehajtását. Ily módon csökkenthető annak a veszélye, hogy az ártalmatlanítás a műszaki előírások be nem tartásával vagy engedély nélkül történjen, elsősorban a kis- és középvállalatok esetében.

Mezőgazdaságban felhasznált szennyvíziszap

A 86/278/EEC sz. tanácsi direktíva oly módon igyekszik a szennyvíziszap mezőgazdasági felhasználását szabályozni, hogy határértékeket jelöl ki a talajban és a szennyvíziszapban megengedett nehézfém koncentrációt illetően, valamint azzal, hogy maximálja a talajhoz adható nehézfémek (kadmium, vörösréz, nikkel, ólom, cink és higany) mennyiségét.

A direktíva meghatározza az ilyen szennyvíziszapok felhasználási módját. A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a határértékeket ne lépjék túl. A direktíva határidőket is felállít, amelyekre differenciálni kell a szennyvíziszapok használatát az egyes mezőgazdasági talajtípusoknál. A szennyvíziszapot és azt a talajt, amelyen azt felhasználják, a direktíva függelékeiben ismertetett eljárásoknak megfelelően kell elemezni.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. A vízkezelésért, a hulladékgazdálkodásért és a mezőgazdasági eljárások betartásáért felelős hatóságoknak együtt kell működniük ahhoz, hogy az érintett direktíva végrehajtásra kerüljön. Már a tervezés korai szakaszában ütem- és feladattervet kell készíteniük.
2. Mind a szennyvíziszap szállítását, mind felhasználását illetően ki kell dolgozni az engedélyezés és a nyilvántartás rendszerét. A tevékenység során összegyűlő információkat országos nyilvántartásba kell egyesíteni, és a témával foglalkozó európai szintű kimutatások részére elérhetővé kell tenni.
3. Az egyes országok a talaj- és vízszennyezés helyi sajátosságainak figyelembevételével dönthetik el, hogy szükségük van-e a direktíva követelményeinél szigorúbb előírások bevezetésére.

Veszélyes anyagokat tartalmazó elemek és akkumulátorok

A 91/157/EEC sz. tanácsi direktívát a 75/442/EEC sz., a hulladékokkal foglalkozó tanácsi direktíva keretein belül, annak részletezése céljából fogadták el. A használt elemek és akkumulátorok - amelyek bizonyos mennyiségű higanyt, kadmiumot vagy ólmot tartalmaznak - elkülönített összegyűjtését a háztartásokból azzal a céllal, hogy visszanyerjék vagy ellenőrzött körülmények között ártalmatlanítsák őket.

A direktíva előírja a tagországok számára, hogy korlátozzák egyes higanyt tartalmazó elemek forgalomba hozatalát, valamint hogy dolgozzanak ki programokat az elemek és akkumulátorok nehézfém tartalmának csökkentése érdekében, az újra használhatóvá tett elemek és akkumulátorok értékesítésének elősegítésére, az e területen folyó kutatás elősegítése céljából, és azért, hogy az elemek és akkumulátorok gyártásánál kevésbé szennyező anyagokat használjanak.

A tagállamok szervezzék meg a hatékony szelektív gyűjtést és indokolt esetben az elemek/akkumulátorok begyűjtését. Az újrahasznosítás elterjesztése céljából gazdasági ösztönzők is alkalmazhatók - ehhez azonban előzetes konzultációra van szükség. A fogyasztók kapjanak kimerítő tájékoztatást az újrahasznosítás kockázatáról, a hulladékártalmatlanítás lehetőségeiről.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az elem- és akkumulátor hulladék mennyisége csak akkor csökkenthető, ha az ilyen irányú erőfeszítések együtt járnak a lakosság megfelelő felkészítésével, meggyőzésével.
2. Átgondolandó, hogy milyen gazdasági eszközökkel ösztönözhető a hulladék szelektív gyűjtése. E téren kedvezőek a tapasztalatok arról, ha a közoktatás eszközeit is felhasználják a használt elemek hasznosítása és újrahasznosítása céljaira.
3. Ki kell építeni a gyűjtőhelyek hálózatát. Mind a Hulladékgazdálkodási keretirányelv, mind a Hulladékok szállításával foglalkozó direktíva előírja, hogy ki kell dolgozni a szükséges igazgatási és ellenőrzési eljárásokat ahhoz, hogy a használt elemeket biztonságosan szállíthassák és visszanyerhessék.

Csomagolás és a csomagolóanyag-hulladékok

Az Unió csomagolóanyag-hulladékokkal foglalkozó stratégiájának a megvalósításával a 94/62/EC sz. direktíva foglalkozik. Célja, hogy koordinálja az egyes országok csomagolóanyag hulladékokra vonatkozó intézkedéseit, minimalizálja azt a kárt, amelyet a csomagolóanyag-hulladékok a környezetben okoznak, de ugyanakkor megakadályozza, hogy ezek az intézkedések a kereskedelem korlátaivá váljanak az Európai Unión belül. A direktíva foglalkozik mind a csomagolással, mind a csomagolóanyag-hulladékokkal - ide értve az ipari, kereskedelmi és a háztartásokban alkalmazott csomagolóanyagokat is, függetlenül azok anyagától.

A direktíva megfogalmazza a hasznosítás és az újrahasznosítás célkitűzéseit, amelyeket az érintett direktíva végrehajtásáról rendelkező jogszabály elfogadását követő öt éven belül kell megvalósítani. Az ilyen végrehajtásról rendelkező jogszabály elfogadásának határideje 1996 közepe. A 2001. évre megoldandó a hasznosítás a csomagolóanyag-hulladék 50-65%-ára, miközben újra kell hasznosítani az összes keletkezett csomagolóanyag-hulladék 25-45%-át, e mellett elérendő cél, hogy mindegyik csomagolóanyag fajtán belül az újrahasznosítás szintje érje el legalább 15%-ot.

A direktíva szerint a fő feladat, hogy minél kevesebb csomagolóanyag kerüljön felhasználásra. A hasznosítás minden formája: az újrafelhasználás, az újrahasznosítás és a hasznosítás egyből

formái (ide értve azokat is, amelyeket energiatermelésre használnak fel) egyaránt elfogadott. Az újrahasznosítás fogalmába beletartozik az újrafeldolgozást és a szerves újrahasznosítás (komposztálás is), de az elégetés nem.

A hasznosítás és az újrahasznosítás számára megfogalmazott célokat a tagállamoknak 2001. június 30-ig kell megvalósítaniuk.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes kormányok országos szinten mérjék fel, hogy milyen lehetőségeik vannak a csomagolóanyagok hasznosítására és újrahasznosítására. Ennek alapján fogalmazzanak meg realisan elérhető célokat a direktíva által megfogalmazott kereteken belül.
2. Az országos hatóságok feladata, hogy létrehozzák a csomagolóanyagok és csomagolóanyag-hulladékok kezelésének megfelelő rendszerét ahhoz, hogy a fenti feladatokat és azokat, amelyeket ezeken felül a direktíva megfogalmaz, el lehessen végezni. Az eddigi tapasztalatok szerint az a gyakorlat vált be, hogy e rendszer félig épüljön a résztvevők önkéntes aktivitására: a gazdaság szereplői kötelezik magukat arra, hogy a megadott határidőn belül megvalósítják a kitűzött célokat még azt megelőzően, hogy a hatóságok kötelező érvényű követelményeket fogalmazzanak meg. Az új helyzetben kötelező érvényű előírásokat kell majd hozni a gazdaság szereplői számára a közös felelősség elvének megfelelően. Gazdasági ösztönzőket is fel lehet használni.
3. Úgy kell alakítani a megfelelő rendszereket, hogy azok feleljenek meg az EU követelményeinek és ne torzítsák a szabadpiac működését.
4. Ahhoz, hogy az EU fő követelményei teljesüljenek, az összes érintett ország dolgozza ki saját szabályozó és ellenőrző rendszerét, valamint azokat a szabványokat, amelyeknek a csomagolóanyagoknak meg kell felelniük.
5. Ki kell dolgozni a megfelelő módszereket az újrahasznosítás szintjének értékeléséhez, valamint annak a nyomon követésére, hogy a gazdaság egyes szereplői mennyi csomagolóanyag-hulladékot „termelnek”. Európai szinten nemzetközi összehasonlító elemzésekre akkor kerülhet sor, hogy ha a nemzeti adatbázisok összekapcsolhatóvá válnak. E tevékenység során figyelembe kell venni a Bizottság 97/138/EC sz. döntését, amely az adatbázisok formátumáról rendelkezik.
6. A csomagolóanyag-hulladék „termelés” csökkentése érdekében fontos feladat a lakosság megfelelő tájékoztatása és meggyőzése.

D. VÍZMINŐSÉG

Az Európai Unió környezetvédelmi joganyaga átfogóan foglalkozik a vizek minőségével. Az ilyen irányú munka az 1970-es években kezdődött, hiszen az Első környezetvédelmi akcióprogramot 1973-ban fogadták el. Ezt követte a jogalkotói munka első hulláma, melynek első eredménye az 1975-ös, a Felszíni vizekkel foglalkozó direktíva. 1980-ban született az Ivóvízről szóló direktíva. A vízminőségről elfogadott jogszabályok első körében ott látjuk a halak életteréül szolgáló vizekről szólót (1978), az ehető rákok és kagylók életteréül szolgáló vizekről szólót (1979), a szabadtéri fürdésre használt vizekről rendelkezőt (1976) és a talajvizekre vonatkozót (1980). Az 1976-an elfogadott Veszélyes anyagokkal foglalkozó direktíva és számos, kapcsolódó direktíva, amely az egyes szennyező anyagokra vonatkozik, a szennyező anyag-kibocsátási értékhatárokat fekteti le.

A jogalkotás második körére azután került sor, hogy az illetékesek megvizsgálták a hatályos joganyagot, felmérték, hogy mely területeken szükséges annak javítása, a hiányosságok pótlása. Ezek után született a Városi szennyvizek kezeléséről szóló és a nitrátokra vonatkozó direktíva (mindkettő: 1991). Korszerűsítették az ivóvízről és a szabadtéri fürdésre használt vizekről szóló direktívákat (az előbbi 1994-ben, az utóbbit 1995-ben). Elkészült a talajvizekre vonatkozó akcióprogram, és egy 1994-es javaslat a vizek ökológiai minőségére vonatkozó direktíváról. Itt említjük meg, hogy az IPPC direktíva (integrált szennyezésmegelőzés és -ellenőrzés) 1996-os, legutóbbi megfogalmazása a vizek szennyezésének ellenőrzésével is foglalkozik.

Ebben az időszakban, az egyes tagországokon belül és a közösségi szinten lezajlott eszmecsere eredményeképpen, egyre többen ismerték fel, hogy a vizek minősége csak akkor védhető eredményesen, ha jogszabály rendelkezik a szennyező anyag kibocsátás határértékeiről, valamint a vízminőség normáiról is. Más szavakkal kifejezve kettős megközelítésre van szükség. E kettős megközelítés megfelel az EK-szerződés elveinek is. A szerződés előírja az elővigyázatosság szükségességét, és azt, hogy a környezeti károkat elsődlegesen keletkezésük forrásánál kell orvosolni. A szerződés azt is megfogalmazza, hogy a döntéshozatal előtt mindig figyelembe veendők az érintett térségek környezeti viszonyai.

D.1 A javasolt vízminőségi keretirányelv

1995-ben az EU vezető intézményei arra az elhatározásra jutottak, hogy megérett az idő arra, hogy átfogóan átvizsgálják és szerkezetében átalakítsák a Közösség vízminőségi politikáját.

A Bizottság - amely már egy ideje maga is mérlegelte annak a szükségességét, hogy átfogóbbá kellene tenni vízminőségi politikáját - elfogadta az Európai Parlament Környezetvédelmi Bizottságának és a Miniszteri Tanács környezetvédelmi minisztereinek ilyen irányú javaslatait. Széleskörű egyeztetésekre került sor az összes érdekelt fél részvételével. Véleményt nyilvánítottak a helyi és regionális hatóságok, az ipari vízfelhasználók, a vízminőségi előírások betartásáért felelős intézmények, a vízművek, az ipari és mezőgazdasági termelés képviselői, továbbá természetesen a fogyasztók és természetvédők, valamint az érintett nem kormányzati szervek. 1997 februárjában a Bizottság javaslatot fogadott el a vízminőségről szóló keretirányelvről. E dokumentum egy fenntartható vízminőségi politika érdekében a következő négy célkitűzést fogalmazza meg:

- elégséges mennyiségű ivóvíz biztosítása

- elégséges mennyiségű víz biztosítása egyéb gazdasági igények kielégítésére
- a környezet védelme
- az áradások és aszályok hátrányos következményeinek csökkentése.

A direktíva célul tűzi ki, hogy legkésőbb 2010-re „jó állapotra” hozza az érintett területek teljes talajvíz- és felszíni vízkészletét. Ahhoz, hogy ez a terv valósággá válhasson, a direktíva előírja a folyók vízgyűjtő medencéi sajátosságainak részletes vizsgálatát; a felszíni- és talajvizek állapotának folyamatos figyelését; a vízminőségi célkitűzések pontos megfogalmazását; és azoknak az intézkedéseknek a kialakítását, amelyekkel a fenti célok elérhetők. A tagállamok feladata ezzel szemben, hogy létrehozzák azt az igazgatási apparátust, amely közreműködésével biztosítják folyóik kívánatos vízminőségét.

A fentiekből következő konkrét intézkedésekkel kapcsolatban kibocsátási határértékeket és vízminőségi normákat kell megfogalmazni. Ezzel összefüggésben hívjuk fel a figyelmet a hatályban lévő közösségi szennyező anyag kibocsátási határértékekről rendelkező joganyag maradéktalan betartására. Ide tartoznak a következők: a Városi szennyvizek kezeléséről szóló direktíva, az IPPC direktíva, a Nitrátokra vonatkozó direktíva, a Növényvédő szerekről szóló direktíva és a Veszélyes anyagokról szóló direktíva. Ezen kívül, be kell tartani a Vízminőségi keretirányelv és más, a tárgyra vonatkozó közösségi vízminőségi jogszabály (pl. a Szabadtéri fürdésre használt vizekről szóló direktíva) előírásait is.

A tagállamok gondoskodjanak róla, hogy a vízfelhasználók az igénybevett szolgáltatások teljes értékét kifizessék. (Ez azt jelenti, hogy fizessék ki a vízszolgáltatás, a szennyvíz begyűjtése és kezelése minden költségét.) A kidolgozandó program vegye figyelembe az összes, a vízminőséggel kapcsolatos jogszabályt, legyenek azok a közösségi jog részei, egy-egy ország egészében vagy csupán egy-egy térségében alkalmazottak.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országok a jövőben elfogadásra kerülő jogszabályaikat igazítsák hozzá a javasolt Vízminőségi keretirányelvhez, mivel az elképzelések szerint az teremti majd meg a Közösség vízminőségi politikájának szabályozási keretét. Valószínű, hogy a társult országok EU-csatlakozásának időpontjára a keretirányelvet elfogadják. A keretirányelv magába foglal és helyettesít néhány régebbi jogszabályt, úgy mint a Felszíni vizekről szóló direktíva, a Halak életteréül szolgáló vizekről és az Ehető rákok és kagylók életteréül szolgáló vizekről szóló direktívák, valamint a Talajvízről szóló direktíva. Ezeket a keretirányelv hatályba lépését követően érvénytelenítik majd.
2. Fel kell mérni, hogy mely folyók vízgyűjtő medencéje igénylik a védelmet; ki kell jelölni azt a hatóságot, amelynek feladata lesz, hogy folyamatosan ellenőrizze a víz minőségét és mennyiségét.
3. Fel kell mérni, hogy melyek azok a felszíni vizek és talajvizek, amelyekből jelenleg vagy a tervek szerint a jövőben ivóvizet állítanak elő.
4. Meg kell vizsgálni minden egyes érintett folyó vízgyűjtő medencéjét illetően az emberi tevékenységek felszíni vizekre és talajvizekre gyakorolt hatását. Ehhez figyelembe kell venni a pontforrásokból származó szennyezést éppúgy, mint a diffúz forrásokból származó szennyezést; az ivóvíz előállítását, valamint az olyan egyéb emberi tevékenységeket, amelyek hatást gyakorolnak a vizek állapotára.
5. Terveket kell kidolgozni abból a célból, hogyan lehet a legeredményesebben gazdálkodni a folyó vízgyűjtő medencéjével. Ehhez fel kell mérni a víz iránti tényleges igényeket és az emberi tevékenységek hatását a folyókra, tavakra, stb. Ennek alapján állapíthatók meg a

vizek minőségére és mennyiségére vonatkozó célok.

6. Gazdasági elemzést kell készíteni minden egyes folyó vízgyűjtő medencéjéről. Erre többek között azért van szükség, hogy megállapíthatók legyenek azoknak a szolgáltatásoknak az árai, amelyeket a felhasználóknak - különböző mértékben - viselniük kell. Országos szinten derogáció adható az alól az elv alól, hogy a víz egyes felhasználói a vizekkel kapcsolatos szolgáltatások teljes költségét kifizessék. A keretirányelv meghatározza az ilyen felmentések körülményeit és a követendő eljárást.
7. A fenti célkitűzések eléréséhez kötelező érvényű intézkedéseket tartalmazó programcsomagot kell kidolgozni és végrehajtani. E program részei részben olyan alapvető intézkedések, mint például érvényben levő közösségi jogszabályok gyakorlatba történő átültetése vagy a vízzel kapcsolatos szolgáltatások tényleges árának kiszabása, és részben olyan kiegészítő intézkedések, amelyek a vizek kívánt jó minőségének az elérését szolgálják.
8. E munkába be kell vonni az összes érdekelt felet, úgy mint a többi érintett államigazgatási szervet, a helyi közösségeket, a vízműveket, az ipar, a kereskedelem, a mezőgazdaság, a fogyasztók és a környezetvédő csoportok képviselőit.

D.2 Városi szennyvizek kezeléséről szóló direktíva

A 91/271/EEC sz., a Városi szennyvizek kezeléséről szóló direktíva feladata a belföldi felszíni vizek és a parti vizek védelme. E célból szabályozza a városi szennyvíz összegyűjtését és kezelését, és egyes biológiailag lebomló ipari szennyvízfajták kibocsátását (a kibocsátás forrása főleg a mezőgazdaság és az élelmiszeripar).

A direktíva 2000-nél több lakóval rendelkező településeknél szennyvízcsatorna-rendszer létesítését írja elő, valamint másodlagos, azaz biológiai szennyvízkezelést. Az úgynevezett érzékeny területeken (tehát ott, ahol eutróf vagy eutrófizációra hajlamos állóvizek található) magasabb szintű szennyvízkezelésre van szükség. Egyes, tengeri eredetű vizek esetében elsődleges, azaz mechanikai kezelés is elégséges lehet, feltéve, hogy bizonyítható, hogy a víz minősége ezt indokolja. A kitűzött célok elérésének határidői a települések nagyságától függenek, valamint az érintett víz jellegétől. A határidők 1998 és 2005 közötti időszakra vonatkoznak. Előírás, hogy szennyvíziszapot a vizekbe kibocsátani tilos 1998 után.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Fel kell mérni, hogy az országban található-e úgynevezett érzékeny területek, vagy az egész ország tekintetében a szigorúbb kritériumokat kell alkalmazni. Amennyiben egy-egy érzékeny terület megállapítására kerül sor, nem szabad, hogy gazdasági megfontolások befolyásolják a döntéshozatalt.
2. Ki kell jelölni azokat a településeket, ahol a szennyvízcsatorna-rendszert még létre kell hozni és/vagy egy szennyvíztisztító telepet, vagy meglévő ilyen létesítményt korszerűsíteni kell.
3. Ki kell alakítani a csatornázás és a szennyvízkezelés megvalósításának ütemezését.
4. Részletes beruházási stratégiára van szükség ahhoz, hogy fedezhetőek legyenek a csatornarendszer és/vagy a szennyvíztisztító rendszerek építése vagy korszerűsítése.
5. Meg kell állapítani a felhasználó által fizetendő árakat; ki kell fejleszteni annak a stratégiáját, hogy hosszabb távon a felhasználók az összes felmerülő költséget megtérítsék (vö. a Vízminőségről szóló keretirányelvet).
6. Kidolgozandó annak a stratégiája hogyan lehet újrafelhasználni és/vagy ártalmatlanítani a szennyvízkezelés nyomán keletkezett szennyvíziszapot; meg kell szüntetni azt a gyakorlatot,

hogyan szennyvíz kerülhessen az élővizekbe.

7. Fel kell mérni, hogy milyen felkészítő tanfolyamokra van szükség a csatornahálózat és a szennyvíztisztító telepek karbantartó személyzete számára. Az egyes országok azt is vizsgálják meg, hogy nincs-e szükség tanfolyamokra menedzsment és pénzügyi tervezés terén.

D.3 Mezőgazdasági forrásokból származó nitrátokról szóló direktíva

A mezőgazdasági műtrágyákból származó nitrát által okozott szennyezéssel szembeni vízvédelemről szóló 91/676/EEC sz. direktíva kiegészíti a Városi szennyvízkezelésről szóló direktívát. Előírja, hogy csökkenteni kell, és hosszabb távon teljesen meg kell akadályozni, hogy mezőgazdasági forrásokból, azaz műtrágyából és szerves trágyából nitrátszennyezés kerülhessen a vizekbe. A cél az ivóvízkészletek védelme és annak elkerülése, hogy eutrófikáció menjen végbe akár az élővizekben, akár a tengereken.

A direktíva arra kötelezi a tagállamokat, hogy dolgozzanak ki legalább egy, a mezőgazdaság által követendő módszertant, amelyet az egész országban követni kell. A módszertanban ismertetett előírások nem kötelező érvényűek.

A direktíva a környezet rendszeres megfigyelésére vizsgálati hálózat létrehozását írja elő. E vizsgálati eredmények alapján meg kell állapítani azokat a körzeteket, ahol különösen nagy problémát jelent a mezőgazdasági forrásokból származó nitrátszennyezés. Az érintett körzetekben kötelező intézkedéseket is tartalmazó akcióprogramokat kell végrehajtani, és ezekben a körzetekben az előbbieken említett módszertan előírásai is kötelezőek. Egy-egy tagállam dönthet úgy is, hogy egész területére nézve végrehajtja az akcióprogramokban megfogalmazott intézkedéseket. Ilyen esetekben nincs szükség különösebben érzékeny körzetek kijelölésére.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes tagországok mérjék fel, hogy szükségük van-e érzékeny körzetek kijelölésére (figyelembe véve az ehhez szükséges kutatási és műszaki erőfeszítéseket), avagy az egész ország területére nézve a szigorúbb előírásokat alkalmazzák.
2. Mérésre és folyamatos megfigyelésre alkalmas vizsgálati hálózatot kell létrehozni, amely a felszíni vizekre és a talajvízre figyel. Ki kell jelölni a végrehajtást irányító hatóságokat.
3. Kialakítandó a mezőgazdasági tevékenységek követendő módszertana, amelyet a gazdálkodók felkészítésénél is használni lehet.
4. Az érzékeny területekre vonatkozóan (vagy az ország egész területét illetően, ld. az 1. pontot) akcióprogramokat kell kidolgozni és végrehajtani.
5. Rendszeresen felül kell vizsgálni az akcióprogramok kijelölésének helyességét és a munka hatékonyságát.

D.4 Veszélyes anyagok kibocsátása

A veszélyes anyagok okozta vízszennyezésről szóló 76/464/EEC sz. direktíva előírja, hogy a tagállamok kössék engedélyhez mindazokat az eseteket, amikor veszélyes anyagoknak a környezetbe való kibocsátására kerül sor. Az említett direktíva és a hozzá kapcsolódó másik hét direktíva egy-egy konkrét veszélyes anyaggal vagy azok bizonyos csoportjaival foglalkozik. Az eddig elfogadott kapcsolódó-direktívák közösségi szinten 18-féle veszélyes anyaggal foglalkoznak.

A 76/464/EEC sz. direktíva kötelezi a tagállamokat, hogy maximális kibocsátási határértékeiket a kapcsolódó direktívák előírásai szerint fogalmazzák meg. Alternatív megoldásként lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy a szennyezés csökkentése érdekében az ugyanabban a direktívában megfogalmazott vízminőségi normákhoz, vagyis a származtatott kibocsátási határértékekhez tartsák magukat.

Az olyan ipari létesítmények esetében, amelyekre az IPPC direktíva vonatkozik, a kapcsolódó direktívákban lefektetett kibocsátási értékhatárok mindenképpen kötelezőek. Ráadásul, a még jelenleg javaslati stádiumban levő Vízminőségről szóló keretirányelv a kapcsolódó direktívák figyelembevételével kötelező érvényű vízminőségi normákat szab majd meg, és így valósul meg a már korábban említett kettős megközelítés (ld. Vízminőségről szóló keretirányelv). Ami azokat a szennyezési forrásokat illeti, amelyekről az IPPC direktíva nem rendelkezik, folyik a rájuk vonatkozó jogi szabályozás felülvizsgálata.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Ki kell alakítani az ipari szennyvíz kibocsátásra vonatkozó engedélyezési eljárást, amelynek összhangban kell lennie az IPPC direktívával és a javasolt Vízminőségről szóló keretirányelvvvel.
2. Azokra a veszélyes anyagokra vonatkozóan, amelyek a II. listán találhatóak, programot kell kidolgozni és végrehajtani a szennyezés csökkentése érdekében.
3. Az illetékes hatóságok és a termelőüzemek működjenek együtt a következő területek korszerűsítése céljából: szennyezés-ellenőrzési technológiák, környezeti toxikológia, a kibocsátott anyagok folyamatos megfigyelése. Ehhez szükség esetén felkészítő tanfolyamokat kell szervezni.
4. Folyamatos adatgyűjtésre van szükség a kibocsátási határértékek és a vízminőségi normák betartásáról az olyan EU-tagországok esetében, ahol a veszélyes anyagokra vonatkozó előírások még nem felelnek meg a közösségi elvárásoknak.

D.5 Ivóvízről szóló direktíva

A 80/778/EEC sz. direktíva, amely az emberi fogyasztásra szánt víz minőségét szabályozza, oly módon, védi az emberi egészséget, hogy szigorú normákat fogalmaz meg az ivóvíz minőségéről. A tagállamok kötelesek folyamatosan ellenőrizni az ivóvíz minőségét és minden szükséges olyan intézkedést meg kell tenniük, amely a kötelező előírások betartását biztosítja. A direktívához kapcsolódó függelékekben megtalálhatók a szükséges paraméterek és az azokhoz tartozó értékek, az elemzések mikéntje és gyakorisága, valamint az elemzési módszerek.

A Tanács és az Európai Parlament jelenleg vizsgálja a direktíva felülvizsgálatára beadott, a Bizottság által elkészített javaslatot. A felülvizsgálatot az érintett területen időközben elért kutatási eredmények tették szükségessé. A javaslattevők szerint módosítandók a paraméter értékek és javításra szorulnak az ivóvíz megfelelő minőségét biztosító szervek szervezettsége.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Létre kell hozni az ivóvíz folyamatos ellenőrzéséhez, a mintavételhez és a laboratóriumi vizsgálatokhoz szükséges rendszert. E tekintetben ide tartozik mind a vezetékes ivóvíz, a palackozott ivóvíz és az élelmiszeripar által felhasznált ivóvíz. A tagállamok maguk dönthetnek arról, hogy ezeket a tevékenységeket országos, regionális vagy helyi szinten szervezik meg.
2. Az egyes országok mérjék fel azokat a körzeteket, ahol az ivóvízrendszer még nem felel meg a kötelező előírásoknak. Intézkedési menetrendet is magában foglaló programot kell kidolgozni arról, hogy az érintett területeken hogyan érvényesíthetők a kötelező előírások. Ehhez azonosítani kell a szennyezés forrását; más forrásokból kell a vizet biztosítani; vagy megfelelően kezelni kell a vizet mielőtt az az elosztóhálózatba kerülne.
3. Részletes beruházási stratégiát kell kidolgozni, mert csak így biztosíthatóak azok a pénzeszközök, amelyek a vízelosztó és/vagy a víztisztító telepek építéséhez vagy korszerűsítéséhez szükségesek.
4. Külön figyelmet kell szentelni a mezőgazdasági termelésből származó nitrát- és növényvédőszer-szennyezésnek, valamint az ólomszennyezésnek.
5. Meg kell állapítani a felhasználó által fizetendő árakat; ki kell fejleszteni annak a stratégiáját, hogy hosszabb távon a felhasználók az összes felmerülő költséget megtérítsék (vö. a vízminőségről szóló keretirányelvvel).
6. Fel kell mérni, hogy milyen felkészítő tanfolyamokra van szükség a csatornahálózat és a szennyvíztisztító telepek karbantartó személyzete számára. Az egyes országok azt is vizsgálják meg, hogy nincs-e szükség tanfolyamokra menedzsment és pénzügyi tervezés terén.

D.6 Direktíva az ivóvíz előállítására használt felszíni vizekről,

Direktíva a felszíni vizek méréséről és a mintavételről

Közösségi határozat az információcseréről

Ezek a direktívák a Közösség vízminőséggel foglalkozó jogalkotói munkájának első időszakában, az 1970-es években születtek. Mindhárom jogszabály a jövőben a Vízminőségről szóló keretirányelv része lesz. Megmaradnak az eddigi kötelezettségek, de egy átfogó jogi keretbe kerülnek, mivel a vizek védelmének fogalmát kiterjeszti az összes, az országban található vizekre, nemcsak azokra, amelyek közvetlen emberi felhasználás céljait szolgálják.

A ivóvíz nyelésre alkalmas felszíni vizek minőségével szembeni követelményekről szóló 75/440/EEC sz. direktíva egy sor minőségi normát fogalmaz meg. Amennyiben bármely, ivóvíz előállítására használt, vagy arra szánt vízforrás e követelményeknek nem felel meg, az érintett tagállamnak akciótervet kell kidolgoznia és végrehajtania.

A 79/869/EEC sz. direktíva módszereket fogalmaz meg felszíni vizekből történő mintavétel és az ilyen vizek minőségének mérése céljából. Azokról a vizekről van szó, amelyekre a 75/440/EC sz. direktíva vonatkozik.

A 77/795/EEC sz. közösségi döntés a Közösség felszíni édes vizeinek minőségére vonatkozó információcsere egységes eljárásának megteremtéséről szól. Előírja, hogy figyelőállomásokat kell felállítani, és hogy számos paramétert egyidejűleg kell figyelembe venni. A tagállamoktól

összegyűjtött információkat a Bizottság összefoglaló jelentésben teszi közzé.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. A jövőben a fenti direktívákat a vízminőségről szóló keretirányelv egységes szövegbe foglalja. Éppen ezért az ezeknek az irányelveknek az átvételére irányuló lépéseknél figyelembe kell venni, hogy hogyan halad a keretirányelv elfogadása. Addig is elsőbbséget kell biztosítani a leglényegesebb követelmények végrehajtásának, így például azon édesvizek kijelölésének, amelyekből ivóvizet állítanak elő, és az ilyen édesvizek minősége folyamatos ellenőrzésének.

D. 7 Halak életteréül szolgáló vizek minőségéről szóló direktíva

Ehető rákok és kagylók életteréül szolgáló vizek minőségéről szóló direktíva

A fenti, D.6 pontban említett direktívákhoz hasonlóan a jövőben e két direktívát is beépítik a vízminőségről szóló keretirányelvbe. Változatlanok maradnak a követelmények, de a jogi szöveg egységes keretet kap és az az egyes országokban található összes vizekre vonatkoznak majd.

A 78/659/EEC sz. direktíva, amely a halak életteréül szolgáló vizek minőségéről szól azokra az édesvizekre vonatkozik, amelyeket a tagországok halak életterének szánnak. Külön vízminőségi normákat ír elő a lazacféléknek és külön a pontyféléknek szánt vizekre. Ahol a víz minősége a kijelölt körzetekben nem felel meg az előírásoknak, programot kell kidolgozni a szennyezés csökkentésére. A direktíva megfogalmazza a mintavétel és a folyamatos ellenőrzés követelményeit.

A 79/923/EEC sz. az ehető rákok és kagylók életteréül szolgáló vizek minőségéről szóló direktíva a tagállamok által az ebbe a kategóriába sorolt parti, és részben édes, részben sós vizek minőségének védelméről rendelkezik. Ahol a víz minősége a kijelölt körzetekben nem felel meg az előírásoknak, programot kell kidolgozni a szennyezés csökkentésére. A direktíva megfogalmazza a mintavétel és a folyamatos ellenőrzés követelményeit.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. A jövőben a fenti direktívákat a vízminőségről szóló keretirányelv egységes szövegbe foglalja. Éppen ezért az ezeknek az irányelveknek az átvételére irányuló lépéseknél figyelembe kell venni, hogy hogyan halad a keretirányelv elfogadása. Addig is elsőbbséget kell biztosítani a leglényegesebb követelmények végrehajtásának. A jelenleg még javaslati stádiumban levő, a vízminőségről szóló keretirányelv előírása szerint a legfőbb kötelezettség a megfelelő mintavételi és folyamatos ellenőrzési rendszer kialakítása és működtetése lesz. Fel kell számolni a mérések és a folyamatos ellenőrzés során előforduló átfedéseket.

D. 8 Talajvízről szóló direktíva

A jövőben a 80/68/EEC sz. direktíva is, amely azokkal a szennyeződésekkel foglalkozik, amelyeket egyes veszélyes anyagok okoznak a talajvízben, a vízminőséggel foglalkozó keretirányelv része lesz. A direktíva egyaránt foglalkozik a talajvízbe közvetlenül és közvetett módon kiengedett veszélyes anyagokkal. Célja, hogy csökkentse az ilyen szennyezést elsősorban oly módon, hogy engedélykötelessé tegye a veszélyes anyagok talajvízbe való kiengedését és a veszélyes anyagok ártalmatlanítását. A direktíva bizonyos veszélyes anyagok tekintetében mindennemű, a talajvízbe történő kibocsátást tilt (az I. sz. listán található anyagok), míg más anyagok esetében (amelyek a II. sz. listán található) komoly engedélyezési eljárást ír elő. A tagállamok a direktíva előírásainak betartását az engedélyezési eljárásán keresztül és folyamatos mérésekkel ellenőrizhetik.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. A jövőben a fenti direktívát - ide értve annak a tiltását is, hogy veszélyes anyagokat engedhessenek a talajvízbe - a Vízminőségről szóló keretirányelv részévé teszik. Éppen ezért az ennek az irányelvnek az átvételére irányuló lépéseknél figyelembe kell venni, hogy hogyan halad a keretirányelv elfogadása. Addig is elsőbbséget kell biztosítani a leglényegesebb követelmények végrehajtásának. A jelenleg még javaslati stádiumban levő, a Vízminőségről szóló keretirányelv előírása szerint a legfőbb kötelezettség a megfelelő mintavételi és folyamatos ellenőrzési rendszer kialakítása és működtetése lesz. Fel kell számolni a mérések és a folyamatos ellenőrzés során előforduló átfedéseket.

D. 9 A fürdőzésre használt vizek minőségéről szóló direktíva

A fürdőzésre használtvizek minőségéről szóló, 76/160/EEC sz. direktíva célja, hogy az EU egész területén biztosítsa az ilyen vizek megfelelő minőségét, legyenek azok édesvizek vagy parti tengerrészek. A direktíva 19 fizikai, kémiai és mikrobiológiai paramétert határoz meg. A tagállamok számára meghatározza a szabadtéri fürdővíz területek ellenőrzésének módszereit, a vizsgálandó paramétereket és a mintavételek gyakoriságát. A tagállamok minden szükséges lépést tegyenek meg abból a célból, hogy megfeleljenek a direktíva által megfogalmazott minőségi követelményeknek.

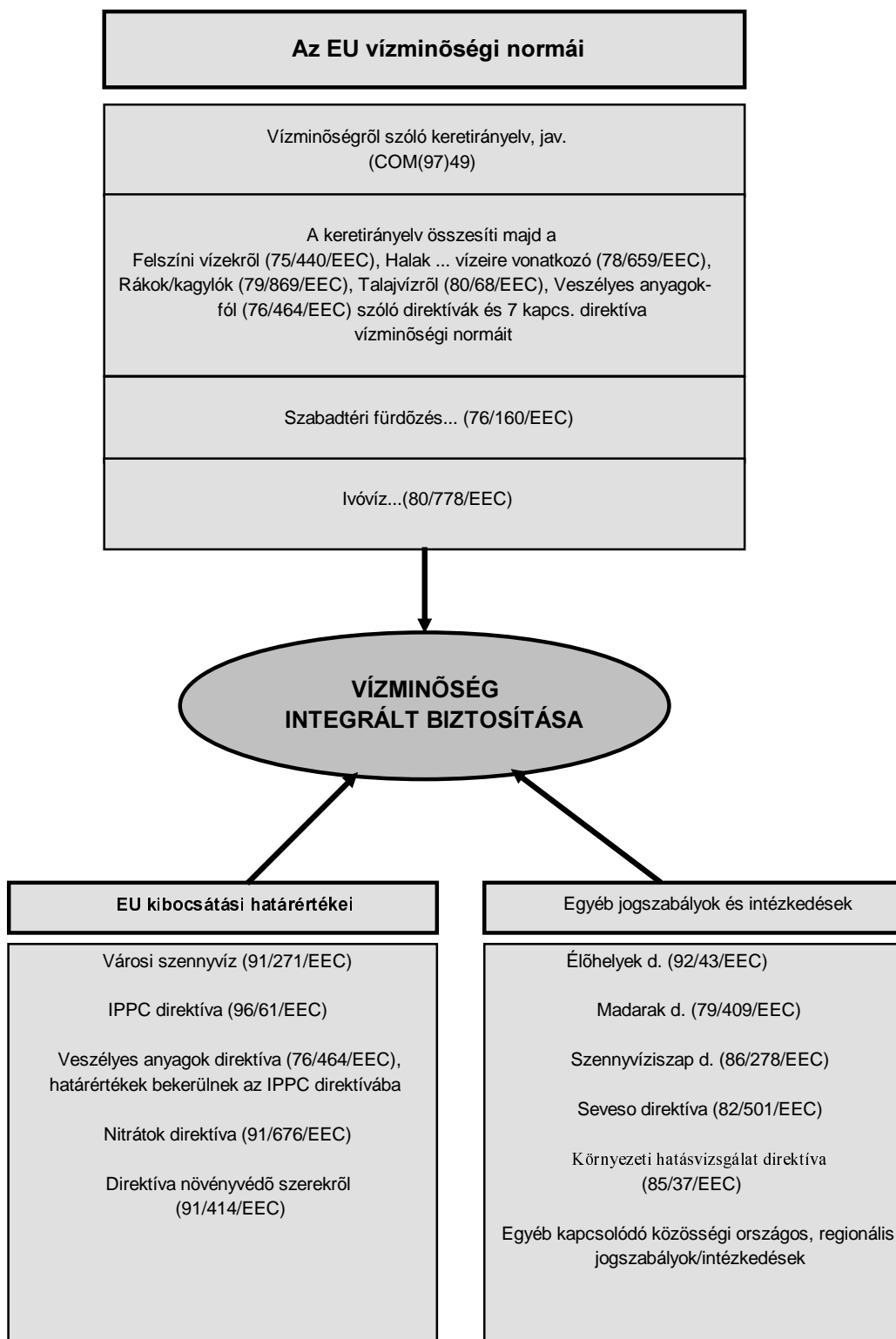
A Bizottság évente jelentést tesz közzé az EU-ban található szabadtéri fürdővizek minőségéről.

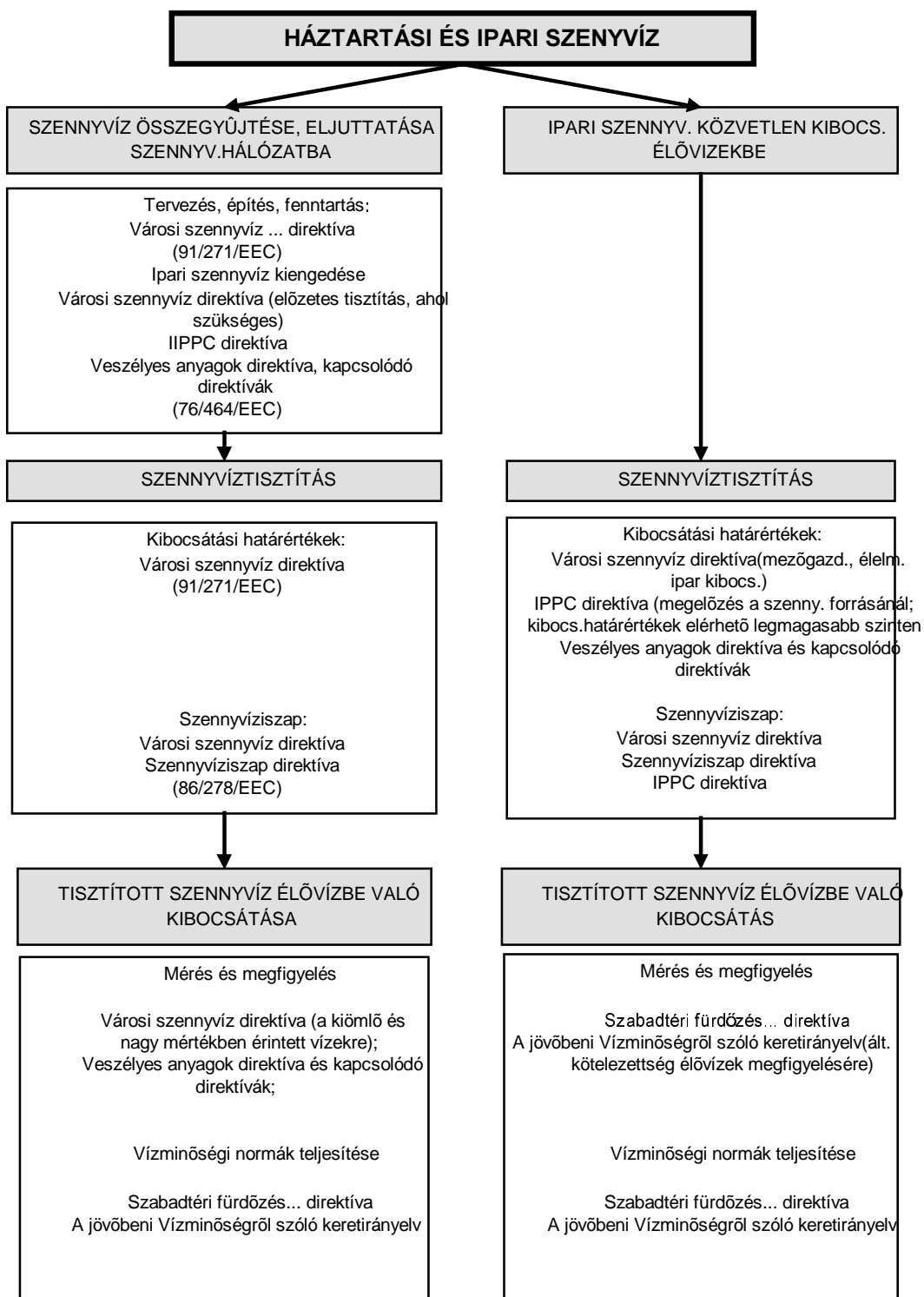
A Bizottság javaslatot fogadott el ennek az 1976-ban elfogadott direktívának a jövőbeni felülvizsgálatáról.

Miközben a Vízminőséggel foglalkozó keretirányelv készítésén dolgoztak, a Bizottság szakértői felismerték, hogy a Szabadtéri fürdőzésről szóló direktíva jelentősen hozzájárul a környezetvédelmi politika és az idegenforgalmi politika integrációjához. A tervek szerint a Szabadtéri fürdőzésről szóló direktívát, módosítása során gondosan egyeztetik a Vízminőségről szóló keretirányelv követelményeivel, mivel a szabadtéri fürdőzésre használt vizek minőségére vonatkozó követelményeket be kell építeni a folyók vízgyűjtő medencéje környezeti követelményrendszerébe.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Listát kell összeállítani azokról a szabadtéri fürdőzésre használt vizekről, amelyekre a direktíva vonatkozik.
2. Ki kell jelölni, hogy mely hatóság végezze a rendszeres mintavételt és a vízminőség figyelemmel kísérését országos, regionális és helyi szinten.
3. Fel kell mérni, hogy a Városi szennyvíz kezelésével foglalkozó direktíva követelményeinek való megfelelés milyen következményekkel jár a tekintetben, hogy az adott ország teljesítse a szabadtéri fürdőzésre használt vizek minőségi előírásait. Döntést igényel az, hogy vajon további intézkedésekre van-e szükség az előírt minőségi normák teljesítése céljából.

E. TERMÉSZETVÉDELEM

Az EU természetvédelmi joganyaga két fő direktívából és két rendeletből áll. A direktívák az Európai Unióban található **természetes élőhelyek védelmére**, az ott élő növényekre és állatokra vonatkoznak. A rendeletek az Európai Unió területén belül korlátozzák a veszélyeztetett növények és állatok **importját és kereskedelmét**, valamint megfigyelési és ellenőrzési rendszer létrehozását irányozzák elő az Antarktisz területére.

Az Élőhelyekre vonatkozó, 92/43/EEC sz. direktíva az elsődleges jogforrás az európai állat- és növényfajok és élőhelyeik védelme szempontjából. Az egész EU területére keretet biztosít a biológiai sokféleség fenntartására a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelmén keresztül. A Madarakra vonatkozó, 79/409/EEC sz. direktíva a vadon élő madárfajok és a vadon élő madár populációk fenntartása szempontjából fontos körzetek védelmét szolgálja. Rendelkezik minden, a Közösség területén előforduló vadon élő madárfaj, tojásaik, fészkeik, kicsinyeik és élőhelyeik védelméről. A direktíva kötelezővé teszi, hogy a tagállamok térképezzék fel és biztosítsanak megfelelő védelmet azoknak a helyszíneknek, amelyek alapvető fontosságúak a vadon élő madarak szaporodása szempontjából, továbbá amelyek életfontosságúak a vándormadarak számára. Szabályozza a vadászati időszakokat, megszabja a vadászok feltételeit.

Az EC/338/97 sz. rendelet biztosítja, hogy az EU természetvédelmi előírásai megfeleljenek a Veszélyeztetett fajok nemzetközi kereskedelméről szóló washingtoni egyezmény kritériumainak.

A békafélékről szóló 83/129/EEC sz. direktíva megtiltja a békafélék bőréből készült cipők és ruhanemű behozatalát. Kivételt jelentenek ez alól azok a termékek, amelyeket az inuit eszkimók által, a hagyományos vadászati módszerekkel elejtett békafélék bőréből készítenek.

A 90/3943/EEC sz., az **Antarktisz védelméről szóló** rendelet az EU tagállamai számára ellenőrzési és megfigyelési kötelezettségeket ír elő, és ezzel megfelel az Antarktisz körülvevő tengeri élővilág védelméről rendelkező nemzetközi egyezmény előírásainak.

E.1 Élőhelyek

A 92/43/EEC sz., a természetes élőhelyek, a vadon élő állatok és növények védelméről szóló direktíva célja, hogy a tagállamok európai területén belül fenntartsa a biodiverzitást. Az elmúlt évtizedekben több élőhely-típus állapota romlott Európa-szerte, egyre több állat- és növényfaj került veszélybe és válik egyre ritkábbá. A direktíva arra törekszik, hogy „előnyös védettségi státuszt” biztosítson egyes élőhely típusok, állat- és növényfajok számára. Azok az élőhely típusok és fajok élvezhetnek kiemelt védelmet, amelyekről a szakértők megállapítják, hogy különösen fontosak az EU számára. Az ilyen státusz elnyeréséhez a következő tényezőket veszik figyelembe: az adott faj szaporodási dinamikája, földrajzi elterjedtsége és a kedvelt élőhelyek típusa, a jelenleg még megtalálható élőhelyek nagysága és eloszlása az egyes tagállamok között.

Döntés született egy európai ökológiai hálózat, a 'Natura 2000' létrehozásáról. Minden tagállam kötelessége, hogy készítsen listát a területén megtalálható azon körzetekről, amelyekről feltételezhető, hogy az EU egésze szempontjából kiemelt fontosságúak lehetnek. Megfelelő arányosságra kell törekedni az így keletkezett listákon szereplő körzetek száma/területe, valamint a között, hogy egy-egy tagállamra mennyi és milyen típusú védelemre szoruló élőhely jut. A 79/406/EEC sz., a Madarakról szóló irányelv alapján védelmet élvező körzetek szintén részei a „Natura 2000” hálózatnak.

1998. júniusára jóvá kell hagyni a Közösség számára különös jelentőséggel bíró körzetek listáját. Attól fogva e körzeteket fokozottan óvni kell. Meg kell tenni a szükséges lépéseket a célból, hogy ne romoljon az ott levő élőhelyek állapota, és értékelni kell mindazokat a terveket, javaslatokat, amelyek célja, hogy javítsák ezeknek a körzeteknek a helyzetét. Az ilyen tervek készítői vegyék figyelembe a természetvédelem szempontjait. Egy-egy ilyen körzet állapota a fejlesztések nyomán csak akkor romolhat, ha ezt valamilyen nyomós közérdek indokolja. Ilyen esetekben azonban a tagállamok kötelesek kompenzációs lépéseket tenni. A tagállamoknak hat év áll rendelkezésre ahhoz, hogy úgynevezett „különleges természetvédelmi területeket” jelöljenek ki. Ezek tekintetében meg kell tenniük a szükséges természetvédelmi intézkedéseket.

A földhasználattal kapcsolatos tervek készítői munkájuk során biztosítsák, hogy a „Natura 2000” hálózat feleljen meg az ökológia követelményeinek. Ebben az összefüggésben, a lehetőségekhez mérten meg kell őrizni a vadon élő növények és állatok szempontjából fontos tájképi elemeket, különösen azokat, amelyek fontosak az állatok vándorlása, szaporodása és genetikai folyamatai szempontjából. A tagállamok minden tőlük telhetőt tegyenek meg a Közösség szempontjából fontos, védett állat- és növényfajok fokozott védelme érdekében. Ennek értelmében tilos az ilyen fajok gyűjtése, fogságba ejtése vagy elpusztítása bármely életkorban, továbbá tiltott a szaporodásuk vagy pihenésük szempontjából fontos helyek állapotának lerontása vagy azok elpusztítása.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országok jelöljék ki a Közösség szempontjából fontos körzeteket, mivel ez feltétel a szükséges a megóvó intézkedések beindításához.
2. Minden olyan tervet és programjavaslatot, amely a fenti körzetek állapotát jelentősen befolyásolja alaposan meg kell vizsgálni, figyelembe véve, hogy megfelelően szolgálják-e a körzet természetvédelmi célkitűzéseit. (vö. A környezeti hatásvizsgálatról szóló direktíva tárgyalását: „A” fejezet - horizontális jogszabályok).
3. A „Natura 2000” európai hálózat létrehozásával összefüggésben, az egyes országok feladata e hálózat ökológiai összhangjának biztosítása.
4. Az egyes országok feladata, hogy gondoskodjanak arról, hogy a védett körzetek fenntartása, és az ottani körülmények folyamatos megfigyelése biztosítva legyen. E mellett, szankcionálni kell minden olyan esetet, amikor a természet védelmét előíró szabályokat megsértik.

E.2 Vadmadarak

A 79/409/EEC sz., a vadmadarak védelméről szóló direktíva azokat az intézkedéseket fogja össze, amelyek a költöző madarak és élőhelyeik védelmét szolgálja. A tagállamok általában vett kötelezettsége, hogy gondoskodjanak arról: ne csökkenjen az EU területén vadon élő madárpopuláció száma azon szint alá, amely megfelel megadott ökológiai tudományos és kulturális követelményeknek. Figyelembe kell venni a gazdasági megfontolásokat is, valamint az emberek szabadidős igényeit. E célból, mindig a helyi körülményeket figyelembe véve, a feladat lehet élőhelyek védelme, fenntartása vagy ismételt létrehozása, esetenként védett területeken kívül is.

A tagállamok fordítsanak különös figyelmet a védett, és káros hatásoknak különösen kitett fajok és a vándormadarak élőhelyeinek megóvására. E célból az érintett fajok szempontjából legfontosabb területeken „különleges védelmet élvező területeknek” (SPA) kell tekinteni. Felhívjuk a figyelmet e szempontból a vizes élőhelyekre. A különleges védelmet élvező

területekre vonatkozó intézkedésekről az Élőhelyekről szóló direktíva részletesen rendelkezik.

Bizonyos kivételeket leszámítva, a tagállamok tiltsák meg a fészkek és a madártojások elpusztítását, általában véve a vadon megtalálható tojások összegyűjtését; párási időszakban és a fiókák gondozásának korai időszakában a természet nyugalmanak megzavarását; valamint olyan madarak tartását, amelyeknek a vadászata és elejtése tiltott.

A különlegesen veszélyeztetett fajok érdekében a tagállamok jelöljenek ki különleges védelmet élvező területeket, elsősorban a vizes élőhelyeken. Intézkedéseikről a tagállamok tájékoztassák a Bizottságot, hogy az gondoskodhasson arról, hogy az egyes, országos szintű intézkedések összefüggő egészet alkothassanak. Általában véve tiltott a vadmadarak kereskedelme, ide értve élő vagy halott madarak testrészeit vagy az azokból készült termékeket is.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Függetlenül attól, hogy az egyes országok természetvédelmi jogszabályai és gyakorlata szigorúbb-e a mint amelyet az Európai Unió előír, az egyes országok gondosan mérlegeljék annak módját, hogy miként ültessék át nemzeti szabályozásukba a nemzetközi előírásokat, különösen azokat, amelyek az élőhelyek védelmét szolgálják.
2. A vadmadarak védelméről szóló direktíva követelményei betartása során elképzelhető, hogy az egyes országoknak módosítaniuk kell természetvédelmi körzeteik fenntartására és védelmére vonatkozó előírásaikat, az ilyen körzetek költségvetését, és a helyi szakemberek felkészítését.

E.3 Vadon élő állat- és növényfajok kereskedelme

Az EC/338/96 sz. közösségi rendelet, amely 1997. június 1-én lépett hatályba, a 82/3626/EC sz., a Veszélyeztetett fajok kereskedelméről szóló egyezmény (CITES) végrehajtásáról szóló rendeletet váltotta fel. Azoknak a vadon élő fajoknak a védelmét szolgálja, amelyek az ellenőrizetlen kereskedelem következtében károsodnak vagy károsodhatnak. A rendelet védelmet, szabályozást és folyamatos megfigyelést ír elő.

Az 1997-es rendelet a korábbinál nagyobb számú védett fajt említ. Figyelembe veszi az egységes belső piac beindulásával és az Unió belső országhatárainál korábban folytatott ellenőrzések megszüntetésével előállt új helyzetet. Éppen ezért a korábbiaknál szigorúbb ellenőrzést ír elő az Unió külső határai mentén. Az előírások betartását szankciók kijelölésével is elősegíti.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Kijelölendők azok az illetékes hatóságok, amelyek végrehajtják az idevágó direktíva előírásait. A vámhivatalok kapják meg az ellenőrzések elvégzéséhez szükséges felhatalmazást, többek között a jogot, hogy export- és importengedélyeket bocsáthassanak ki.
2. Egy külön hatóság feladata legyen az érintett jogszabályi előírások betartásának ellenőrzése és a Bizottság rendszeres tájékoztatása.
3. A társult országok hatalmazzanak fel egy-egy illetékes tudományos intézményt arra, hogy az adott országokat képviseljük a Tudományos Ellenőrzési Csoport (Scientific Review Group) ülésein, és hogy állást foglalhassanak azokkal a tudományos kérdésekkel kapcsolatban, amelyek az érintett közösségi rendelet végrehajtása kapcsán felmerülhetnek.
4. A társult országok alakítsák ki export- és importengedélyezési eljárásaikat és a szükséges dokumentációt. Feladatuk továbbá, hogy korlátozzák a vadon élő állatok és növények

kereskedelmét.

5. Az engedélyezéssel foglalkozó országos főhatóság dolgozzon ki előzetes engedélyezési eljárást egyes állat- és növényfajokra.
6. Kidolgozandók az engedély nélküli kereskedelem folyamatos figyelését és szankcionálását szolgáló eljárások.

E.4 Bébifókák

A tagállamok tiltsák be egyes, a fókákból készült termékek, így például ruházat, kereskedelmi célú importját. E tiltás nem vonatkozik az inuit eszkimó lakosság által, hagyományos vadászati technikával elejtett fókákra.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Engedélyezési eljárást kell kidolgozni az olyan bébifókákból készített termékekre, amelyeknek importja megengedett; e mellett kidolgozandó a tiltott termékekre vonatkozó felügyeleti eljárás.
2. Az illetékes minisztériumok és hivatalok (pl. környezetvédelmi, vám, rendőrségi) koordinálják lépéseiket és rendszeresen konzultálnak.

E.5 Antarktisz védelme

A 3943/90/EEC sz., az Antarktisz védelméről szóló rendelet az EU tagállamai számára ellenőrzési és megfigyelési kötelezettségeket ír elő, és ezzel megfelel az Antarktisz körülvevő tengeri élővilág védelméről rendelkező nemzetközi egyezmény XXIV. sz. cikkelye előírásainak.

E.6 Taposócsapdák használata

Az EEC/3254/91 sz. rendelet egyes vadon élő állatfajok védelmét szolgálja oly módon, hogy megtiltja a taposócsapdák használatát, valamint az érintett állatok irhájának és az abból készült termékek importját.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az országok feladata, hogy őrkdjenek a rendelet előírásainak betartása felett.
2. Megszervezendő a határok ellenőrzése.

E.7 Erdők védelme

az atmoszferikus szennyezés ellen

Az EEC/3528/86 sz. rendelet rendszerbe foglalja azokat az intézkedéseket, amelyekkel elősegíthető az erdők védelme az atmoszferikus szennyezés ellen. A rendelet alapján a tagállamok kidolgozhatják annak a módszereit, hogy miként ellenőrizhetik rendszeresen az erdőben keletkezett károkat és hogy hogyan létesítsenek ebből a célból egy megfigyelő hálózatot. A rendelet előírja, hogy közösségi szinten rendszeresen felméréndők az erdőben keletkezett károkat. Arról is rendelkezik, hogy a terepen végzendő megfigyelésekkel kell minél hatékonyabban feltárni az erdőben keletkezett atmoszferikus szennyezés okait és hatásait. Ki

kell alakítani a megfigyelés és a károk felmérésnek módszereit, és az erdőben okozott károk elhárításának leghatékonyabb technikáit.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országok mérjék fel erdeik „egészségi állapotát”.
2. Az összes érintett ország használjon egységes mintavételi rendszert és centralizálja az adatok feldolgozását.
3. Az Unió a közösségi rendeletben előírt tevékenységek maximum 50 százalékához járulhat hozzá.
4. Az egyes országok dolgozzák ki a folyamatos megfigyelést szolgáló hálózatot.

a tüzek ellen

Az EEC/2158/92 sz. rendelet fokozottabb védelmet biztosít az erdők számára, hogy csökkenjen az erdőtüzek száma és kiterjedése. A rendelet ösztönzi az erdei ökoszisztéma fenntartására tett erőfeszítéseket és mindazoknak a funkcióknak a védelmét, amelyeket az erdők a vidéki területek javára betöltenek. Összefüggő programot fogalmaz meg az erdők tüzek elleni védelmére.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. A program végrehajtása céljából szükséges pénzeszközök rendelkezésre állnak.
2. Az egyes országok mérjék fel, hogy a területükön megtalálható erdők milyen mértékben fogékonyak erdőtüzekre, és juttassák el a Bizottsághoz terveiket arról, hogy miképpen óhajtják megvédeni a nagymértékben és a közepes mértékben veszélyeztetettnek minősített erdeiket.
3. Az egyes országok értékeljék tűzvédelmi intézkedéseik hatékonyságát. Évente küldjék meg a Bizottságnak tervüket, hogy miképpen óhajtják javítani tűzvédelmi erőfeszítéseiket.
4. Az egyes kormányok jelöljék ki azokat a minisztériumokat és főhatóságokat, amelyek feladata, hogy a fenti közösségi rendelet nyomán intézkedéseket tegyenek és ezen költségek azon részét, amely a Közösségre esik, a Bizottság visszatéríti.

Direktíva az élőhelyekről. A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

A hazai jogi környezet

- Hasonlítsuk össze az irányelv követelményeit a meglévő hazai jogszabályokkal.
- Állapítsuk meg, hogy van-e jogalkotási teendő.
- Lehetőségek:
Új átfogó jogszabály megalkotása (környezetvédelmi törvény)
Több meglévő jogszabály módosítása (természetvédelmi törvények, törvény a mezőgazdaságról, vízgazdálkodási törvény, stb.)

Élőhelyek védelme

- Az 1. és 2. függelék alapján készüljön javaslat az érintett helyszínek listájáról.
- A Bizottság kapjon értesítést e listáról.
- Szülessen megállapodás a Bizottsággal arról, hogy mely helyek élvezzenek védelmet.
- Szükség esetén készüljön terv arról, hogyan kell a helyek védelmét megszervezni.
- Az ilyen szervezési terveket be kell építeni a földhasználatról szóló döntésekbe.

Illetékes hatóságok (CA)

- Jogi és igazgatási célból ki kell jelölni az CA-kat.
- Feltehetően az országos hatáskörű CA kötelessége lesz, hogy beszámoljon a Bizottságnak a direktíva végrehajtásáról és, hogy biztosítsa az élőhelyek védelmének következetes végrehajtását.

Az érdekelt felek

- Biztosítani kell, hogy az összes érdekelt felet - ide értve a helyi önkormányzatokat, az érintett minisztériumokat, az ipar képviselőit, a területrendezőket és a lakosság képviselőit - bevonják a helyszínek kiválasztásába.
- Közzé kell tenni a helyszínek adatait.
- Az CA-k azzal is segítsék az érdekelt felek helyzetét, hogy időben informálják őket arról, hogy a természetvédelmi felhasználás mellett milyen más módokon lehetne felhasználni az érintett területet.

Amire jogi szempontból oda kell figyelni

- Külön figyelmet kell szentelni a különleges természetvédelmi területek (SAC) kialakítására és kiválasztására.
- A SAC-k védelmét szolgáló intézkedéseket be kell építeni a földhasználat tervezésébe.
- Jogszabályilag biztosítandó, hogy a környezeti hatásvizsgálat szempontjai beépüljenek a SAC-k kialakításáról szóló javaslatokba.

Pénzügyi megfontolások

- A kormány feladata a szükséges igazgatási apparátus biztosítása.
- A földterületek tulajdonosai pénzügyi segítségben vagy adókedvezményben részesülhetnek, hogy nagyobb érdekeltységük legyen a természetvédelmi területek fenntartásában.

F. IPARI SZENNYEZÉS ELLENŐRZÉSE ÉS KOCKÁZATKEZELÉS

Az alább ismertetett direktívák és rendeletek három területet ölelnek fel: az ipari emissziók ellenőrzését, a nagyobb baleseti kockázatok felmérését, a környezetvédelmi auditálást és az ökocímke odaítélésének eljárását.

Az első területhez azok a direktívák tartoznak, amelyek **engedélyek kiadásánál alkalmazott követelményeket** fogalmaznak meg egyes ipari létesítmények működése kapcsán, hogy így módon legyen szabályozva a levegőben és a vizekbe történő kibocsátás és a hulladékok sorsa. Ide tartozik a 96/61/EEC sz. Integrált szennyezés megelőzési- és ellenőrzési direktíva (IPPC). A Nagy tüzelő berendezések kibocsátásainak szabályozásáról szóló, 88/609/EEC sz. direktíva a kén-dioxid, a nitrogénoxid és szilárd részecskék kibocsátásával foglalkozik és előírja, hogy minden tagállam köteles csökkenteni a teljes kibocsátását. Ide tartozik továbbá az Ipari üzemek légszennyezésével foglalkozó, 84/360/EEC sz. direktíva is. Ez egy olyan keretirányelv, amelyet a nálánál nagyobb területet felölelő IPPC direktíva 2007-ben cserél majd fel.

A második érintett területtel a 96/82/EC sz. **Seveso direktíva** foglalkozik. Nevét egy olasz városról kapta, ahol a múltban nagy mennyiségű mérges gáz jutott véletlenül a szabadba. E direktíva - amely mára számos Európán kívüli ország számára is példa értékűvé vált - előírja, hogy az ipari üzemek működtetői térképezzék fel, hogy az adott üzemben milyen baleseti kockázatok találhatók, és feladatuk, hogy csökkentsék az esetleges balesetek valószínűségét és hatásait. A Seveso direktíva 1999-ben lép majd a 82/501/EEC sz. direktíva helyére.

A harmadik területhez az **Ökomenedzsmentre és környezetvédelmi auditálásra** (EMAS) vonatkozó, 1836/93/EEC sz. rendelet és az **ökocímkék** odaítéléséről szóló, 880/92/EEC sz. rendelet tartozik. Az EMAS rendelet arra ösztönzi az ipari üzemeket, hogy önkéntesen belső környezetvédelmi menedzsment rendszert és környezetvédelmi auditálási programot dolgozzanak ki, és így módon tegyék tevékenységüket környezetvédelmi szempontból hatékonyabbá. Az ökocímkék odaítéléséről szóló rendelet olyan termékek tervezését, termelését, értékesítését és használatát propagálja, amelyek használatuk egésze során minél kevesebb kárt okoznak a környezetre. Az ökocímke így módon informálja a fogyasztókat arról, hogy az adott termék milyen hatással van a környezetre.

F.1 Integrált szennyezés-megelőzés és ellenőrzés

A direktíva célja, hogy a különböző tevékenységek nyomán keletkező szennyezés megelőzését és ellenőrzését integrált módon biztosítsa. Megelőzni, vagy ahol arra nincs mód, csökkenteni kívánja az ipari létesítmények kibocsátásait a levegőbe, a vízbe és a talajba. A direktíva foglalkozik a hulladék-ártalmatlanítással is. Összességében célja, hogy a környezet magas szintű védelmét biztosítsa.

Az összes, a direktívában említett tevékenység engedélyköteles. A tagállamoknak lehetőségük van arra, hogy egységes engedélyt adjanak ki egy-egy ipari létesítmény által a levegőbe és a vízbe történő kibocsátásról, valamint a keletkező hulladékokról. A kérdés úgy is megoldható, hogy a különböző kibocsátásokra külön engedélyeket adnak ki az egyes hatóságok, amelyeknek az ilyen tevékenység céljából szorosan együtt kell működniük. A környezetvédelmi engedélyekben kibocsátási határértékeket kell meghatározni. Ezen felül a következő követelményeket kell megfogalmazni:

- minden szükséges megelőző intézkedést meg kell tenni a szennyezés ellen, mindig az adott területen elérhető legjobb technikai szinten (BAT)
- a szennyezés mértéke ne legyen jelentős
- minél kevesebb hulladék keletkezzen; amennyiben hulladék keletkezik, intézkedni kell annak hasznosításáról; azokban az esetekben ahol ezt műszakilag vagy gazdasági szempontból nem lehet megoldani, a hulladékot ártalmatlanítani kell
- az energiafelhasználás legyen hatékony
- meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a balesetek elkerülésére
- olyan esetekben, amikor bizonyos ipari tevékenység végzése befejeződik, meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a szennyezés kockázatának elkerülésére és abból a célból, hogy a tevékenység helyszíne ismét kielégítő állapotba kerüljön.

A kibocsátási határértékekre kiadott engedélyek vegyék figyelembe az adott területen elérhető legjobb technikát, és azt, hogy a szennyezés egyik környezeti elemből a másikba kerülhet. Szükség esetén további követelményeket kell megfogalmazni a talaj és a talajvíz védelmére, valamint a hulladékgazdálkodás területén. Az engedélyekben megfogalmazott követelmények akadályozzák meg a környezetminőség normáinak megsértését.

A fenti követelmények 1999 októbere után felavatandó új létesítményekre, és 2007 októbere után az összes meglévő létesítményre vonatkoznak.

A hatóságok rendszeresen vizsgálják felül az engedélyekben megfogalmazott feltételeket, és szükség esetén korszerűsítsék azokat.

A Bizottság a tagállamoktól kapott adatok alapján átfogó kimutatást tesz majd közzé a főbb kibocsátásokról és azok forrásairól.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Meg kell határozni, hogy a direktíva mely telephelyekre vonatkozik.
2. Az IPPC direktíva adottnak veszi, hogy az érintett ország már felállította a szükséges igazgatási apparátust az ipari létesítmények számára kibocsátandó környezetvédelmi engedélyek elkészítéséhez. Azt is feltételezi, hogy rendelkezésre állnak a tudományos ismeretek ahhoz, hogy számos ipari szektorban az érintett országok biztosítani tudják a környezetvédelmi igazgatási és ellenőrzési mechanizmust.
3. Amikor az érintett ország felméri, hogy milyen teendők megtételére van szükség az IPPC direktíva végrehajtásához, össze kell hasonlítani a direktíva engedélyezési követelményeit és a megjelölt eljárásokat az érintett országban jelenleg hatályos környezetvédelmi engedélyezési gyakorlattal, elsősorban a környezetminőség és a kibocsátási normák tekintetében.
4. Minthogy e direktíva végrehajtásához jelentős igazgatási gyakorlatra és komoly igazgatási apparátusra van szükség, megfontolandó, hogy a közösségi követelmények átvételére csak fokozatosan, a tényleges kapacitások fényében kerüljön sor.
5. Megfelelő kiindulópont lehet annak a vizsgálata, hogy az ország, jelenlegi adminisztratív apparátusát figyelembe véve, miképpen tudja a direktíva követelményeit végrehajtani a következő területeken: a szennyezés megakadályozása, a hulladékok keletkezésének elkerülése, a hulladékok hasznosítása és biztonságos ártalmatlanítása, az energia hatékony felhasználása, a balesetek megelőzése ipari létesítményekben és azok tevékenységének megszüntetésekor használatos útmutató eljárások és normatívák.
6. A fenti követelmények végrehajtása során konzultálni kell az ipari képviselőkkel, elsősorban a következő területekről: energiaipar, kohászat, ásványfeldolgozás, vegyipar és hulladékártalmatlanítás. Így biztosítható, hogy az érintettek minél nagyobb mértékben betartsák az engedélyekben megfogalmazott követelményeket.
7. Az engedélyek kiadhatók országos, regionális vagy helyi szinten. Kis- és középvállalatok esetén, indokolt lehet az engedélykiadás jogát a helyi önkormányzatokra átruházni. Ezzel szemben a nagyobb vállalatok engedélyeit jobb, ha a regionális vagy országos hatóságok bocsátják ki.
8. Az illetékes hatóságok az engedélyek megfogalmazásakor vizsgálják meg az érintett üzem technológiai folyamatának egészét és ne csak azt, hogy a technológiai normák betartásra kerülnek-e a technológiai folyamat legutolsó fázisában.
9. Az illetékes hatóságok biztosítsák, hogy a kiadott engedélyekben a követelmények kitérjenek a föld, a levegő és a víz védelmére is. Ebből a célból részletesen meg kell határozni, hogy a levegőbe történő kibocsátások milyen normáknak feleljenek meg.
10. Ki kell dolgozni a szankciókat arra az esetre, ha az ipar szereplői nem működnek megfelelően együtt az illetékes hatóságokkal és felügyelőkkel, és ha megsértik az előírt követelményeket. Egyes esetekben indokolt a vállalatokat arra kötelezni, hogy helyezzenek letétbe egy bizonyos pénzösszeget, amely arra szolgál, hogy fedezze a létesítmény esetleges felszámolásának a költségeit.

11.A direktíva fontos elemét képezi a lakosság részvétele, az információ megosztása a közvéleménnyel. Az ilyen irányú információk közzétételének egyik módja az, hogy az illetékes kormányhivatalok és egyes könyvtárak hirdetőtábláira kifüggesztik az ilyen irányú döntéseket, engedélyeket. E tekintetben figyelembe kell venni a Környezetvédelmi információk nyilvánosságáról szóló direktíva követelményeit is.

12.Annak a tizenegy éves időszaknak a során, amikor az IPPC direktíva hatályba lép (1996. október 30-tól kezdődően), az érintett kormányok mérjék fel, hogy hogyan tudnak fokozatosan megfelelni az IPPC direktíva alapján kibocsátott engedélyek követelményeinek, különösen a következő két direktíva tekintetében: ipari létesítmények levegőszennyezése, veszélyes anyagok vízbe történő kibocsátása.

F.2 Ipari létesítményekből származó levegőszennyezés

A 84/360/EEC sz., az ipari üzemek levegőszennyezés elleni küzdelméről szóló direktíva keretirányelv, amelyet az IPPC direktíva 2007-ben vált fel (lásd fentebb). A tagállamok gondoskodjanak arról, hogy az I. sz. függelékben felsorolt ipari üzemek csak akkor kezdhessék meg működésüket, vagy csak akkor módosíthassák az üzem működését jelentős mértékben, ha erre előzetesen engedélyt szereztek a kijelölt országos vagy regionális hatóságtól. E direktíva nem vonatkozik a nemzetvédelmi célokat szolgáló ipari üzemekre.

Engedély kiadására csak akkor kerülhet sor, ha az illetékes hatóság megbizonyosodott arról, hogy a levegőszennyezés elkerülése céljából minden szükséges intézkedés megtételére sor került; a BAT-t alkalmazták anélkül, hogy az indokoltnál költségesebb megoldást választottak volna; az üzem működése nem okoz nagy méretű levegőszennyezést és különösen nem bocsát ki a levegőbe olyan anyagokat amelyek a direktíva II. sz. függelékében találhatók; nem lépik túl az idevágó kibocsátási határértékeket; és figyelembe veszik az adott területen alkalmazandó levegőminőségi határértékeket.

A lakosság számára nyilvánossá kell tenni az engedélykéreseket, valamint az illetékes hatóságok döntéseit. A fentiekről az érintett tagországokat is értesíteni kell a bilaterális kapcsolatok keretén belül.

IPPC direktíva – A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

A hazai jogi környezet

- Hasonlítsuk össze az irányelv követelményeit a meglévő hazai jogszabályokkal.
- Állapítsuk meg, hogy van-e jogalkotási teendő.
- Lehetőségek:
Egységes hazai törvény megalkotása (IPPC törvény)
Meglévő, a különböző elemekre és tevékenységekre vonatkozó törvények módosítása (levegő, víz, hulladék, talajvédelem, földhasználat)

Illetékes hatóságok (CA)

- Az országos CA biztosítsa, hogy az engedélyek normái összhangban legyenek a környezet minden eleme tekintetében, és hogy következetesen érvényesítsék az elérhető legjobb technika elvét.
- Ki kell dolgozni az engedélykérelmek feldolgozásának technikáját és kritériumait; alapelveket kell megfogalmazni, amelyeket az ipar egyes ágazatai és az engedélyező hatóságok munkájuk során betartsanak.
- Meg kell fogalmazni, hogy a direktíva mely ipari létesítményekre vonatkozik.

Amire jogi szempontból oda kell figyelni

- Nagy figyelmet kell szentelni az „elérhető legjobb technika” meghatározására
- Értelmezni kell a az egyes létező ágazati irányelveknek a megfelelési követelményeit az IPPC direktíva teljes megvalósulását megelőzően, majd azt követően is
- Szankciókat kell megfogalmazni arra az esetre, amikor sérül az emberek egészsége vagy a környezet.

Engedélyezési eljárás

- Az IPPC engedélyezési eljárás követelményeit minden újlétesítményre alkalmazni kell.
- Az engedélyek kiadásánál komplex megközelítési módot kell alkalmazni.
- Nem maradhat rejtve, ha a már engedéllyel rendelkező létesítmény változtat tevékenységén.
- Az engedélykérők számára átfogó információs űrlapot kell kidolgozni.
- Megvizsgálandó, hogy létesíthető-e kapcsolat a környezeti hatásvizsgálat és az IPPC eljárás között.

Az érdekelt felek

- Biztosítani kell, hogy az engedély kibocsátását megelőzően az érdekelt felek és a közvélemény kapja meg a szükséges információkat és kapjon lehetőséget a döntéshozatalban való részvételre.
- Az CA-k tájékoztassák a nyilvánosságot az ipari tevékenység természetéről, annak esetleges egészségügyi és környezetvédelmi hatásairól.

Pénzügyi megfontolások

- A kormány feladata, hogy felállítsa az CA-t és az igazgatási apparátust; tájékoztassa az érdekelt feleket és a közvéleményt.
- Az engedélyek adminisztratív költségeit az engedélykérőknek kell állniuk.

A kibocsátások ellenőrzése során a tagállamok ne tévesszék szem elől az érintett ipari üzemek gazdasági helyzetének figyelembevételét. Lehetővé kell tenniük, hogy az. I. sz. függelék által érintett, már működő ipari üzemek az elérhető legjobb technológia alkalmazását fokozatosan érhessék el. A követelmények ennél szigorúbban is megfogalmazhatók.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. A kormányzati hatóságok folyamatos munkája szükséges ahhoz, hogy megszerezzék az adatokat a kibocsátásokról az engedéllyel rendelkező létesítményektől, a környezeti minőségről, arról, hogy a rendelkezésre álló legmegfelelőbb, de az indokoltnál nem drágább technológiát (BATNEEC) alkalmazzák-e.
2. Külön vizsgálatot igényel, hogy miként valósítható meg az átmenet a jelen direktíva követelményeitől az IPPC direktíva követelményeihez.
3. Külön figyelmet igényel, hogy hogyan lehet folyamatosan karbantartani annak az elvnek a betartását, hogy a BATNEEC-t alkalmazzák-e a különböző iparágakban. E téren tanácsért fordulni lehet az Európai Bizottsághoz és az EU tagállamaihoz.

F.3 Nagy tüzelő berendezések

A 88/609/EEC sz., a nagy tüzelő berendezések egyes szennyező anyag kibocsátásának korlátozásáról szóló direktíva az első volt azok között, amelyeket a 84/360/EEC sz., az ipari üzemek légszennyezés elleni küzdelméről szóló keretirányelv alapján fogalmaztak meg. Ez a direktíva az olyan erőművekre vonatkozik, amelyek minimum 50 megawatt (MW) hőenergiát termelnek. A cél az, hogy csökkenjen a nagy tüzelő berendezések SO_2 , NO_x és por kibocsátása. Ennek érdekében többféle intézkedés együttes alkalmazására van szükség mind már működő, mind a jövőben üzembe helyezendő tüzelő berendezések tekintetében.

A már működő tüzelő berendezések esetében a SO_2 -re és a NO_x -ra vonatkozó nemzeti határértékeket fokozatosan kell elérni (határidők: 1993, 1998, 2003).

Az EU tagországainak programot kellett kidolgozniuk a meglévő tüzelő berendezések évi teljes SO_2 és NO_x kibocsátása csökkentésére. Olyan tüzelő berendezésekről van szó, amelyek a működésükhöz szükséges engedélyt 1987. július 1 előtt kapták.

Új tüzelő berendezések esetén és olyan tüzelő berendezések tekintetében, amelyeknek a teljesítménye 50 MW fölött van, előírás, hogy az építésükhöz vagy működésükhöz szükséges engedély rendelkezzen az SO_2 , NO_x , por és füstgáz kibocsátási határértékek betartásának feltételeiről. A tagállamok előírhatnak a közösségi szabályoknál szigorúbb feltételeket is.

Amennyiben egy erőmű esetleg jelentős mértékben szennyezheti egy másik tagállam

környezetét, akkor az a tagállam, amelyik területén az erőmű található köteles a 85/337/EEC sz., az egyes köz- és magánlétesítmények környezeti hatásainak felméréséről szóló direktíva alapján a megfelelő konzultáció lehetőségét biztosítani a másik tagállam számára (Lásd „A” fejezet – Horizontális jogszabályok).

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országok feladata lesz, hogy meghatározzák a teljes évi kibocsátás mennyiségét mind az új, mind a már működő tüzelő berendezések tekintetében. Ehhez jelentésekre lesz szükség mind az tüzelő berendezések működtetőitől, mind a kormányzervek megbízása alapján tevékenykedő kutatóintézetektől.
2. Az egyes országok meg kell, hogy állapodjanak az Európai Unióval arról, hogy milyen mértékben tervezik a kibocsátási mennyiségek csökkentését. Ehhez megfelelő programok kidolgozására lesz szükség. A programok kidolgozása során szorosan együtt kell működni az tüzelő berendezések működtetőivel.
3. Vizsgálatot igényel, hogy a kibocsátások mennyiségét milyen technikával lehet csökkenteni. A felmerülő megoldások között ott látjuk a tüzelőanyag váltást, az energiatakarékosságot, és különböző a szennyezést csökkentő megoldásokat. A technikai lehetőségeket természetesen az anyagi lehetőségekkel együtt kell mérlegelni.
4. Az új tüzelő berendezések (vagy az 50 MW-nál nagyobb tüzelő berendezéseket eredményező bővítések) számára kiadott engedélyek rendelkezzenek kibocsátási határértékekről a következők tekintetében: SO₂, NO_x és por. Meg kell határozni a felhasználandó mérési módszereket és berendezéseket, valamint azt, hogy mi a teendő az ellenőrző berendezések üzemzavara esetén. E tekintetben felül kell vizsgálni a már korábban kiadott engedélyeket is.

F. 4 Javasolt direktíva az ipari VOC-kibocsátásról

A Tanács és az Európai Parlament jelenleg mérlegeli a következő című direktíva javasolt szövegét: Direktíva egyes ipari tevékenységek során felhasznált szerves oldószerekből származó illékony szerves vegyületek (VOC) kibocsátásának korlátozása (COM(69) 538).

A javaslat célja, hogy csökkentse a helyhez kötött szennyezési forrásokból származó VOC kibocsátást és ily módon csökkentse a troposzférában előforduló ózon mennyiségét. A javaslat több, mint húszféle, oldószert felhasználó tevékenység tekintetében legalább 50 %-kal csökkenteni kívánja a VOC kibocsátást (2010-re az 1990-es szinthez képest). A csökkentést vagy megfelelő kisebb kibocsátással működő technológia felhasználásával, vagy más fajta megoldások alkalmazásával kívánja elérni (alacsony oldószerteljesítményű vagy oldószerteljesítmény nélküli technológiák). A tagállamok joga, hogy a megadott, alacsonyabb szintű kibocsátási értékeket egyéb technikai megoldással érik el.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Meg kell határozni, hogy milyen telephelyekre vonatkozik a direktíva.
2. A tagállamok hozzanak létre megfelelő megfigyelő és a kibocsátási határértékek betartását érvényesítő rendszereket.
3. Meg kell határozni azokat a létesítményeket, amelyek működéséhez engedélyre van

szükség és azokat, amelyeket nyilvántartásba kell venni.

4. Annak mérlegelése során, hogy a célok eléréséhez országos szintű tervre van-e szükség, a tagállamok gondosan mérjék fel, hogy milyen műszaki ismeretekre és igazgatási apparátusra lesz szükség. Ez utóbbi feltehetőleg igen komoly erőfeszítéseket követel majd.
5. Tanácsos előre konzultálni az ipar és más érdekelt csoportok képviselőivel.

F.5 'Seveso' direktíva jelentősebb balesetek kockázatairól

1999-ben a 96/82/EEC sz., a veszélyes anyagokat érintő súlyos balesetek ellenőrzéséről szóló irányelv a régi, 82/501/EEC sz. 'Seveso' direktíva helyébe lép majd. Ez utóbbit az 1976-os olaszországi baleset nyomán vezették be. Ez az 1982-es direktíva kötelezettségeket tartalmazott az ipari üzemek működtetői és az országos hatóságok számára. Ennek segítségével az Európai Bizottság fel akarta mérni és csökkenteni igyekezett az ipari létesítményeknél felmerülő nagyobb balesetek kockázatait. Az újabb, 'Seveso II' direktíva szélesebb tematikát ölel fel, ugyanakkor rendelkezései egyszerűbbek. Szigorúbb követelményeket szab meg egyes ipari üzemek működtetői számára azon a téren, hogy biztosítsák az üzemek balesetmentes működését és hatékonyabban készüljenek fel az esetleges rendkívüli helyzetekre. Az illetékes hatóságok szélesebb jogkört kapnak a felügyeletre és az ellenőrzésre. E mellett az érintett hatóságokat kötelezi, hogy a földhasználati tervezés során vegyék figyelembe a direktíva követelményeit.

Az, hogy egy ipari üzem a Seveso II direktíva hatálya alá esik-e, egyértelműen azok múlik, hogy bizonyos veszélyes anyagok megtalálható-e az üzemben olyan mennyiségben, hogy nagyobb baleset veszélyét előidézhessek. Azoknak a létesítményeknek, amelyek e direktíva hatálya alá esnek, és egymáshoz közel vannak, együtt kell működniük a kockázatok elhárításában és el kell hárítaniuk az esetleges olyan dominó-hatásokat, mint például amikor az egyik létesítményben keletkező tűz áttérjed egy másikra.

A biztonságosabb üzemelés elérése érdekében, valamint az esetleges emberi tévedések kockázatának csökkentésére, az ipari létesítmények üzemeltetői dolgozzanak ki egy külön politikát a nagyobb balesetek elkerülésére és a létesítmények biztonságos üzemeltetése céljából. Időről-időre a létesítmény üzemeltetője tegyen jelentést a biztonságos működés érdekében tett intézkedésekről és arról, hogy milyen terv alapján intézkednének vészhelyzetben. Az illetékes országos hatáskörű szervek dolgozzanak ki tervet olyan vészhelyzetekre, amelyek más országokat is érinthetnek. Ilyenkor esetleg nemzetközi együttműködésre is szükség lehet nagyobb balesetek megelőzése vagy a károk csökkentése érdekében.

A tagállamok meg kell, hogy tiltsák olyan ipari létesítmények működését, amelyeknél a működtetők balesetmegelőző vagy kárcsökkentő intézkedései elégtelenek, vagy olyan esetekben, amikor az üzemeltető az illetékes hatóság számára nem biztosítja az igényelt információkat az előírt határidőre. Javítani kell a közvélemény folyamatos tájékoztatását. Az illetékes hatóságok biztosítsák a rendszeres ellenőrzést.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az új direktíva végrehajtása jelentős igazgatási tapasztalatokat és apparátust igényel. Első lépésként ki kell jelölni az illetékes hatóságokat mind országos, mind helyi szinten.
2. Olyan eljárásokat kell foganatosítani, amelyek biztosítják, hogy mindazok a meglévő és a jövőben működésüket megkezdő létesítmények, amelyek komolyabb baleseti kockázatot jelenthetnek, megtegyenek minden olyan intézkedést, amelyekkel megelőzhető a nagyobb

balesetek és/vagy csökkenthetők az ilyen balesetek következményei. Ehhez megfelelő nyilvántartási rendszerre van szükség és ahhoz, hogy a benyújtott üzembiztonsági jelentéseket kiértékeljék.

3. A helyi önkormányzatok feladata, hogy terveket dolgozzanak ki arra, hogy baleset esetén a létesítmény környékén milyen intézkedésekre van szükség. Ahhoz, hogy ilyen tervek elkészülhessenek, az önkormányzatok meg kell, hogy kapják a létesítmények működtetőitől a balesetek esetén követendő, a létesítményeken belül tervezett elhárító intézkedések tervét. A balesetek megelőzését és az esetleges károk csökkentését célzó, a létesítményeken belül és környékükön megteendő intézkedések tervéről értesíteni kell mindazokat, akiket egy ilyen baleset érinthet. Mind a létesítményeken belüli, mind az azok környékén tervezett szükségintézkedéseket a gyakorlatban ki kell próbálni és rendszeresen felül kell vizsgálni. Baleset esetén a különböző eljáró szervek koordinálják fellépésüket.
4. Ahhoz, hogy a balesetek megelőzését biztosító módszerek és a vészhelyzetekben alkalmazott eljárások folyamatosan javíthatók legyenek, arra van szükség, hogy gyűjteni és propagálni kell a balesetekről és a balesetekhez közel eső veszélyhelyzetekről szóló információkat. Az ilyen információk gyűjtésének, cseréjének és terjesztésének a módját pontosan ki kell dolgozni.
5. Az illetékes hatóságok ellenőrzéseik ütemezését vagy a szerint alakítsák, hogy rendszeresen meg kívánják vizsgálni az érintett létesítmény főbb baleseti kockázati forrásait, vagy úgy, hogy évente egy ellenőrzést tartanak.

F.5 Ökomanedzsment és környezetvédelmi auditálás (EMAS)

A 1836/93/EEC sz. közösségi rendelet ökomanedzsment és környezetvédelmi auditálási rendszert ajánl fel az iparvállalatoknak, az ipari tevékenységek jobb környezetvédelmi teljesítménye érdekében. Ezzel honorálni és támogatni kívánja azokat az iparvállalatokat, amelyek önkéntes alapon kiépítik a fenti rendszereket. A program a résztvevő telephelyektől a következőket várja el:

- bizonyos politikákat, programokat és menedzsment rendszereket hozzanak létre;
- auditálják az érintett létesítmény teljesítményét; és
- készítsenek jelentést a nyilvánosság számára a környezetvédelmi teljesítményükről.

A program alkalmazható a feldolgozóiparban, az energiatermelésben és az újrahasznosítással foglalkozó telephelyeken. E mellett kísérleti alapon kiterjeszhető egyéb létesítményekre is. A résztvevők kövessék a következő eljárást:

- fogadjanak el egy környezetvédelmi politikát: ennek legyen része bizonyos szabályozók betartása; a környezetvédelmi teljesítmény folyamatos javítása; a létesítménynek a környezetre gyakorolt hatása folyamatosan csökkenjen
- környezetvédelmi szempontból rendszeresen meg kell vizsgálni a létesítmény teljesítményét
- környezetvédelmi programot és környezetvédelmi menedzsment rendszert kell bevezetni.

- környezetvédelmi auditálást kell végrehajtani legalább háromévente;
- környezetvédelmi jelentést kell készíteni, amelynek központjában a létesítmény környezetre gyakorolt hatásai álljanak, és azt nyilvánossá kell tenni;
- az országos akkreditációs rendszer alapján akkreditált független felügyelők végezzenek független vizsgálatot a környezetvédelmi jelentés jóváhagyása céljából.

Nem csak az EMAS, hanem más országos szintű vagy nemzetközi környezetvédelmi menedzsment és auditálási rendszer is elfogadható feltéve, ha azt említi az *Official Journal of the European Community* (Európai Közösség Közlönye).

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

Bár a rendeleteket nem lehet a nemzeti jogrendszerbe átvinni, az egyes országok tegyenek meg bizonyos igazgatási intézkedéseket a célból, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozásuk időpontjára hatásuk érvényesülhessen:

1. Ki kell alakítani az akkreditált környezetvédelmi felügyelők akkreditációjának és ellenőrzésének rendszerét. Ehhez konzultálni kell az érintett felekkel.
2. Félévente a Bizottság számára meg kell küldeni az akkreditált környezetvédelmi felügyelők felfrissített listáját.
3. A csatlakozó országok más, az ökomenedzsmenthez és környezetvédelmi auditálási rendszerhez hasonló programot is alkalmazhatnak az Európai Unióhoz való csatlakozás előtt (ISO 14001 vagy valamilyen országos szintű környezetvédelmi menedzsment és auditálási rendszer).
4. Az EMAS szabályzat megkívánja a tagállamoktól, hogy jelöljék ki azokat az illetékes szerveket, amelyek feladata az érintett telephelyek nyilvántartása és az, hogy a nyilvántartásról beszámoljanak a Bizottság számára. Az ilyen szervek összetétele akkor megfelelő, ha garantált a szerv függetlensége és semlegessége.

F.6 Ökocímke

A Közösségi öko-címke odaítéléséről szóló 880/92/EEC sz. EU-rendelet, az olyan termékek tervezését, előállítását, értékesítését és használatát kívánja elősegíteni, amelyek teljes életciklusukon keresztül más termékeknél kisebb mértékben gyakorolnak hatást a környezetre. E mellett a rendelet azt is célul tűzi ki, hogy a fogyasztók az eddigieknél jobb tájékoztatást kapjanak a termékek környezetre gyakorolt hatásairól. A rendelet hatálya nem terjed ki a 67/548/EEC és a 88/379/EEC sz. direktívában említett élelmiszerekre, italokra, gyógyszerekre és veszélyes anyagokra, valamint az olyan termékekre, amelyek előállítása során az embereket vagy a környezetet jelentősen károsító folyamatokat alkalmaznak.

Mielőtt döntés születne arról, hogy egy-egy termékcsoporthoz lehetőséget kapjon az ökocímke használatára, az odaítélés feltételeiről a tagországok képviselőinek egy erre a célra létrehozott bizottsága meghatározza az odaítélés feltételeit. Ebbe a folyamatba be kell vonni az érdekelt feleket: az ipar, a kereskedelem, a fogyasztó és a környezetvédelmi szervezetek képviselőit. Azok a kritériumok, amelyek alapján egy-egy termékcsoporthoz jogot kap ökocímke használatára három éven át érvényesek. A döntés folyamán megvizsgálják a termékcsoporthoz életciklusát és azt, hogy e termékek a teljes életciklus folyamán megfelelnek-e a magas szintű környezetvédelmi követelményeknek.

Eddig a következő terméktípusokra dolgozták ki az ökocímke elnyerési lehetőségének kritériumrendszerét: mosogatógépek, talajjavító szerek, WC-papír, konyhai papírtörülköző, mosószer, villanykörték, szobafestéshez használt festékek és lakkok, ágynemű, rövid ujjas pólók, fénycsövek, mosógépek, másológépeknél használt papírfajták és hűtőszekrények.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Bár a közösségi rendeletek nem vehetők át a nemzeti jogrendszerbe, a tagállamoknak ki kell jelölniük egy illetékes szervet - amely összetétele alapján legyen független és semleges - amelyhez beérkeznek az ökocímkére vonatkozó igények, bizonyos kritériumok figyelembevételével megvizsgálja a termék környezetvédelmi teljesítményét és dönt az ökocímke odaítéléséről.
2. Biztosítani kell, hogy a fogyasztók és a vállalatok értesüljenek az ökocímke megszerzésének lehetőségéről.
3. Az ökocímke program csak akkor lehet sikeres, ha eleget tud róla a fogyasztó és ha támogatja az ipar és a kereskedelem. A kellő konzultációk és felvilágosító kampányok elengedhetetlen előfeltételei a sikernek.

G. VEGYSZEREK ÉS GENETIKAILAG MÓDOSÍTOTT ÉLŐ SZERVEZETEK

A vegyszerek ellenőrzésével foglalkozó közösségi joganyag legfontosabb része az, amely a vegyszerek és készítmények **vizsgálatával és bejelentésével** foglalkozik. Fontosak továbbá azok is, amelyek a **genetikailag módosított élő szervezetekkel (GMO), az állatokon történő kísérletekkel, a helyes laboratóriumi gyakorlattal (GLP)** foglalkoznak, valamint a **termékek** ellenőrzését szabályozó direktívák és rendeletek.

Azok a direktívák, amelyek a genetikailag módosított élő szervezetek ellenőrzött felhasználásával és a genetikailag módosított élő szervezetek környezetbe való szándékos kijuttatásával foglalkoznak, egységes rendszert alkotnak. Szerzőik a vegyszerek bejelentéséről szóló direktívákat tekintették példának.

A 86/609/EEC sz., az állatokon történő kísérletezéssel foglalkozó direktíva előírja, hogy melyek azok a minimális humanitárius megfontolások, amelyeket azoknál az állatkísérleteknél be kell tartani, amelyeket kötelező elvégezni az EU vegyszerekről és készítményekről szóló direktívája alapján.

A 87/18/EEC sz., a helyes laboratóriumi gyakorlatok harmonizálásáról szóló direktíva, és a hozzá kapcsolódó, 88/320/EEC sz., a helyes laboratóriumi gyakorlat ellenőrzéséről és felügyeletéről szóló direktíva a megfelelő OECD tanácsi jogszabályok végrehajtását szolgálják. Céljuk, hogy az OECD tagállamai érvényesnek fogadják el azokat az adatokat, amelyeket a vegyszerek olyan vizsgálata során szereznek meg, amikor is betartják a helyes laboratóriumi gyakorlatot szabályozó harmonizált normákat.

Végezetül az azbeszttel foglalkozó, 87/217/EEC sz. direktíva egységes szövegbe foglalja azokat a követelményeket, amelyek megszabják, hogy milyen feltételek mellett lehet azbeszttel a levegőbe, a vízbe és a talajba bocsátani.

G.1 Vegyszerek vizsgálata és bejelentése

Veszélyes anyagok osztályozása, csomagolása és címkézése

A 67/548/EEC sz., a Tanács által kiadott direktíva az emberekre és a környezetre veszélyes vegyszerek vizsgálatával, osztályozásával, csomagolásával és címkézésével foglalkozik. 1979-ben tették kötelezővé, hogy a Közösség országaiban történő forgalomba hozataluk előtt az új vegyszereket vizsgálatnak kell alávetni és egy megfelelő bejelentési eljárást kell követni.

A direktíva különbséget tesz az 'új' és a 'már használatban levő' vegyszerek között. Azokat a vegyszereket nevezzük használatban levőknek, amelyek értékesítése a Közösségben 1981. szeptember 18-a előtt kezdődött és szerepelnek az EINECS-ben, vagyis a kereskedelmi forgalomban megtalálható vegyszerek európai nyilvántartásában. Azok a vegyszerek számítanak 'újakkak', amelyek nem szerepelnek az EINECS-ben.

Az olyan termelő vagy importőr, aki az Európai Közösségben első ízben kezd forgalmazni egy új vegyszert, köteles a vegyszerről bejelentési dossziét benyújtani az illetékes országos hatóság

számára legalább 45 nappal korábban. Ez az alapidokumentáció arra szolgál, hogy kiszűrhetők legyenek az esetleges egészségügyi és környezetvédelmi kockázatok. A bejelentési kötelezettség alól mentesek a már forgalomban levő vegyszerek. Ez utóbbi kategóriát az illetékes hatóságok tényleges tulajdonságaik alapján kell, hogy értékeljék, és időről-időre véleményt alkotnak róluk a gyártók, a kereskedők és az importőrök.

Egyszerűsített bejelentési eljárást kell követni azoknak a gyártóknak, akik évente egy tonnánál kisebb mennyiségű vegyszert vezetnek be a Közösség piacaira.

VEGYSZEREK ÉS GENETIKAILAG MÓDOSÍTOTT SZERVEZETEK

Vizsgálat	Szállítás	Piac értesítése	Termékek
<p>Állatkísérletek (86/609/EEC)</p> <p>Helyes laboratóriumi gyakorlat, felügyelete (87/18/EEC)</p> <p>Genetikailag módosított szervezetek korl. használata (90/219/EEC)</p> <p>Genetikailag módosított szervezetek kijuttatása (90/220/EEC)</p>	<p>Veszélyes áruk száll. közúton (94/55/EC)</p>	<p>Veszélyes anyagok osztályozása, csomagolása, címkézése (67/548/EEC)</p> <p>Veszélyes készítmények (88/337/EEC)</p> <p>Genetikailag módosított szervez. kijuttatása. (92/220/EEC)</p>	<p>Veszélyes anyagok osztályozása, csomagolása, címkézése (67/548/EEC)</p> <p>Veszélyes készítmények (88/337/EEC)</p> <p>Genetikailag módosított szervez. szándékos kibocsátása (90/220/EEC)</p> <p>Értékesítés és használat korlátozása (76/769/EEC)</p> <p>Azbeszt (87/217/EEC)</p> <p>Mosószer (73/404/EEC)</p> <p>Forgalomban levő anyagok kockázatfelmé (EC/1488/94)</p> <p>Veszélyes vegyszerek importja, exportja (EEC/2455/92)</p> <p>Ózonkárosító anyagok (EC/3093/94)</p>

A direktíva a veszélyes anyagok fizikai, kémiai és toxikológiai jellemzője alapján 14 kategóriát állít fel. Meghatározza a címkéken alkalmazandó piktogramokat, a veszélyre történő utalásokat és a feliratok szövegezését. A direktíva e mellett meghatározza a veszélyes anyagok csomagolásának alapkövetelményeit.

A rendszeresen felfrissített I. sz. függelékben megtalálhatók mindazok a vegyszerek, amelyeket e direktíva alapján a Közösségi veszélyesként tart nyilván. E függelék rendelkezik a kockázat megjelölésére szolgáló piktogramról és arról, hogy milyen felirat utaljon a kockázatra és a biztonsági előírások betartására.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. A direktíva végrehajtásához hatékony igazgatási és műszaki apparátus működtetésére van szükség. Ez képes az új vegyszerek kereskedelmi forgalomba hozatalához szükséges információk áramoltatására és értékelésére. Hatékony nemzetközi együttműködésre van szükség, mert csak így biztosítható, hogy a rendelkezésre álló rövid határidőkön belül megtörténjen az ilyen anyagok értékelése, és hogy az illetékes országos hatóságok betölthessék ellenőrző funkcióikat.
2. Az illetékes hatóságok hozzák létre a szükséges adatbázist. Ezt használhatják a gyártók és az importőrök ahhoz, hogy elkerüljék egyes anyagok szükségtelen ismételt vizsgálatát, különösen amikor azok állatkísérleteket is igényelnek.
3. Az engedély nélküli import, valamint a be nem jelentett vegyszerek harmadik országba történő értékesítésének elkerülése céljából hatékonyan kell működniük a vámhatóságoknak, megfelelő belső ellenőrzésre van szükség, és szükség esetén büntetéseket kell kiszabni. Ugyanebből a megfontolásból ajánlatos felvilágosító kampányokat folytatni az importőrök és a gyártók felé, ezzel is arra ösztönözve őket, hogy munkájuk során betartsák a részletes műszaki követelményeket, amelyek a vegyszerek bejelentéséhez kapcsolódnak.
4. A vegyiparon belül állandó fórumot kell létrehozni a hatékony információcsere biztosítására, valamint abból a célból, hogy javaslatok szülessenek a már forgalomban levő anyagok osztályozásáról.
5. Új anyagok számára az ELINCS-hez és az NLP-hez (no-longer polymer: polimert már fel nem használó anyagok) hasonló listát kell készíteni.
6. Forgalomban levő anyagok számára az EINECS listához hasonló listát kell készíteni. A forgalomban levő anyagok adatait össze kell hasonlítani azokéval, amely szerepelnek az EINECS listán, valamint a 67/548/EEC direktíva I. függelékében.

Veszélyes készítmények, osztályozása, címkézése és csomagolása

A Miniszteri Tanács 88/379/EEC sz. direktívája módosítja és kiterjeszti azokat az eljárásokat és normákat, amelyeket a 67/548/EEC sz., a veszélyes készítményekről szóló direktíva a veszélyes vegyszerek osztályozására és címkézésére megfogalmazott. Egy készítmény kettő vagy több vegyi anyag keveréke.

Azokra a készítményekre vonatkozik, amelyeket az EU területén hoznak forgalomba, és amelyek legalább egy veszélyesnek minősülő anyagot tartalmaznak, vagy amelyeket veszélyesnek tartanak. A készítmények osztályozása a megállapított legmagasabb veszélyességi fok alapján történjen.

A direktíva nem vonatkozik gyógyászati és állatgyógyászati termékekre, kozmetikumokra,

hulladék formájában megjelenő anyagkeverékekre és növényvédő szerekre, mivel azokról más közösségi jogszabályok rendelkeznek.

A veszélyes készítmények csomagolása feleljen meg ugyanazoknak a kritériumoknak, mint a vegyszereké, éspedig a következő szempontokból: címkék, a csomagolóanyag erőssége, szivárgásmentesség és a csomagolás erőssége.

A tagállamoknak jogában áll, amennyiben az ilyen döntéshez szükséges részletes információ birtokába jutnak, ideiglenesen megtiltani vagy korlátozni az olyan készítmény kereskedelmét, amely bár a direktíva előírásainak megfelel, kockázatot jelent termékkategóriába való besorolását, csomagolását vagy címkézését illetően.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. A veszélyes készítményekre ugyanazok érvényesek, mint a veszélyes anyagokra.

Létező vegyi anyagok

A Közösség 793/93 sz. rendelete, amely a létező vegyi anyagok értékeléséről és ellenőrzéséről szól arra kötelezi a gyártókat és az importőröket, hogy megfelelő adatokat szolgáltatassanak egy bizonyos mennyiség felett gyártott vagy importált anyagokról. A beküldött információk alapján, valamint az elsődleges fontosságú anyagok országos listái alapján, a Bizottság az elsődleges fontosságú anyagok olyan listáját készíti el, amellyel kapcsolatban kockázatelemzés elkészítésére van szükség. A kockázatelemzés elveit az 1488/94/EEC sz. közösségi rendelet szabja meg. Ehhez kapcsolódik egy részletes műszaki segédlet. Egyes esetekben a Bizottság kockázatcsökkentő intézkedések megtételét javasolhatja.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

- 1 A tagállamok értékeljék a veszélyes anyagok kockázatait azoknak az információknak az alapján, amelyeket a gyártóktól és az importőröktől beszereznek.
- 2 Megfelelő jogi és igazgatási szankciókat kell alkalmazniuk azokra az esetekre, amikor a termelők és az importőrök nem tartják be az előírásokat.

Állatkísérletek

A 86/609/EEC sz., a tagállamokban kísérleti és tudományos célokra használt állatok védelméről rendelkező direktíva célja, hogy normaminimumot határozzon meg a kísérleti vagy tudományos célra használt állatok kapcsán. Mind az alap kutatásra, mind az alkalmazott kutatásra kiterjed. Hatálya felöleli a gyógyszereket, az élelmiszereket, egyéb anyagokat és termékeket, és vonatkozik a környezet védelmére is. Veszélyeztetett fajokhoz tartozó állatokat tudományos kísérletek céljára csak abban az esetben szabad használni, ha azok az érintett fajok védelmét vagy alapvető biológiai/orvosi célokat szolgálnak, és a kísérletre csak az érintett faj egyedei használhatók.

A direktíva általános és egyedi követelményeket fogalmaz meg az állatok tartására, megfigyelésére vonatkozóan, fájdalmaik és stresszhelyzeteik csökkentése érdekében, szenvedésük enyhítésére, valamint abból a célból, hogy a kísérlet lezárása után elpusztításuk humánus körülmények között történjen. Állatkísérletre csak akkor kerülhet sor, ha nincs más tudományosan elfogadható módszer az adott cél elérésére.

Az állatkísérletek számára állatokat tenyészteni és tartani csak azoknak az intézményeknek

szabad, amelyek erre engedéllyel rendelkeznek, nyilvántartják őket, és tevékenységükről részletes dokumentációt vezetnek. Bizonyos állatok esetében - többek között egerek, patkányok, kutyák, macskák és nem emberszabású főemlősök - fogságban tenyésztett állatokot kell használni a kísérletek számára, kivéve azt az esetet, amikor a kísérletet végzők előzetes engedélyt szereztek arra, hogy korábban vadon élő állatot használjanak. Abból a célból, hogy szükségtelenül ne végezzenek többször ugyanolyan állatkísérletet, fel kell hívni a tagállamok figyelmét arra, hogy érvényesnek fogadják el azokat a kísérleti adatokat, amelyeket más tagállamok állapítottak meg.

Minden kísérletet előre be kell jelenteni az országos hatóság számára. Olyan esetekben, amikor feltehető vagy bizonyos, hogy a kísérlet alanyául szolgáló állat súlyos és hosszan tartó fájdalomnak lesz kitéve, a kísérletre külön engedélyre is van szükség. A tagállamok vezessenek statisztikai nyilvántartást az állatkísérletekről az engedélyek megadását célzó kérelmek és bejelentések alapján.

A tagállamok kapjanak biztatást arra, hogy végezzenek olyan kísérleteket, amelyekhez kevesebb állatra van szükség vagy amelyeknél a folyamatok az állatoknak kevesebb fájdalmat okoznak.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az országos illetékes hatóság dolgozza ki azokat a követelményeket, amelyek alapján intézetek/vállalatok és magánszemélyek állatkísérletet végezhetnek és amelyek alapján az állatkísérletek számára állatok tenyészthetők.
2. Bizonyos szerveket fel kell arra hatalmazni, hogy engedélyeket adhassanak ki és rendszeres ellenőrzéseket végezzenek mind a kísérleteket, mind a kísérleteket végző intézményeket illetően.
3. Az illetékes országos hatóság rendszeresen cseréljen információt más országok hasonló lakosságaival, hogy elkerülhető legyen ugyanazon kísérletek többszöri elvégzése.
4. Az illetékes országos hatóság szervezze meg az adatok gyűjtését, amely szükséges a statisztikai jelentések elkészítéséhez. Az így összegyűjtött információk összefoglalóját rendszeresen el kell juttatni az Európai Bizottsághoz.

Helyes laboratóriumi gyakorlat és a helyes laboratóriumi gyakorlat felügyelete és ellenőrzése

A fenti két direktíva célja az, hogy elkerülje azt, hogy az OECD tagországokban feleslegesen többször is elvégezzék a vegyszerek vizsgálatát. E célból a két direktíva harmonizálja a vizsgálati módszereket és elősegíti azt, hogy az OECD tagországok kölcsönösen elismerjék egymás vizsgálati adatait.

a helyes laboratóriumi gyakorlat (GLP) alkalmazására vonatkozó törvények, előírások és adminisztratív rendelkezések egyeztetése, továbbá azoknak a vegyi anyagokon végzett kísérleti alkalmazásának ellenőrzése és módosításai A 87/18/EC sz. direktíva azokról a törvényekről, rendeletekről és igazgatási utasításokról rendelkezik, amelyeknek tárgya a helyes laboratóriumi gyakorlat és annak ellenőrzése, hogy azt megfelelően alkalmazzák-e előírja, hogy azok a laboratóriumok, amelyek vegyszerek vizsgálatát a 67/548/EEC sz. direktíva alapján végzik be kell, hogy tartásuk a helyes laboratóriumi gyakorlat szabályait. E szabályok az OECD Tanácsának 1981. május 12-i döntése 2. sz. függelékében található. Tárgyuk a vegyszerek értékeléséről szóló adatok kölcsönös elismerése.

A 88/320/EEC sz., a helyes laboratóriumi gyakorlat felügyeletéről és ellenőrzéséről szóló direktíva normákat és eljárásokat fogalmaz meg a helyes laboratóriumi gyakorlat ellenőrzésére.

A laboratóriumoknak igazolniuk kell, hogy vizsgálati eredményeik olyan eljárások nyomán születtek, amelyeknél betartották az előírásokat. A tagállamoknak ellenőrizniük kell, hogy vajon a vizsgálatok során a követelményeket tényleg betartották-e. Ebből a célból vizsgálatokat kell végezniük és az OECD ajánlásainak figyelembevételével tanulmányozniuk kell a laboratóriumok *auditálási* kimutatásait.

A tagállamok jelöljék ki azokat a hatóságokat, amelyek feladata a laboratóriumok felügyelete és azoknak az auditálási vizsgálatoknak az elvégzése, amelyek a helyes laboratóriumi gyakorlatot hivatottak ellenőrizni.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az érintett országok biztosítsák, hogy a vegyszerek osztályozásának, csomagolásának és címkézésének vizsgálatát a 67/548/EEC sz. direktíva alapján végző laboratóriumok betartsák a helyes laboratórium gyakorlat elveit.
2. Ki kell dolgozni a jogszabályok betartása ellenőrzésének rendszerét. Ez az ellenőrzési rendszer fektessen külön hangsúlyt a vizsgálatokra és az *auditálás* ellenőrzésére az OECD ajánlásainak megfelelően.

G.2 Genetikailag módosított élő szervezetek

Korlátozott használat

A 90/219/EEC sz., a genetikailag módosított mikroorganizmusok (GMM) korlátozott felhasználásáról szóló direktíva célja, hogy egységes szabályokat állapítson meg az EU egész területére a GMM-ek használatára mind a kutatólaboratóriumokban, mind az ipari létesítményekben, valamint hogy a szükséges intézkedéseket megállapítsa az emberi egészség és a környezet védelme érdekében minden olyan kockázat ellen, amely a GMM-ek használatából adódhat.

A direktíva előírja, hogy egy megfelelő rendszert kell kialakítani a kockázatkezelés céljára. Az illetékes hatóságokat értesíteni kell a GMM-ek használatáról. A mikroorganizmusokat és azokat a tevékenységeket, amelyekben azok felhasználásra kerülnek, két csoportra osztják. A kategorizálás kritériumai a következők: az esetleges kockázatok, a kockázatok csökkentő és azokat ellenőrző intézkedések. Ide tartozik még az is, hogy az ilyen tevékenységekről kötelező nyilvántartást kell vezetni és az illetékes hatóságokat értesíteni kell.

A hatékony kockázatkezelés követelménye azt jelenti, hogy gondosan elemezni kell a GMM-ek korlátozott használatát; biztosítani kell, hogy a GMM-ek kizárólag a vizsgálat területén belül maradjanak és, hogy megtegyék a megfelelő preventív intézkedéseket.

A direktíva megfogalmazza azokat a követelményeket is, amelyek szerint, szükség esetén, tervet kell kidolgozni szükségintézkedésekre is és arra, hogy mi a teendő baleset esetén. Baleset esetén a biztonsági intézkedésekről felvilágosítást kell adni azoknak a személyeknek, akiket a baleset feltehetően érint. Amennyiben baleset fordul elő, a vizsgálat lefolytatója köteles az országos illetékes hatóságot erről értesíteni. Minden olyan tagország, ahol baleset előfordul, köteles arról gondoskodni, hogy a szükséges elhárító intézkedések megtörténjenek; azonnal értesítse mindazokat a tagországokat, amelyeket a baleset érinthet; értesítse az Európai Bizottságot; készítse el a baleset elemzését, és nyújtson be ajánlásokat a célból, hogy a jövőben hasonló balesetek elkerülhetőek legyenek.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országok jelöljék ki azokat az illetékes hatóságokat, amelyekhez az értesítéseket be kell nyújtani.
2. Az ilyen illetékes hatóságoknak meg kell szervezni a vizsgálatokat és az ellenőrző intézkedéseket.
3. A hatóságok vizsgálják meg, hogy a beadott értesítések megfelelnek-e a direktíva követelményeinek.
4. Minthogy e területen igen gyors a fejlődés, különös figyelmet kell szentelni, hogy az illetékes hatóságok eljáró ügyintézői megkapják a megfelelő szakmai felkészítést és ismereteik a kellő tudományos szinten legyenek.

Genetikailag módosított élő szervezetek szabadföldi kijuttatása

A 90/220/EEC sz. tanácsi direktíva a genetikailag módosított élő szervezetek (GMO) kutatási vagy fejlesztési célokból történő, a szabadföldi kijuttatásával foglalkozik (a „B” alfejezet szerinti kijuttatás), továbbá olyan termékek forgalomba hozatalával (a „C” alfejezet szerinti kijuttatás), amelyek GMO-kat tartalmaznak, vagy azokból állnak. A I. B. függelék néhány kivételt tartalmaz.

A direktíva preventív megközelítést alkalmaz: előzetes vizsgálatot és jóváhagyást ír elő. Főbb elemei a következőkben foglalható össze :

- Minden olyan esetben, amikor GMO-kat juttatnak ki a környezetbe kísérleti vagy gazdasági célból, környezeti kockázatelemzést kell végezni. Ilyenkor a direktíva II. sz. függelékének paramétereit kell figyelembe venni.
- Nem kerülhet sor a GMO-k környezetbe való kijuttatására az illetékes hatóságok (CA) engedélye nélkül.
- Az országos CA GMO-k kísérleti kijuttatása esetén maximum 90 napot vehet igénybe az engedély kibocsátásának elbírálására.
- A Közösség várhatóan jóváhagyási eljárást dolgoz majd ki a gazdasági célú GMO kijuttatások esetére.

A direktíva egyértelműen rendelkezik a bizalmas információ védelméről. Ugyanakkor bizonyos információk nem tarthatók titokban és ezeket a közvélemény számára hozzáférhetővé kell tenni. Ide tartoznak a következők:

- A GMO-k jellemzői;
- Az engedély kérő intézmény neve és címe;
- A környezetbe való kijuttatás célja;
- A környezetbe való kijuttatás helyszíne;
- A GMO-k megfigyelésére alkalmazott módszerek és a vészhelyzetben alkalmazandó eljárás.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országok jelöljék ki azokat az illetékes hatóságokat (CA), amelyeknek a bejelentéseket fogadniuk kell és az ellenőrzéseket el kell végezniük. Ahhoz, hogy az CA-k megkapják a szükséges információkat, szorosan együtt kell működniük az ipar érintett

szereplőivel. Az CA eljáró apparátusa rendelkezzen a szükséges tudományos és műszaki felkészültséggel.

2. Tanácsos, hogy kemény szankciók - így például kiterjesztett termékfelelősség - riassza el az érintetteket attól, hogy elmulasszák a GMO-k kijuttatásához szükséges összes vizsgálat és biztonsági intézkedés elvégzését.
3. Fel kell készülni arra az esetre, ha esetleg haladéktalanul vissza kell vonni a forgalomból a veszélyesnek bizonyult GMO-kat.
4. Az adatok és tapasztalatok hatékony cseréjéhez nemzetközi együttműködésre van szükség.

G.3 Termékek ellenőrzése

Azbeszt

A 87/217/EEC sz., az azbeszt által okozott környezeti szennyezés megelőzését és csökkentését célzó direktíva az első olyan, egy konkrét anyagra orientált irányelv, amely egyaránt foglalkozik a levegő, a vizek és a talajt érintő kibocsátásokkal. Kiegészíti a 76/769/EEC sz., az azbeszt kereskedelmi forgalmáról és felhasználásáról szóló direktíva korlátozásait, valamint más egyéb, a dolgozók egészségének védelmével, valamint a levegőbe történő kibocsátásokkal és a hulladékokkal foglalkozó direktívák rendelkezéseit.

A tagállamok általában vett kötelezettsége, hogy törekedjenek már a kibocsátás forrásánál arra, hogy csökkenjen az azbeszt levegőbe és vízbe történő kibocsátása, valamint a szilárd halmazállapotú azbeszthulladék keletkezése. A direktíva határértéket állapít meg a levegőbe történő kibocsátásra.

Az azbesztcement, a papír- és papírkarton gyártásnál folyékony formában távozó anyagok újrahasznosítandók. Amennyiben „gazdaságilag nem kifizetődő” a azbesztcement gyártásnál távozó folyadék újrahasznosítása, akkor a hulladék azbeszttartalma nem haladhatja meg a 30 g/m³-t.

Előírás, hogy ne keletkezzen jelentős környezeti azbesztszennyezés szálak vagy por formájában az azbeszt megmunkálása és azbesztet is tartalmazó épületek lebontása folyamán. Nem szabad, hogy a szabadba kerüljön azbesztszál vagy azbesztpor, azbeszttartalmú anyagok szállítása vagy személtlerakóhely feltöltése során; valamint hogy azbeszt szálakat tartalmazó folyadék elfolyjon. Az azbesztet tartalmazó hulladékot úgy kell kezelni, csomagolni vagy letakarni, hogy azbeszt a lerakóhelyről sem juthasson a környezetbe.

A direktíva meghatározza, hogy milyen módszerekkel ellenőrizhető az, hogy nem került-e véletlenül azbeszt a levegőbe vagy a vízbe.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. E direktíva elfogadása óta a legtöbb tagállam megtiltotta az azbeszt kitermelését és használatát. Éppen ezért a direktíva több követelménye mára elavulttá vált és enyhébb korlátozást jelent mint a hatályban levő országos szintű előírások. Minthogy a direktíva konkrét határértékeket is tartalmaz, annak végrehajtása során az azóta elfogadott kutatási eredmények alapján az egyes országok szigorúbb előírásokat is alkalmazhatnak.
2. Az azbesztet tartalmazó épületek lebontása igen költséges. Stratégiát kell kidolgozni a célból, hogy sürgősség szempontjából rangsorolják a lebontandó épületeket. Kidolgozandó a kockázatkezelés módja és az, hogy hogyan minimalizálhatók az eljárás által okozott esetleges károk.

3. A kapcsolódó, hulladékártalmatlanítással foglalkozó tervek azt is vegyék figyelembe, hogy az azbeszttartalmú hulladékok számára biztonságos ártalmatlanító helyeket kell létesíteni.

Tisztítószer

A 73/404/EEC sz. tanácsi direktíva megtiltja az olyan tisztítószer forgalomba hozatalát és használatát, amelyeknél az átlagos biológiai lebonthatóság 90 százaléknál alacsonyabb a következő négy kategóriában: anionos, kationos, nemionos és amfolitikus. Előírás, hogy normális felhasználási körülmények között ezek a tisztítószer nem lehetnek károsak az emberi vagy állati egészségre.

A 73/405/EEC sz. tanácsi direktíva azokat a vizsgálati módszereket tartalmazza, amelyekkel megállapítható a nemionos tisztítószer biológiai lebonthatósága. E direktíva három vizsgálati módszert ír elő. A tagállamok értesítsék egymást és a Bizottságot arról, hogy mely laboratóriumokat hatalmazzák fel arra, hogy ezeket a vizsgálatokat elvégezzék.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országoknak ki kell dolgozniuk a szükséges módszereket arra, hogy megvizsgálják a forgalomban lévő tisztítószer toxikus hatását és biológiai lebonthatóságát.
2. Fel kell állítani az engedéllyel rendelkező laboratóriumok hálózatát. Tevékenységüket rendszeresen ellenőrizni kell, hogy biztosítható legyen adataik megbízhatósága. A hatóságok vezessenek nyilvántartást ezekről a laboratóriumokról és az engedélyek kibocsátásáról értesítsék az Európai Bizottságot.
3. Az egyes országok illetékes hatósága értesítse más országok illetékes hatóságát és az Európai Bizottságot, amennyiben korlátoznia kell a hazai piacon bármely olyan tisztítószer kereskedelmét, amely nem felel meg az előírásoknak.

Korlátozások egyes veszélyes anyagok és készítmények értékesítését és használatát illetően

A 76/769/EEC sz. tanácsi direktíva jogi keretet és egyszerűsített jogi eljárásrendet hozott létre, amelyen keresztül az EU betilthat vagy korlátozhatja a kereskedelmét vagy előállítását az egyes veszélyes vegyszereknek és készítményeknek, oly módon, hogy ezeket az anyagokat és a rájuk vonatkozó előírásokat csatolja a direktíva függelékéhez.

A tagállamok tegyenek meg minden szükséges intézkedést annak biztosítására, hogy ezek a veszélyes anyagok és készítmények csak a megengedett feltételek mellett kerüljenek forgalomba és felhasználásra. E korlátozások nem vonatkoznak a kutatási és fejlesztési célú kereskedelemre és felhasználásra.

A direktíva nem vonatkozik a szállítás területére, a nem közösségi országokba történő exportra, valamint a csupán tranzitstátuszban megjelenő és vámvizsgálatnak alávetett anyagokra.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országok kötelessége, hogy jogrendjükbe átvegyék az ebben a direktívában megfogalmazott, bizonyos anyagokra és termékekre vonatkozó követelményeket.
2. A korlátozások alá eső termékek kereskedelmi forgalomból való kivonására ütemtervet kell kidolgozni.

Veszélyes vegyszerek exportja és importja

A 2455/92/EEC sz., egyes veszélyes vegyszerek exportját és importját szabályozó tanácsi rendelet egységes bejelentési és információs rendszert hoz létre az olyan vegyszerek harmadik országba történő exportjára, amelyeket az emberi egészségre vagy a környezetre gyakorolt hatásaik miatt a Közösség területén betiltottak vagy jelentősen korlátoztak. E rendelet végrehajtja továbbá az UNEP és a FAO által előírt, az előzetes tájékoztatáson alapuló jóváhagyásra (PIC) vonatkozó eljárást, és azt a tagországok számára kötelezővé teszi.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

- 1 Az érintett országok jelöljenek ki egy vagy több hatóságot, amelyek feladata a rendelet végrehajtása és az exportőrökkel való kapcsolattartás.
- 2 A kijelölt hatóság(ok) biztosítsa(ák), hogy az exportőrök betartják a rájuk vonatkozó tájékoztatási és PIC előírásokat.
- 3 Az egyes országok tegyék meg a szükség igazgatási és jogi lépéseket a rendelet végrehajtása érdekében.
- 4 A veszélyes vegyszerek exportőrei ugyanúgy csomagolják és címkézzék termékeiket, mintha azok felhasználására az EU-ban kerülne sor.
- 5 Az egyes országok szorosan működjenek együtt a Bizottsággal azoknak a kockázatoknak az elemzésében, amelyeket a PIC eljárásban érintett vegyszerek jelentenek, mert csak így alakíthatók ki a megfelelő EU-döntések arról, hogy miképpen történjen ezeknek a vegyszereknek az EU-ba történő importja.
- 6 Az egyes országok tájékoztassák a Bizottságot amennyiben olyan vegyszereknek az EU-ba történő importjára kapnak tájékoztatást, amelyeknek a gyártása, felhasználása, kezelése, fogyasztása, szállítása és/vagy kereskedelme tiltott vagy korlátozott az exportáló országban.

Ózonkárosító anyagok

A 3093/94/EC sz., az ózonréteget károsító anyagokról szóló rendelet az ózonréteg védelméről szóló Bécsi Egyezményhez kapcsolódó Montreali Jegyzőkönyv végrehajtását szolgálja. Szigorú normákat állít fel a CFC- és a HCFC- tartalmú anyagokra és a metil-bromidra. Szabályokat állapít meg egyes, korlátozások alatt levő anyagok harmadik országból történő importjára, hasznosításukra, megsemmisítésükre és újrahasonosításukra. A rendelet gyorsabb ütemet ír elő az ózonkárosító anyagoknak a forgalomba történő fokozatos kivonására, mint a nemzetközileg megállapított menetrend. A Montreali Jegyzőkönyv normáinál szigorúbb előírásokat fogalmaz meg a CFC-t és a HCFC-t tartalmazó anyagokra és a metil-bromidra. Korlátozza a I. sz. függelékben felsorolt, korlátozások alá eső anyagok termelését, importját, exportját, felhasználását és hasznosítását. A HCFC-t tartalmazó anyagok felhasználását megtiltja, kivéve néhány konkrét nevesített esetet. A rendelet olyan importengedélyezési rendszert vezet be, amelynek a Bizottság a gazdája.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országok jelöljék ki azt az illetékes hatóságot, amely a rendelet végrehajtásáért felel.
- 1 A termelők, importőrök és exportőrök évente tájékoztassák a Bizottságot, valamint országuk illetékes hatóságát arról, hogy a korlátozások alá eső anyagokból mennyit termeltek,

importáltak és exportáltak.

2. Az illetékes hatóság programot dolgozhat ki arról, hogy e közösségi rendeletről felvilágosítsa az érintett feleket.
1. Minthogy a rendelet részben más, részben szigorúbb kötelezettségeket ír elő, mint a Montreali Jegyzőkönyv, az EU-hoz a jövőben csatlakozó országok számára végrehajtása új kötelezettségeket jelent: szigorúbb normákat és ellenőrzést, egyes anyagok forgalomból történő kivonásának módosítását, és azt a kötelezettséget, hogy rendszeresen jelentést kell küldeniük a Bizottság számára.

G.4 Veszélyes áruk közúti szállítása

A veszélyes áruk közúti szállítását egy, a témával foglalkozó európai egyezmény, az ADR szabályozza. Az egyezmény II. része az anyagok kilenc kategóriáját állapítja meg és az egyes kategóriák számára külön intézkedéseket ír elő.

A 94/55/EC sz., a veszélyes áruk közúti szállításáról szóló tanácsi direktíva a fenti egyezményt kötelezővé teszi nemcsak a veszélyes áruk az EU közútjain történő szállítására, hanem az EU területén történő minden nemzetközi szállításra is. A tagállamok kötelesek voltak e direktíva követelményeit nemzeti jogrendjükbe beilleszteni 1997. január 1-re.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Azoknak az országoknak, amelyek ratifikálták az ADR egyezményt és megvalósították előírásait, esetleg módosítaniuk kell jelenlegi igazgatási és ellenőrzési rendszereiket.
2. Bizonyos esetekben szükségessé válhat, hogy egyes országok fokozottan ellenőrizzék a veszélyes áruk szállítását területükön.
3. Az egyes országok illetékes hatóságainak feladata, hogy eldöntsék vajon az eddig érvényben levő biztonsági szabályok megfelelnek-e a direktíva előírásainak.

H. A JÁRMŰVEK ÉS GÉPEK KELTETTE ZAJ

A jelenleg hatályban levő, zajvédelmi jogszabályok négy kategóriára oszthatók. Két direktíva vonatkozik a **gépjárművek** által okozott zajra. E direktívák zaj értékhatárokat is megállapítanak. Három direktíva korlátozza a **repülőgépek** zajkibocsátását a Nemzetközi Polgári Repülési Egyezmény alapján. Keretdirektíva foglalkozik a **háztartási berendezések** zajkibocsátásával. Az utolsó kategória, az **építőipari berendezések** zajkibocsátása, amellyel az EEC megfelelés-tanúsítási eljárásaival foglalkozó keretdirektíva foglalkozik. E keretdirektíva alapján hét kapcsolódó direktíva született az egyes berendezéstípusokra vonatkozóan.

H.1 Gépjárművek, motorkerékpárok

Gépjárművek

A 70/157/EEC sz. direktíva határértékeket szab meg a gépjárművek által kibocsátható zajszintekre, előírja a zajszint, a kipufogók és a hangtompítók mérésének módszereit. Megjelenése óta a megengedhető zajszinteket többször csökkentették, legutóbb a 96/20/EC sz. direktíva. A személy- és teherkocsik nyolc típusára vonatkozó határértékek 74 dB(A) és 80 dB(A) között találhatók. A direktíva önként választhatóvá teszi, hogy az egyes országok harmonizálják-e azokat a módszereiket, amelyekkel jóváhagyják a gépjárművek és a kipufogórendszerek használatát. Egy tagország sem tagadhatja meg az EEC vagy az országos típusengedélyezés kiadását olyan járműveknek, amelyek megfelelnek a direktíva előírásainak.

Motorkerékpárok

A 78/1015/EEC sz., a motorkerékpárokra vonatkozó direktíva határértékeket állapít meg a motorkerékpárok zajszintjét, a kipufogókat és a szíváshangtompítókat illetően. A direktíva egyeztetett vizsgálati eljárást ír elő, amelyet az előtt kell elvégezni, hogy kiadnák egy kerékpár zajszint igazolását. Az egyes tagállamok által elvégzendő vizsgálatok egyeztetése szabadon választható. Egy tagország sem tagadhatja meg az EEC vagy az országos típusengedélyezés kiadását, bár nem tehető kötelezővé, hogy ezeket a normákat a hazai gyártókkal szemben érvényesítsék. Értékhatárokat a motorkerékpárok három kategóriája számára ír elő a direktíva; ezek 75 dB(A) és 80 dB(A) között találhatók. Az egyes tagállamok kötelesek elfogadni a többi tagállam zajszint igazolásait.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Esetenként a termelővállalatok feladata lesz, hogy termékeiknél módosításokat kell eszközölniük ahhoz, hogy azok megfeleljenek a direktíva határértékeinek.
2. Felülvizsgálandó a típusengedélyezés jelenlegi rendszere, mert a direktíva bevezette a közösség egységes belső piacainak szempontjait.

Gépjármű zajkibocsátási direktíva – A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

A hazai jogi környezet

- Hasonlítsuk össze az irányelv követelményeit a hazai jogszabályokkal.
- Állapítsuk meg, hogy van-e jogalkotási teendő.
- Változtassuk meg a gépjárművekre vonatkozó jogszabályokat és/vagy azokat a központilag meghatározott környezetvédelmi előírásokat, amelyek a zajkibocsátásra vonatkoznak.

Illetékes hatóságok (CA)

- Az illetékes hatóságok rendelkezzenek olyan igazgatási apparátussal, amely érvényesíteni tudja a közúti járművekre vonatkozó zajkibocsátási normákat országos szinten. Az CA-k gondoskodjanak az előírt zajsztint vizsgálati módszerek alkalmazásáról
- A helyi CA-k megbízást kaphatnak arra, hogy illetékességi területükön ellenőrizzék és felügyeljék a járműveket. Legyen arra is joguk, hogy kiltásák a forgalomból azokat a járműveket, amelyek nem felelnek meg a zajkibocsátási normáknak.

Amire jogi szempontból oda kell figyelni

- Országos típusengedélyezési rendszert kell bevezetni az importált/ hazai gyártású járművekre.
- Jogi intézkedésekkel kell biztosítani a vizsgálati eljárások hatékonyságát, a helyszíni ellenőrzéseket és a bírságok kiszabását.
- Büntetéseket kell megállapítani azokra vonatkozóan, akik túllépik a zajkibocsátási határokat; az importált/hazai gyártású járművekre, amelyek nem felelnek meg az előírásoknak.
- Meg kell tiltani azoknak a járműveknek a kereskedelmét/ használatát, amelyeknél hiányzik az EEC típusengedély.

Az előírások betartásának szempontjai

- Meg kell vizsgálni, hogy azok az új járművek, amelyeket a hazai piacra történő bevezetésre ajánlanak, rendelkeznek-e az 92/97/EEC sz. direktíva által előírt EU tanúsítvánnyal.
- Megvizsgálandó, hogy milyen bírságokkal kell büntetni azokat, akik megsértik az egyes gépjárművek használatát tiltó szabályokat.

Az érdekelt felek

- Az előírások betartásának módjáról és a zajsztint csökkentésének célkitűzéseiről folyamatos párbeszédet kell folytatni a járműipar szakértőivel.
- Az CA-k rendszeresen tartsák a kapcsolatot az ipar, a lakosság és a fogyasztói csoportok képviselőivel és közösen dolgozzanak ki terveket a zaj csökkentésére, ide értve azokat a műszaki megoldásokat is, amelyekkel halkabbá tehetők a nehéz járművek.
- A közvéleményt rendszeresen tájékoztatni kell azokról az intézkedésekről, amelyekkel csökkenthető a járművek keltette zaj.

Pénzügyi megfontolások

- A kormányzat feladata, hogy gondoskodjon az illetékes hatóságról, az igazgatási apparátusról.
- Az iparnak kell állnia a jogszabályok betartásának költségeit.
- A kormányzat és az ipari szféra működjön együtt olyan pénzügyi ösztönzők kidolgozásában, amelyek jutalmazzák a zajkibocsátási határértékeket betartó járművek mielőbbi bevezetését.

3. Az egyes országok maguk döntsék el, hogy jogi szabályozásuk kétszintű legyen-e (a hazai normák különbözzenek-e az EU egységes belső piacának normáitól), vagy harmonizálják hazai normáikat a Közösség normáival.
4. Az egyes országok szervezzék meg annak ellenőrzését, hogy az érintettek betartják-e az előírásokat; végezzenek helyszíni ellenőrzéseket.

H.2 Repülőgépek

Négy direktíva tartozik e kategóriához. Az első zajkibocsátási határokat szabott meg olyan repülőgépekre, amelyek a tagországok nyilvántartásaiban szerepelnek. A második ezeket az értékhatárokat harmadik országból származó repülőkre terjesztette ki, a harmadik leállította azt a gyakorlatot, hogy régi, zajos repülőgépek bekerülhessenek a tagállamok nyilvántartásaiba. A negyedik szigorúbb szabályokat állapított meg a repülőgépek üzemeltetését illetően: minden olyan repülővel szemben, amely az EU területén található repülőtereket használja, előírta a nemzetközi zajnormák betartását.

Szubszonikus polgári repülés

A 80/51/EEC sz. direktíva zajkibocsátási határokat szab meg a hangsebesség alatt közlekedő repülőek számára a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet normái alapján. A direktíva célja, hogy környezeti tényezők, gyakorlati műszaki megfontolások és gazdasági szempontok figyelembevételével csökkentse a repülőek okozta zajt. Előírja, hogy mit kell tartalmazniuk a repülőek zajszintjét igazoló dokumentumoknak. A tagországok számára kötelezővé teszik, hogy egymás dokumentumait érvényesnek fogadják el. A követelmények alól bizonyos repülőgép típusok felmentést kaphatnak. A 83/206/EEC sz. direktíva a 80/51/EEC sz. direktívát kiterjesztette harmadik országokra.

Szubszonikus polgári repülés: sugárhajtású gépek

A 89/629/EEC sz. direktíva a korábbiaknál szigorúbb zajkibocsátási értékeket állapít meg egyes hangsebesség alatti sugárhajtású repülőgép típusokra, amelyek az EU területén szerepelnek nyilvántartásban. A 80/51/EEC sz. direktíva alapján ezeket a szabályokat a Nemzetközi Polgári Repülési Egyezmény alapján állapították meg. A direktíva megtiltja, hogy bizonyos, zajosnak tekinthető repülőgép típusokat felvegyenek a tagállamok polgári repülési nyilvántartásába. Bizonyos esetekben kivételeket lehet tenni, feltéve, ha erről tájékoztatást kapnak a többi tagországok és a Bizottság.

Repülőgépek használatának korlátozása

A 92/14/EEC sz. direktíva korlátozásokat szab meg bizonyos repülőgépekre, hogy ily módon csökkentse a zajszennyezést és az EU repülőterein korlátozza olyan repülőek üzemeltetését, amelyek nem felelnek meg a Nemzetközi Polgári Repülési Egyezmény 16. sz. függeléke normáinak. E korlátozások olyan polgári repülőgépekre vonatkoznak, amelyek önsúlya minimum 34 000 kg és minimum 19 fő szállítására alkalmas.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országok jelöljék ki azokat az illetékes hatóságokat, amelyek feladata, hogy érvényesítsék a nemzetközi zajnormák.
2. Az egyes országok határozott intézkedéseket és szigorú büntetéseket alkalmazzanak az

olyan repülőgépek ellen, amelyek nem tartják be a direktívák előírásait.

H.3 A zaj mérésének módszerei: építőipari berendezések

A 79/113/EEC sz., az építkezési gépek és felszerelések zaj-kibocsátásának meghatározásáról rendelkező direktíva egy teszt vizsgálati módszert vezet be. Hatálya kiterjed azokra a különböző gépekre, berendezésekre és azok alkatrészeire, amelyeket a magas- és mélyépítés céljaira használnak. A direktíva hatálya nem terjed ki az olyan berendezésekre, amelyeket elsősorban áruk és személyek szállítására használnak, valamint a mezőgazdasági és erdészeti traktorokra. Az építőipari berendezésekhez előírt vizsgálati módszereket olyan berendezések megengedhető maximális zajkibocsátási szintjeinek mérésre is fel kell használni, amelyek zajszintjeire más külön direktívák tartalmazznak részletes rendelkezéseket.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. A direktívában ismertetett vizsgálati módszer lépjen az eddig használt helyébe, feltéve, ha volt ilyen.
2. Meg kell határozni azokat a műszaki követelményeket, amelyek alapján a szaklaboratóriumok/intézmények elvégzik az ellenőrzést.

H.4 Megengedhető zajkibocsátás: építőipari berendezések

A 84/532/EEC sz., az építőipari berendezések EEC típusvizsgálatára vonatkozó keretirányelv megengedhető zajértékhatárokat ír elő. Ezek az értékhatárok egyeztetett módon követendőek az egyes tagállamokban. A keretirányelv nyomán hét kapcsolódó direktíva született, amelyek az egyes berendezéstípusokra vonatkoznak. A kapcsolódó irányelvek előírják, hogy az érintett termékekre címkét kell helyezni, amely jelzi, hogy azok gyártója milyen zajszintet garántál. A direktívákhoz függelékek tartoznak, amelyek meghatározzák a keletkezett zaj mérésének módszerét, valamint olyan helyszíni ellenőrzési eljárást, amellyel megállapítható, hogy az érintett berendezés megfelel-e az előírásoknak. A tagállamok nem dönthetnek úgy, hogy kizárják piacukról azokat a berendezéseket, amelyek megfelelnek a direktíva által megfogalmazott követelményeknek. Ugyanakkor rendelkezhetnek úgy, hogy szigorúbban szabályozzák az ilyen berendezések használatát az általuk érzékenynek minősített körzetekben (pl. kórházak környékén).

Az EEC típusvizsgálati tanúsítványok öt évig érvényesek és hatályuk meghosszabbítható.

Kompresszorok

A 84/533/EEC sz. direktíva zajkibocsátási határértékeket és más, kapcsolódó követelményeket fogalmaz meg kompresszorok számára, amelyeket EEC típusvizsgálati tanúsítvány kiadásánál kell alkalmazni.

Toronydaruk

A 84/534/EEC sz. direktíva zajkibocsátási határértékeket és egyéb követelményeket szab meg - a darut működtető személy helyzetét alapul véve - toronydaruk számára kiadandó EEC típusvizsgálati tanúsítványokkal kapcsolatban. Külön szabályozza azokat a határértékeket, amelyek betartandók a következő részegységek tekintetében: emelőszerkezet, energiablokk, és

az az együttes, amely magába foglalja az emelőszerkezetet és az energiablokkot. A tagállamok ezen kívül is korlátozhatják a zajszintet egy-egy munkahelyen.

Hegesztőgenerátorok

A 84/535/EEC sz. direktíva zajkibocsátási határértékeket és más, kapcsolódó követelményeket fogalmaz meg hegesztőgenerátorok számára, amelyeket EEC típusvizsgálati tanúsítvány kiadásánál kell alkalmazni.

Áramfejlesztő generátorok

A 84/536/EEC sz. direktíva zajkibocsátási határértékeket és más, kapcsolódó követelményeket fogalmaz meg áramfejlesztő generátorok számára, amelyeket EEC típusvizsgálati tanúsítvány kiadásánál kell alkalmazni.

Betontörő berendezések

A 84/537/EEC sz. zajkibocsátási határértékeket és más, kapcsolódó követelményeket fogalmaz meg betontörő berendezések számára, amelyeket EEC típusvizsgálati tanúsítvány kiadásánál kell alkalmazni. A tagállamok ezen kívül is korlátozhatják a zajszintet egy-egy munkahelyen.

Fűnyírók

A 84/538/EEC sz. direktíva zajkibocsátási értékhatárokat és zajmérési módszereket határoz meg - a berendezés működtetőjének helyzetét alapul véve egyes fűnyíró típusok számára.

Hidraulikus kotrók

A 86/662/EEC sz. direktíva zajkibocsátási értékhatárokat és kapcsolódó követelményeket határoz meg magas- és mélyépítési beruházásoknál használt hidraulikus kotrók számára kibocsátandó EEC típusvizsgálati tanúsítványokkal kapcsolatban. Előírja, hogy - a berendezéseket működtető személy helyzetét alapul véve - a berendezéseken fel kell tüntetni a garantált zajszintet. A tagállamok szigorúbb zajszintet is előírhatnak egy-egy munkahelyen.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Átfogó program dolgozható ki a hét direktíva végrehajtására.
2. Az üzemek megfelelő berendezéseket kell, hogy beszerezzenek ahhoz, hogy el tudják végezni az EU által előírt zajszint vizsgálatokat.
3. Ki kell dolgozni a folyamatos ellenőrzés programját.
4. Ki kell jelölni az illetékes hatóságokat. Az illetékes hatóságok rendelkezzenek a szükséges felszerelésekkel és megfelelően felkészített munkatársakkal.

H.5 Háztartási berendezések

A 86/594/EEC sz. keretdirektíva a háztartási berendezések zajkibocsátásával foglalkozik. Normákat ajánl a fogyasztók és a felhasználók számára a tekintetben, hogy a gyártók milyen, a háztartási berendezések zajszintjéről szóló hiteles információt kötelesek biztosítani világos és áttekinthető címkékkel, olyan kötelező jellegű információkkal együtt, mint pl. a háztartási berendezések energiafogyasztásának feltüntetése. A direktíva szeretné elkerülni, hogy a

különböző országok gyártói más és más típusú tájékoztató címkéket alkalmazzanak. Arra kívánja bízítani a gyártókat és az importőröket, hogy részesítsék előnybe a halkabb berendezéseket. A lakosság e zajszintekről történő informálásának alapját képezi.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országok kövessék a direktíva által megfogalmazott vizsgálati és statisztikai adatgyűjtési módszereket. Ehhez többek között az is kell, hogy a vizsgálatokat végző laboratóriumok rendelkezzenek a szükséges berendezésekkel és megfelelően felkészült munkatársakkal.
2. Az egyes országok maguk döntsék el, hogy nyilvánosságra hozzák-e a megengedett zajszintre vonatkozó követelményeiket. Amennyiben döntésük negatív, biztosítaniuk kell, hogy a berendezések gyártója vagy importőre intézkedjen a zajszintek nyilvánosságra hozataláról.
3. Az illetékes országos hatóság dolgozzon ki egy általánosan követendő tájékoztató címke formátumot.

I. NUKLEÁRIS BIZTONSÁG ÉS SUGÁRVÉDELEM

Az Európai Unió - elsősorban az Euratom-szerződés 31. cikkelyére támaszkodva egy sor olyan direktívát és rendeletet fogadott el, amely a dolgozók és a lakosság egészségének ionizáló sugárzás elleni védelmére vonatkozó alapvető biztonsági szabványok megadásáról szól.

E jogszabályok egy keretirányelven nyugszanak: a 96/29/Euratom sz. direktíván, amelyet **‘Alapvető biztonsági normák’** direktívának is hívnak. Ezt a legfontosabb kérdésekkel foglalkozó jogszabályt egy szűkebb témára koncentráló jogforrás egészíti ki: a 97/43/Euratom sz., **A lakosság egészségének orvosi vizsgálatból származó ionizáló sugárzás elleni védelmére vonatkozó** direktíva. Alapvető normákat fogalmaz meg főleg azoknak a pácienseknek a védelmére, akik orvosi vizsgálat/kezelés közben ionizáló sugárzásnak vannak kitéve.

Az a direktíva, amely a **Radiológiai vészhelyzet esetén az információk mielőbbi kicserélésével kapcsolatos közösségi megállapodásról** szól, megszabja, hogy az Európai Unió tagjai milyen bejelentési kötelezettségeknek kell, hogy megfeleljenek nukleáris vészhelyzet esetén. Az ehhez kapcsolódó, a **Nyilvánosság tájékoztatásáról** szóló direktíva - normál körülményekre vonatkozóan - írja elő, hogy a tagállamok milyen előzetes információt kell, hogy eljuttassanak a lakosság azon tagjaihoz, akiről feltételezhető, hogy nukleáris vészhelyzet esetén érintetteké válhatnak. Vészhelyzet esetén a ténylegesen érintett személyeket haladéktalanul informálni kell.

Külön direktíva foglalkozik a **Külső munkatársak sugárvédelmével**, akik szintén az érintett létesítményeknél dolgoznak, de nem a nukleáris létesítmény alkalmazottai.

A **Radioaktív hulladékok szállításáról** szóló direktíva és a **radioaktív anyagok szállítására** vonatkozó rendelet igen szigorú előírásokat tartalmaz az ilyen sugárzási forrásoknak minősülő anyagok mozgatására. A **Sugárfertőzött élelmiszerekre** vonatkozó rendeletek megszabják, hogy milyen maximális radioaktív szennyezettségi szint mellett hozható forgalomba élelmiszer és állati takarmány nukleáris baleset esetén.

I.1 Alapvető biztonsági normák

A 96/29/Euratom sz. direktíva (amely a 80/836/Euratom sz. direktíva helyére lép) olyan keretirányelv, amely alapvető normákat határoz meg dolgozók és általában a lakosság egészségének védelmére az ionizáló sugárzással szemben. E direktíva egészségügyi és biztonsági intézkedéseket ír elő, többek között azok számára, akik mesterséges ionizáló sugárforrások közelében tartózkodnak. E téren általában véve elmondható, hogy bejelentési kötelezettség terheli vagy előzetes engedélyezésre van szüksége az érintett ország illetékes hatóságától minden olyan vállalatnak/intézménynek, ahol emberek tartósan mesterséges ionizáló sugárforrás közelében tartózkodnak. Az e téren megfogalmazott követelmények érintik, többek között, a megengedett sugárzási dózis határokat mind a sugárzásnak kitett dolgozókra, mind a lakosság érintett tagjaira vonatkozóan. A sugárzás dózisének a lehető legalacsonyabbnak kell lennie (optimalizálás elve). A munkájukat a ionizáló sugárzás forrása közelében végző dolgozók egészségének védelmében a következő főbb elveket kell figyelembe venni:

- a kockázatokat előzetesen értékelni kell, és optimalizálni kell a védekezést
- a kockázatok szempontjából osztályozni kell a munkahelyeket

- a kockázatok szempontjából osztályozni kell a munkaköröket
- folyamatosan ellenőrizni kell, hogy az érintettek milyen sugárzásnak vannak kitéve
- rendszeres orvosi vizsgálatot kell biztosítani.

Azok a sugárzásvédelmi előírások, amelyek az olyan dolgozókra vonatkoznak, akik magas természetes ionizáló sugárzásnak vannak kitéve, igen hasonlóak a mesterséges ionizáló sugárzásnak kitett dolgozókra vonatkozóakra. Külön intézkedéseket fogalmaz meg a direktíva a ionizáló sugárzással összefüggő vészhelyzetekre és az olyan esetekre, amikor az érintettek tartósan kapnak sugárzási dózist.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az illetékes hatóságok biztosítsák, hogy azok a vállalatok, ahol az ott dolgozókat természetes vagy mesterséges forrásból származó, az egészséget károsítható, ionizáló sugárzás érheti, betartsák az előírt egészségügyi és biztonsági előírásokat: azok szerint mérjék és csökkentés a helyszíni sugárártalmat. Ennek keretében szervezzék meg a szükséges felkészítő tanfolyamokat és betanítást, a munkahelyeket alakítsák az egészségügyi követelményeknek megfelelően, és biztosítsák, hogy a helyszínen legyenek jelen sugárvédelmi szakértők vagy egységek.

2. Az illetékes hatóságok alakítsanak ki és (szükség esetén) alkalmazzanak megfelelő engedélyezési, ellenőrzési és felügyeleti eljárásokat, valamint radiológiai vészhelyzetek esetére rendelkezzenek megfelelő tervvel a veszélyek csökkentésére.

Nukleáris biztonsági normákról szóló direktíva - A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

A hazai jogi környezet

- Hasonlítsuk össze az irányelv követelményeit a meglévő hazai jogszabályokkal
- Állapítsuk meg, hogy van-e jogalkotási teendő
- Szükség szerint módosítani kell a radioaktív anyagokra, az érintett munkahelyeken dolgozók egészségére és biztonságára vonatkozó jogszabályokat és a közegészségügyi joganyagot, valamint a szükséghelyzetekben követendő eljárás tervezéséről szóló rendelkezéseket.

Illetékes hatóságok (CA)

- Az CA-k rendelkezzenek a ionizáló sugárzásból adódó veszélyek kezeléséhez szükséges igazgatási apparátussal és tudományos felkészültséggel; tartassák be a dózishatár előírásokat.
- Az országos főhatóság dolgozzon ki és hajtasson végre követendő módszereket arra, hogy az érintettek minél kevesebb besugárzást kapjanak; a sugárzás mérésére; orvosi felügyeletre; a munkahelyek balesetvédelmére.
- A helyi CA-k megbízást kaphatnak arra, hogy illetékességi területükön felügyeleti és ellenőrzési funkciókat lássanak el.

Amire jogi szempontból oda kell figyelni

- Jogi eszközökkel kell biztosítani, hogy a dolgozók hiteles adatokhoz jussanak a sugárzás mértékéről.
- Ellenőrizendő, hogy mindent megtesznek-e a körülmények optimalizálása érdekében
- Amennyiben a besugárzás mértéke meghaladja a megengedett maximumot, büntetést kell kiszabni.

Munkavédelem főbb elvei

- A csökkenteni kell a besugárzás szintjét
- Megbízható módszerekkel kell vizsgálni a besugárzást
- Rendszeres orvosi vizsgálat a veszélyeztetett dolgozók számára
- Megbízható módszerekkel kell vizsgálni a besugárzást
- Külön munkavédelmi előírások dolgozandók ki az érintett szakmai gyakorlatos diákokra/gyakornokokra
- Létre kell hozni, és ellenőrizni kell, az országos és helyi terveket arra az esetre, ha szükséghelyzet áll elő

Az érdekelt felek

- Mielőtt kidolgoznák annak a rendszerét, hogy miként mérhető/csökkenthető a kockázat, hogy a lakosságot sugárzás érje, ki kell kérni az érintettek képviselőinek a véleményét.
- Az CA-k cseréljenek eszmét az érintett munkahelyen dolgozók képviselőivel azokról az üzemeltetési intézkedésekről, amelyek a dolgozók védelmét szolgálják. A vállalatok működtetőit is be kell vonni a megbeszélésekbe.
- A lakosságot rendszeresen tájékoztatni kell a lakosság biztonságát szolgáló intézkedésekről, ide értve azokat is, amelyeket olyan esetekben tesznek, ha valamilyen okból megnő a besugárzás mértéke.

Pénzügyi megfontolások

- A kormányzat feladata, hogy gondoskodjon az CA-król, az igazgatási apparátusról, az üzemeltetéshez szükséges tudományos szaktanácsadásról és a lakosság biztonságát szolgáló intézkedésekről
- Az érintett vállalatok üzemeltetői viseljék az anyagi terheket annak biztosítására, hogy az üzemeltetés során védelmet kapjon a dolgozók és a lakosság érintett tagjainak biztonsága/egészsége és, hogy a környezet védelme optimális szinten nyerjen biztosítást.

I.2 Radioaktív hulladék szállítása

E direktíva a tagországok közötti és a Közösségből kifelé történő szállításokra vonatkozik.

Ki kell jelölni az illetékes hatóságokat, amelyek értesítik a tranzit országok és a célország illetékes hatóságait.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országok állítsák fel a szükséges igazgatási apparátust, dolgozzák ki a szükséges dokumentációt és szervezzék meg a szükséges ellenőrzést ahhoz, hogy felügyeljék a radioaktív hulladék szállítását. Engedélyezési eljárásra van szükség radioaktív hulladék szállításához, valamint ahhoz, hogy az érintett államok hivatalos értesítést kapjanak.

I.3 Radioaktív anyagok szállítása

A 93/1493/Euratom sz. rendelet szabályozza, hogy milyen igazgatási feltételek mellett lehet az Európai Unión belül országhatárokon át lezárt, vagy le nem zárt, radioaktív sugárzási forrásokat szállítani. A rendeletben leírt eljárás nem vonatkozik a radioaktív hulladéokra és nukleáris hasadóanyagra.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országok állítsák fel a szükséges igazgatási apparátust, dolgozzák ki a szükséges dokumentációt és szervezzék meg a szükséges ellenőrzést ahhoz, hogy radioaktív anyagokat lehessen mozgatni. Ki kell dolgozni a radioaktív anyagok szállításához szükséges engedélyezési eljárást, valamint annak a rendjét, hogy a szállítást végző vállalatok pontos feljegyzést készítsenek tevékenységükről.

I.4 Mezőgazdasági termékek importja a csernobili baleset következményeit figyelembe véve

A 90/737/EEC sz. rendelet meghatározza annak a feltételeit, hogy miként importálhatók mezőgazdasági termékek harmadik országokból a csernobili nukleáris baleset következményeinek figyelembe vételével. A rendelet néhány termékre vonatkozóan radioaktív szennyezettségi határértékeket szab meg.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az egyes országok állítsák fel a szükséges igazgatási apparátust, dolgozzák ki a szükséges dokumentációt és szervezzék meg a szükséges ellenőrzést ahhoz, hogy az érintettek tartsák magukat a rendeletben előírt maximális szennyezettségi szintekhez.

2. A sugárvédelemért felelős illetékes hatóságok hangolják össze tevékenységüket a kereskedelmi és a mezőgazdasági minisztériummal. Az gazdaság érintett ágazatai rendelkezzenek a mérésekhez szükséges berendezésekkel.

I.5 Sugárszennyezett élelmiszerek nukleáris baleset esetén

A 87/3954/Euratom sz. rendelet megszabja, hogy milyen maximális radioaktív szennyezettségi szint mellett hozható forgalomba élelmiszer és állati takarmány nukleáris balesetet követően.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok.

1. Az egyes országok jelöljék ki, hogy mely hatóság feladata legyen annak a programnak a kidolgozása és megvalósítása, hogy ellenőrizzék: az érintett élelmiszerek és takarmány esetében betartják-e a megengedett sugárszennyezettségi szinteket.

(ld. az idevágó megjegyzést az I.4 pontnál).

I.6 Orvosi vizsgálatból származó ionizáló sugárzás elleni védelem

A 97/43/Euratom sz. direktíva - amely a 84/466/Euratom sz. direktíva helyébe lép - a 96/29/Euratom sz., az Alapvető biztonsági normákról rendelkező direktívához kapcsolódik. Konkrét egészségvédelmi előírásokat tartalmaz az olyan esetekre, amikor orvosi vizsgálat/kezelés kapcsán ionizáló besugárzás éri az embereket. Nem foglalkozik az egészségügyiek sugárvédelmével. A direktíva főbb rendelkezései: az eljáró egészségügyi személyzet milyen felkészültséggel rendelkezzen; a felhasznált radiológiai berendezések milyen követelményeknek feleljenek meg; (használhatóság, az üzembiztonság szigorú ellenőrzése, minőségbiztosítás); írott jegyzőkönyv készüljön minden radiológiai eljárásról; milyen szerepet játszanak az orvosi fizika szakértői.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Létesüljön felügyeleti iroda annak ellenőrzésére, hogy megfelelő sugárvédelmi feltételek mellett történnek-e az orvosi célú radiológiai vizsgálatok/kezelések. Az illetékes hatóságoknak kell eldönteniük, hogy a felhasznált radiológiai berendezések megfelelnek-e az előírásoknak.

2. Felkészítési tanfolyamokat kell tartani az orvosoknak, asszisztenseiknek, az orvosi fizika szakértőinek és az ellenőrzéseket végzőknek egyaránt.

I.7 A nyilvánosság tájékoztatása

A 98/618/Euratom sz. direktíva kimondja, hogy a tagállamoknak a radiológiai vészhelyzetről a lakosság számára kétféle információt kell biztosítaniuk ahhoz, hogy a lakosság viselkedése megfelelő legyen. Normális körülmények között a lakosság számára előzetes információt kell biztosítani arról, hogy vészhelyzet esetén mi lenne a teendő. Radioaktív sugárzással összefüggő vészhelyzet esetén haladéktalanul információt kell biztosítani az érintett lakosság számára.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. A radioaktív sugárzással összefüggő vészhelyzetek esetén megteendő intézkedések között ott kell lenniük a lakosság informálását szolgáló lépéseknek is.

2. Az illetékes hatóságok dolgozzák ki és terjesszék az olyan előzetes információkat, amelyek felvilágosítják a lakosság tagjait arról, hogy radioaktív sugárzással összefüggő vészhelyzet esetén milyen egészségvédelmi intézkedéseket kell tenni.

3. A nukleáris létesítmények működtetői és a helyi önkormányzatok egyaránt vegyenek részt a

szervező munkában és az információk terjesztésében.

I.8 Külső munkatársak sugárvédelme

A 90/641/Euratom sz., a nem a nukleáris létesítmény alkalmazásában álló, de az ionizáló sugárzás veszélyének munkájuk során kitett dolgozók egészségének védelméről szól. Kimondja, hogy ők is ugyanolyan szintű védelemben kell, hogy részesüljenek, mint azok, akik nukleáris vagy radioaktív létesítmények alkalmazásában állnak. Külső dolgozónak azt nevezzük, aki nem a létesítmény alkalmazottja, de munkáját a működtető felelősségéhez tartozó létesítményben végzi.

A direktíva előírja, hogy a „külső” vállalkozó és a létesítmény működtetője tanácskozzon minden tevékenység megkezdése előtt. Az egészségvédelmi és biztonsági intézkedések megtételének kötelezettsége megoszlik a külső vállalkozó és a létesítmény működtetője között (példa erre a külső munkatársak informálása).

A külső dolgozó köteles sugármérő mágneskártyát viselni vagy olyan eszközt, amely igazolja kilétét és, hogy milyen besugárzásnak lett kitéve (az idevágó adatok meghatározására ld. a direktíva I. sz. függelékét). Minden „tevékenység” elvégzése után ellenőrizni kell, hogy az érintett személy milyen besugárzást kapott. Az olyan dolgozók, akik más országból járnak át dolgozni, egyéb igazoló dokumentummal is kell, hogy rendelkezzenek.

A végrehajtás során figyelembe veendő szempontok

1. Az illetékes hatóságok biztosítsák, hogy egyértelmű munkamegosztás valósuljon meg a „külső” vállalkozó és a létesítmény üzemeltetője között.
2. Az illetékes hatóságok feladata, hogy kibocsássák a sugármérő mágneskártyát vagy besugárzást mérő és a személy azonosítására szolgáló eszközt.

1. FÜGGELÉK

HOGYAN ÉRTELMEZZÜK AZ EU

JOGSZABÁLYAIT?

Bevezetés

Mindegyik jogszabály egységes felépítésű és egységes a szakkifejezések alkalmazásában. Ezt figyelembe kell venni, ahhoz, hogy értelmezésünk helyes legyen. E jegyek némelyike formai (például: egy-egy jogszabály azonosítását segíti), mások tartalmi jellegűek és érintik az adott jogszabály értelmezését. Általában véve elmondható, hogy minden közösségi jogszabály a következő elemekből áll:

- Cím
- Jogosítványok
- Ismertető rész
- Lényegi rendelkezések
- Hatálybalépés időpontja

1.1 Cím

Egy jogszabály címe több elemből áll. Jelzi annak az intézménynek a nevét, amely azt elfogadta (a Tanács és az Európai Parlament, közös döntéssel, a Tanács vagy a Bizottság, a konkrét jogszabálytól függően). A cím jelzi továbbá a jogszabály típusát (rendelet, direktíva vagy határozat). Hivatkozási számot is megad, amely három elemből áll: évszámot, sorszámot, és annak a közösségi szerződésnek a nevét, amelynek alapján a jogszabályt elfogadták. (Környezetvédelmi jogszabályok esetén ez általában az EK-szerződés.) A cím megadja továbbá a dátumot, amikor azt elfogadták és az intézkedés tartalmának rövid leírását. (A gyakorlatban a jogszabályokra általában a következő módon utalnak: hivatkozási szám és az Európai Unió Közlönyének, az *Official Journal*-nek az oldalmegjelölése, ahol a jogszabály közzététele megtörtént.)

1.2 Jogosítványok

A jogszabály ezek után ismerteti elfogadásának jogi alapjait és az alkalmazott jogi eljárást. Ennek az az oka, hogy a közösségi jog alapelve az, hogy egy-egy intézmény csak azokkal a jogokkal élhet, amelyeket az EK-szerződés ráruházott, és akkor is csak az előírt eljárási követelmények betartásával. A környezetvédelmi jogszabályok többségét a 130s cikkelyben megfogalmazott jogok alapján fogadták el. Ugyanakkor régebbi idevágó jogszabályok, valamint olyan újabb keletű jogszabályok, amelyeket úgy tekintenek, hogy azok főleg a tagállamok közötti kereskedelemre vonatkoznak és csak esetlegesen a környezetvédelemre, az EK-szerződés 100. vagy 100a cikkelyére történő hivatkozással kerülnek elfogadásra.

1.3 Ismertető rész

Miután ismertetésre kerültek a jogosítványok, amelyekre a jogszabály szerzői hivatkoztak, az ismertető rész következik. Ez beszámol a jogszabály születésének hátteréről és a jogalkotók célkitűzéseiről. Éppen ezért ez a rész fontos a jogszabály megértése szempontjából.

Az ismertető rész hossza az adott jogszabály bonyolultságától és hosszától függ. A hagyományos jogszabályi stílus megköveteli, hogy ez a teljes bevezető rész egyetlen hosszú mondat legyen. Ez még abban az esetben is megnehezíti a szöveg megértését, ha az ismertető részt tipográfiaiailag úgy törik meg, hogy egy-egy bekezdés egy-egy témával foglalkozzon.

1.4 Lényegi rendelkezések

A lényegi rendelkezéseket cikkelyekre bontják. Általában a nyitó rendelkezések ismertetik a jogszabályban használt szakkifejezések meghatározásait, valamint általános kötelezettségeket és definíciókat tartalmaznak.

Fontos, hogy az a hazai jogszabály, amely egy direktíva belföldi végrehajtásáról rendelkezik, ugyanazokat a *definíciókat* használja, mint az eredeti, közösségi direktíva. Így őrizhető meg a jogszabályok európai uniós jellege a nemzeti joganyagba történő átvételt követően is. Nem szabad, hogy egy-egy közösségi terminus valamilyen nemzeti értelmezése befolyásolja a jogszabály alkalmazását.

A továbbiakban következő cikkelyek a jogszabály specifikus rendelkezéseit tartalmazzák. Ezeket esetenként csoportosítják, hogy így könnyítsék meg a szöveg megértését. A technikai információ (pl.: tudományos listák, növény és állat kategóriák, stb.) általában máshol kerül elhelyezésre, főleg függelékekben, mert így könnyebben emészthető a főszöveg.

Függetlenül az adott közösségi jogszabály típusától (vagyis attól, hogy rendeletről, direktíváról vagy határozatról van szó), az igazgatási jellegű rendelkezéseket, a végrehajtás részleteit és az esetleg kiszabható büntetéseket a tagállamok jogalkotóira hagyják, hogy az ilyen kérdésekben nemzeti jogrendszerüknek megfelelően döntsenek. Ez azt jelenti, hogy a közösségi jogszabály beéri azzal, hogy kijelenti: a tagállamok kötelesek intézkedéseket tenni a közösségi jogszabály betartása érdekében, anélkül, hogy részleteznék, hogy milyen intézkedésekről van szó.

1.5 Hatálybalépés időpontja

Direktíva esetén, az utolsó cikkely arra szólítja fel a tagállamokat, hogy egy meghatározott időpontra fogadjanak el törvényeket, rendeleteket vagy adminisztratív utasításokat és ily módon feleljenek meg a direktíva előírásainak. A megjelölt időpont a közösségi jogszabály átvételi határideje. E cikkely arra is felszólítja a tagállamokat, hogy értesítsék a Bizottságot azokról a lépésekről, amelyeket a direktíva végrehajtása céljából megtettek. Ami az egyéb határidőket illeti - pl.: használatban levő ipari üzemektől származó szennyezés csökkentése, vagy környezetminőségi normák megvalósítása -, azokat a konkrét intézkedéseket tartalmazó cikkelyek közlik. Ezek a végrehajtás határidői.

1.6 Jogszabály alkotás több nyelven

Az Európai Unió jogszabályalkotó tevékenységének egyik nehézsége, hogy 11 nyelvet kell alkalmazni. (Ennek az az oka, hogy mindegyik tagállam joga, hogy saját nyelvén kapja meg az őt illető dokumentumokat, különösen a jogszabályokat.)

Az Európai Bíróság többször is úgy foglalt állást, hogy a jogszabályok egyedi rendelkezéseinek értelmezése azt a célt kell, hogy szolgálja, hogy megvalósuljon az érintett jogszabály egésze. Ez azt jelenti, hogy egy-egy rendelkezés szó szerint történő értelmezése elvetendő, amennyiben ellentmondásba kerül a jogszabály egészével. Ebből következően a közösségi jogszabályokat mindig szövegösszefüggésükben kell értelmezni, soha sem azokból kiragadva.

ANNEX 2

THE ENVIRONMENTAL ACQUIS

in force 6 March 1998

This survey of EU environmental legislation in force by 6 March 1998 updates the list in Annex 2 to the 'Guide to Approximation of European Union Environmental Legislation' from July 1997.

Two new sectors: « **J: Climate change** » and « **K: Civil protection** » have been added to the sectors « A-I » found in the Guide.

For easy reference the survey also includes policy documents and international environmental conventions of relevance for the Associated Countries, which were not included in the Guide. These documents are listed in two new chapters : « **P : Policy** » and « **X : International co-operation** »

Pieces of environmental legislation for which other Commission services than DG XI have the principal responsibility are put in square brackets.

A number of Council and Commission *decisions*, which were not included in Annex 2 to the Guide, have been included in this survey. In chapter "**I. Nuclear Safety and Radiation Protection**" a reference to provisions on health and safety in the EURATOM Treaty has also been included.

A. HORIZONTAL

1. Non-White Paper legislation

Directives

- **Environmental impact assessment, 85/337/EEC,**
amended by 97/11/EC
- **Environmental information, 90/313/EEC**
- **Reporting, 91/692/EEC**
Decision 94/741/EEC - Questionnaire on waste
Decision 96/511/EC - Questionnaire on air pollution

Decision 97/101/EC - Exchange of information on air quality

Decision 97/622/EC - Questionnaire on waste

Regulations

- **European Environment Agency, EEC/1210/90**
- **LIFE, EEC/1973/92**
amended by EC/1404/96

2. White Paper legislation

none

B. AIR QUALITY

1. Non-White Paper legislation

Directives

- **Air Quality Framework, 96/62/EC,**
including 3 older directives (to be replaced by new requirements under the framework directive):

SO₂ and particulates, 80/779/EEC,

amended by 89/427/EEC and 91/692/EEC

Lead, 82/884/EEC

amended by 91/692/EEC

Nitrogen oxide, 85/203/EEC,

amended by and 91/692/EEC

- **Tropospheric Ozone Pollution, 92/72/EEC**

Regulations

none

2. White Paper legislation

Directives

- **[Emissions from motor vehicles, 70/220/EEC,**
amended by 74/270/EEC, 77/102/EEC, 78/665/EEC, 83/351/EEC, 88/76/EEC, 88/436/EEC, 89/458/EEC, 89/491/EEC, 91/441/EEC, 93/59/EEC, 94/12/EEC, 96/44/EEC and 96/69/EEC] "Auto-Oil" proposal COM(96) 0163 (COD)
- **[Emissions from diesel engines - soot, 72/306/EEC**
amended by 89/491/EEC and 97/20/EC]
- **[Emissions from diesel engines 88/77/EEC**
amended by 91/542/EEC and 96/1/EEC]
- **[Emissions from motor vehicles - roadworthiness test for emissions, 92/55/EEC]**
- **VOC emissions from storage and transport of petrol, 94/63/EC**
- ***Lead content of petrol, 85/210/EEC***
amended by 87/416/EEC
- ***Sulphur content of liquid fuels, 93/12/EEC***
replacing 75/716/EEC
- **Emissions from non-road mobile machinery, 97/68/EC**

Proposal on the quality of petrol and diesel fuel, COM(96) 0164 (COD) - "Auto-Oil".

** The proposed directive on the quality of petrol and diesel fuel, COM(96) 0164 (COD) will replace 85/210/EEC and the limit values for sulphur content in diesel fuel for road vehicles found in 93/12/EEC.*

Regulations

none

C. WASTE MANAGEMENT

1. Non-White Paper legislation

Directives

- **Waste from the titanium dioxide industry, 78/176/EEC**
amended by 83/23/EEC and 91/692/EEC,
related directives:
Procedures for the surveillance of titanium dioxide industry,
82/883/EEC
Harmonisation of reduction programmes, 92/112/EEC
 - **Municipal waste incineration for new installations, 89/369/EEC** ,
Municipal waste incineration, existing installations 89/429/EEC
 - **Hazardous waste incineration, 94/67/EEC**
Decision 96/302/EC,
Decision 97/283/EC
- Proposal for a directive on Landfill of waste, (COM(97)105)-final*

Regulations

none

2. White Paper legislation

Directives

- **Disposal of waste oils, 75/439/EEC**
amended by 87/101/EEC and 91/692/EEC
- **Waste Framework directive 75/442/EEC**
amended by 91/156/EEC and 91/692/EEC
Decision 76/431/EEC
Decision 94/3/EC
Decision 96/350/EC
- **Disposal of PCBs and PCTs 96/59/EC**
- **Hazardous waste, 91/689/EEC**
amended by 94/31/EC
Decision 94/904/EC

- **Sewage sludge and soil, 86/278/EEC**
amended by 91/692/EEC
- **Batteries, 91/157/EEC**
amended by 93/86/EEC
- **Packaging waste, 94/62/EC**
Decision 97/129/EC
Decision 97/138/EC

Regulations

- **Supervision of shipment of waste, EEC/259/93**
amended by 120/97/EC
Decision 94/575/EC
Decision 94/721/EC
Decision 94/774/EC
Decision 96/660/EC

D. Water quality

1. Non-White Paper legislation

Directives

Proposed Water Quality Framework Directive, (COM(97)49 –final

- **Urban waste water, 91/271/EEC**
Related decision 93/481/EEC
- **Nitrates, 91/676/EEC**
- **Dangerous substances to the aquatic environment, 76/464/EEC**
including 7 “daughter”-directives, all amended by 91/692/EEC:
Mercury discharges from chlor-alkali industries, 82/176/EEC
Cadmium discharges, 83/513/EEC
Other mercury discharges, 84/156/EEC
HCH discharges, 84/491/EEC
List one substances, 86/280/EEC,
amended by 88/347/EEC and 90/415/EEC
- **Bathing water, 76/160/EEC**

- **Drinking water, 80/778/EEC**
amended by 91/692/EEC
- ***Surface water for the abstraction of drinking water, 75/440/EEC**
amended by 79/869/EEC and 91/692/EEC
Decision 77/795/EEC on common procedures for exchange of information
Amended by decisions 84/422/EEC, 86/574/EEC and 90/2/EEC
- **Measurement and sampling of drinking water, 79/869/EEC**
amended by 81/855/EEC
- ***Ground water 80/68/EEC**
amended by 91/692/EEC
- ***Fish water, 78/659/EEC**
amended by 91/692/EEC
- ***Shellfish water, 79/923/EEC**
amended by 91/692/EEC

** will be incorporated in the proposed Water Quality Framework Directive (COM(97)49)*

Regulations

none

2. White Paper legislation

none

E. Nature protection

1. Non-White Paper legislation

Directives

- **Habitats, 92/43/EEC**
related decision 97/266/EC
- **Wild birds, 79/409/EEC**
amended by 81/854/EEC, 85/411/EEC, 91/244/EEC and 94/24/EC
- **Skins of seal pups, 83/129/EEC**

amended by 85/444/EEC and 89/370/EEC

Regulations

- **Endangered species, 338/97/EC**
amended by regulations 938/97/EC and 2307/97/EC
implemented by regulations 939/97/EC and 2551/97/EC
amended by regulation 767/98/EC
- **Import of whales, 348/81/EEC**
- **[Protection of the Antarctic 90/3943/EEC]**
- **Leghold traps, EEC/3254/91**
implemented by 35/97/EC
- **[Protection of forests against atmospheric pollution, EEC/3528/86**
amended by EEC/1696/87, EEC/2157/92, EEC/926/93, EEC/836/94, EC/1091/94,
EC/690/95, EC/1398/95 and 307/97/EC]
- **[Protection of forests against fire, EEC/2158/92**
amended by EEC/1170/93, EC/804/94 and 308/97/EC]

2. White Paper legislation

none

F. Industrial pollution control and risk management

1. Non-White Paper legislation

Directives

- ***Air pollution from industrial plants, 84/360/EEC**
amended by 91/692/EEC
- **Large combustion plants, 88/609/EEC**
amended by 94/66/EC
- **Integrated Pollution Prevention and Control, IPPC, 96/61/EC**
- **Seveso - Control of major accident hazards, 96/82/EC**
replacing 82/501/EEC, amended by 87/216/EEC, 88/610/EEC and 91/692/EEC

Proposed Directive on industrial emissions of VOC-solvents , COM(96) 538-final.

** will be replaced by the IPPC Directive. 96/61/EC*

Regulations

- **Regulation on Eco-Label, EEC/880/92**

Decisions on eco-label criteria for:

Dishwashers, 93/431/EEC

Soil improvers, 94/923/EEC

Toilet paper, 94/924/EEC

Paper kitchen rolls, 94/925/EEC

Laundry detergents, 95/365/EEC

Single-ended lightbulbs, 95/533/EEC

Indoor paints and varnishes, 96/13/EEC

Bed-linen and T-shirts, 96/304/EEC

Double-ended lightbulbs, 96/337/EEC

Washing machines, 96/461/EEC

Copying paper, 96/467/EEC

Refrigerators, 96/703/EEC

Tissue paper, 98/94/EC

other related decisions:

93/326/EEC,

93/517/EEC

94/10/EC

- **Regulation on EMAS, EEC/1836/93**

related decisions

97/265/EC,

97/267/EC

2 White Paper legislation

none

G. Chemicals and Genetically Modified Organisms

1. Non-White Paper legislation

Directives

- **Animal experiments, 86/609/EEC**

Decision 90/67/EEC

- **[Good laboratory practice, 87/18/EEC**

*related directive 88/320/EEC on inspection
and decision 89/569/EEC]*

- **GMOs, contained use, 90/219/EEC**
amended by 94/51/EC
related decision
91/448/EEC
- **Asbestos, 87/217/EEC**
Amended by directive 91/692/EEC

Regulations

none

2. White Paper legislation

Directives

- **Classification, packaging and labelling of dangerous substances, 67/548/EEC**
*amended by 69/81/EEC, 70/189/ECC, 71/144/EEC, 73/146/EEC, 75/409/EEC,
76/907/EEC, 79/370/EEC, 79/831/EEC, 80/1189/EEC, 81/957/EEC, 82/232/EEC,
83/467/EEC, 84/449/EEC, 86/431/EEC, 87/432/EEC, 88/302/EEC, 88/490/EEC,
90/517/EEC, 91/325/EEC, 91/326/EEC, 91/410/EEC, 91/632/EEC, 92/32/EEC,
92/37/EEC, 92/69/EEC, 93/21/EEC, 93/67/EEC, 93/72/EEC, 93/90/EEC, 93/101/EEC,
93/105/EEC, 94/69/EC, 96/54/EC, 96/56/EC*
related decision 85/71/EEC
- **[Classification, labelling and packaging of dangerous preparations, 88/379/EEC**
*amended by 89/178/EEC, 90/492/EEC, 91/155/EEC, 93/18/EEC, 93/112/EEC,
91/442/EEC, 95/65/EEC]*
- **[Restrictions on the marketing and use of certain dangerous substances and preparations, 76/769/EEC**
*amended by 79/663/EEC, 82/806/EEC, 82/828/EEC, 83/264/EEC, 83/478/EEC,
85/467/EEC, 85/610/EEC, 89/677/EEC, 89/678/EEC, 91/173/EEC, 91/338/EEC,
91/339/EEC, 91/659/EEC, 94/27/EC, 94/48/EC, 94/60/EC, 96/55/EC and 97/10/EC,
97/16/EC]*
- **GMOs, deliberate release, 90/220/EEC**
amended by 94/15/EC, 97/35/EC
related decisions:
91/274/EEC
91/596/EEC
92/146/EEC
93/572/EEC
93/584/EEC
94/385/EC,
94/505/E

94/730/EC
96/158/EC
96/281/EC
96/424/EC
97/98/EC
97/392/EC
97/393/EC
97/549/EC

- **[Detergents, 73/404/EEC**
amended by 82/242/EEC and 86/94/EEC
related directive on testing the biodegradability, 73/405/EEC]
- **[Transport of dangerous goods by road 94/55/EC]**
- **Placing on the market of biocidal products 98/8/CE**

Regulations

- **Existing substances, EEC/793/93**

related regulations:

Principles for the Evaluation of Risks, EC/1488/94
First list of priority substances, EC/1179/94

Second list of priority substances, EC/2268/95,
Delivery of information on existing substances, EC/142/97
Third list of priority substances, EC/143/97

- **Import and export of dangerous chemicals, EEC/2455/92**
- **Ozone depleting substances, EC/3093/94**

H. Noise from vehicles and machinery

1. Non-White Paper legislation

none

2. White Paper legislation

Directives

- **[Motor Vehicles 70/157/EEC**
amended by 73/350/EEC, 77/212/EEC, 81/33/EEC, 84/372/EEC, 84/424/EEC, 87/354/EEC, 89/491/EEC, 92/97/EEC and 96/20/EC]
- **[Motor cycles 78/1015/EEC**
amended by 87/56/EEC and 89/235/EEC]
- **Construction plant equipment (framework), 79/113/EEC**
amended by 81/1051/EEC and 85/405/EEC
- **Subsonic aircraft, 80/51/EEC**
amended by 83/206/EEC Subsonic jet aeroplanes, 89/629/EEC
- **Limitation of the operations of aeroplanes, 92/14/EEC**
- **EEC type approval for construction plant and equipment, 84/532/EEC**
- **Compressors, 84/533/EEC**
amended by 85/406/EEC
- **Tower cranes, 84/534/EEC**
amended by 87/405/EEC
- **Welding generators, 84/535/EEC**
amended by 85/407/EEC
- **Power generators, 84/536/EEC**
amended by 85/408/EEC
- **Concrete breakers, 84/537/EEC**
amended by 85/409/EEC
- **Lawn mowers, 84/538/EEC**
amended by 87/252/EEC, 88/180/EEC and 88/181/EEC
- **Hydraulic excavators, 86/662/EEC**
amended by 89/514/EEC and 95/27/EC
- **Household appliances, 86/594/EEC**

Regulations

none

I. Nuclear safety and Radiation Protection

0. Treaty establishing the European Atomic Energy Community (E.A.E.C-Euratom).

- Title two, provision for the encouragement of progress in the field of nuclear energy, chapter III: Health and safety, articles 33, 35 and 37.

1. Non-White Paper legislation

Directives

- Radiation protection related to medical exposures, 97/43/EURATOM
- Information of the public, 89/618/EURATOM
- Radiation protection of outside workers, 90/641/EURATOM

Regulations

none

2. White Paper legislation

Directives

- Shipments of radioactive waste, 92/3/EURATOM
supplemented by decision 93/552/EURATOM
- Basic Safety Standards, 96/29/EURATOM
related decision on early exchange of information in case of a radiological emergency, 87/600/EURATOM

Regulations

- Maximum permitted levels of radioactive contamination of foodstuffs following a

radiological emergency, 87/3954/EURATOM

amended by 2218/89/EURATOM

related regulations:

770/90/EURATOM,

2219/89/EURATOM,

944/89/EURATOM.

- **Imports of agricultural products following the Chernobyl Accident, 90/737/EEC**
amended by 95/686/EC and 97/727/EC
- **Shipments of radioactive substances, 93/1493/EURATOM**

J. Climate change

- **Monitoring mechanism for Community CO₂ and other greenhouse gas emissions**, Council decision 93/389/EEC.

K. Civil protection

- **Community action programme in the field of civil protection**, Council decision 98/22/EC
- **Strengthening Community co-operation on civil protection**, resolution of the Council and the representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, of 31 October 1994, OJ C 313 10. 1. 94
- [Single European emergency call number, Council decision 91/396/EEC]
- **Community information system for the control and reduction of pollution caused by hydrocarbons discharged at sea**, Council decision 86/85/EEC
amended by Council decision 88/346/EEC
- **Advisory Committee on the control and reduction of pollution caused by hydrocarbons discharged at sea**, Commission decision 80/686/EEC,
amended by decision 85/208/EEC and decision 87/144/EEC.

- **Strengthening Community co-operation on civil protection**, resolution of the Council and the representatives of the governments of the Member States, meeting within the Council of 31 October 1994, 94/C, OJ 313/01.
- **Community co-operation on civil protection**, resolution of the Council and the representatives of the governments of the Member States, meeting within the Council of 23 November 1993, 90/C, OJ 315/01.
- **Improving mutual aid between Member States in the events of a natural or man-made disaster**, resolution of the Council and the representatives of the governments of the Member States, meeting within the Council of 23 November 1993, 90/C, OJ 315/02.
- **New developments in Community co-operation on civil protection**, Resolution of the Council and the representatives of the governments of the Member States, meeting within the Council of 13 February 1989, 89/C, OJ 44/03.
- **Introduction of Community co-operation on civil protection**, resolution of the Council and the representatives of the governments of the Member States, meeting within the Council of 25 June 1987, 87/C, OJ 176/01.

P. Policy

- **5th Environmental Action Programme**, Resolution by Council and representatives of Member States of 1 February 1993, OJ C 138 17.05.93, p/1
- **Community action programme to promote environmental NGOs**, Council decision 97/872/EC
- **Community strategy on waste management**, Council resolution of 24 February 1997, OJ C 076 11.03.97, p.1
- **Reuse of waste paper and use of recycled paper**, Council recommendation of 3 December 1981, 81/972/EEC
- **Environmental agreements**, Council resolution of 7 Oct. 1997, OJ C 321 22.10.97,

p.6

- **Environmental agreements**, Commission recommendation, 96/733/EC
- **Groundwater protection**, Council resolution of 20 February 1995, OJ C049 28.02.95.,p.1
- **Cost allocation and action by public authorities on environmental matters**, Council recommendation 75/436/EURATOM. ECSC,EEC of 3 March 1975
- **Renewal of Community action plan on radioactive waste**, Council resolution of 15 June 1992, OJ C 158 25.06.92, p.3
- **Radioactive waste management**, Council resolution of 19 December 1994 OJ C 379 31.12.94, p.1
- **Protection against indoor exposure to radon**, Commission recommendation, 90/143/EURATOM
- **EC action programme on the control and reduction of pollution caused by hydrocarbons discharged at sea**, Council resolution of 26 June 1978, OJ C 162.08.78, p.1
- **Improving mutual aid between Member States in the event of natural or technological disasters**, resolution of Council and representatives of Member States of 8 July 1991, OJ C 198 27.07.91,p.1
- **Community action programme to combat pollution by cadmium**, Council resolution of 25 January 1988, OJ C 030 04.02.88. p.1
- **Future Community policy concerning the European coastal zone**, Council resolution of 25 February 1992, OJC 059. 06. 03. 92
- **Community strategy for integrated coastal-zone management**, Council resolution of 6 May 1994, OJ C 135 18.05.94, p. 2

- **On the application of Art. 37 of the Euratom Treaty**, Commission recommendation, 91/4/EURATOM
- **Technological problems of nuclear safety**, Council resolution of 22 July 1975, OJ. NO. C185, 14/08/1975, p.0001-0002
- **Technological problems of nuclear safety**, Council resolution of 18 June 1992, OJ. NO. C172, 08/07/1992, p.0002-0003

X. International co-operation

- **Convention on the protection of the Mediterranean Sea against pollution (Barcelona convention) – Protocol for the prevention of pollution of the Mediterranean Sea by dumping from ships and aircraft's**, OJ L 240 19.09. 77, p.3
- **Protocol concerning co-operation in combating pollution of the Mediterranean Sea by oil and other harmful substances in cases of emergency**, OJ L 162 19.06.81, p.6
- **Convention on long-range transboundary air pollution – Resolution on long-range transboundary air pollution**. OJ L 171 27.06.81. p. 13
- **Convention on the conservation of European wildlife and natural habitats**, OJ L 038 10.02.82, p.3,
related decision 98/145/EC
- **Convention on the conservation of migratory species of wild animals**, OJ L 210 19.07.82, p.11
- **Convention on international trade in endangered species of wild fauna and flora**, OJ L 384 31.12.82 p. 7
- **Protocol for the protection of the Mediterranean Sea against pollution from land-based sources**, OJ L 067 12.03.83, p. 3

- **Protocol concerning Mediterranean specially protected areas**, OJL 068 10.03.84 p.36, adopted by Council decision 84/132/EEC

- **Council decision of 12 June 1986 on the conclusion of a Protocol to the 1979 Convention on long-range transboundary air pollution on long-term financing of the co-operative programme for monitoring and evaluation of the long-range transmissions of air pollutants in Europe (EMEP)**, 86/277/EEC, OJ L 181 04.07.86, p. 1

- **Protocol to the 1979 Convention on long-range transboundary air pollution on long-term financing of the co-operative programme for monitoring and evaluation of the long-range transmission of air pollutants in Europe (EMEP)**, OJ L 181 04.07.86, p.2

- **Council decision of 14 October 1988 concerning the conclusion of the Vienna Convention for the protection of the ozone layer and the Montreal Protocol on substances that deplete the ozone layer**, 88/540/EEC, OJ L 297 31.10.88, p. 8

- **Vienna convention for the protection of the ozone layer**, OJ L 297 31.10.88, p.10

- **Montreal Protocol on substances that deplete the ozone layer – Declaration by the European Economic Community**, OJ L 297 31.10.88, p. 21

- **Convention on the International Commission for the Protection of the Elbe**, OJ L 321 23.11.91, p. 25

- **Amendment to the Montreal protocol on substances that deplete the ozone layer**, OJ L 377 31.12.91, p. 30

- **Basel Convention on the control of transboundary movements of hazardous wastes and their disposal**, OJ L 039 16.02.93, p. 3
related decision 97/640/EC

- **Protocol to the Convention of 8 October 1990 between the Governments of the Federal Republic of Germany and the Czech an Slovak Federal Republic and the European Economic Community on the International Commission for**

the Protection of the Elbe, OJ L 045 23.02.93, p.26

- **Protocol to the 1979 Convention on long-range transboundary air pollution concerning the control of emissions of nitrogen oxides or their transboundary fluxes**, OJ L 149 21.06.93, p. 16
- **Convention on biological diversity – Declarations**, OJ L 309 13.12.93, p. 3
- **Amendment to the Montreal Protocol on substances that deplete the ozone layer**, OJ L 033 07.02.94, p. 13
- **United Nations Framework Convention on Climate Change – Declarations**, OJ L 073 16.03.94, p.2
- **Convention on the Protection of the Marine Environment of the Baltic Sea Area, 1974, (Helsinki Convention)**, OJ L 073 16.03.94, p. 2
- **Convention on the Protection of the Marine Environment of the Baltic Sea Area, 1992, (Helsinki Convention revised in 1992)**, OJ L 073 16.03.94, p. 20
- **European Convention for the Protection of Vertebrate Animals used for Experimental and other Scientific Purposes**, 18.03.1986, Strasbourg, Council of Europe
- **Convention on Transboundary Effects of Industrial Accidents**, 17.03.1992, Helsinki UN-ECE
- **Protocol to the Convention on Long-range Transboundary Air Pollution of 1979 on the further Reductions of Sulphur Emissions**, SO2 13.06.1994, Oslo
- **UN Convention on the Law of the Sea**, 10.12.1982, Montego Bay, Jamaica

3. FÜGGELÉK

ÖSSZEHASONLÍTÓ TÁBLÁZAT

E függelék az adott ország nemzeti joganyagát és a közösségi jogot összehasonlító táblázat mintáját mutatja, amelyen követhető, hogy egy érintett ország hol tart egy-egy konkrét direktíva harmonizációja terén. Az itt közölt példa összetettebb, mint amelyet a tagállamok általában használnak, mivel részleteket közöl az érintett direktívákból, valamint jelzi, hogy az érintett rendelkezés kapcsán milyen szinten van a jogharmonizáció.

Gyakoribb, hogy egyszerű, kétszlopos táblázatot használnak. A bal oszlopban található az adott direktíva konkrét cikkelyének, esetleg bekezdésének a száma, míg a jobb oszlopban található a javasolt vagy már bevezetett nemzeti jogszabályra történő utalás, esetleg kiegészítve egy megjegyzéssel a két jogszabály különbségéről.

Az egyes követelményeknek való megfelelés (általánosítva) a következő skála alapján jelezhető:

– egyértelmű összeütközés (pl.: egy anyag engedélyezett az EU piacán, de tiltott egy országban)

0 Jogszabály nem készült

–/+ A nemzeti követelmények nem, vagy csak részben felelnek meg az EU követelményeinek (pl.: az ivóvízre vonatkozó normák hasonlóak, de nem esnek egybe)

+ Az átvétel teljes egészében megtörtént.

A Tanács 96/62/EC sz. , 1996. szeptember 27-én elfogadott, a környezeti levegőminőség meghatározásáról és kezeléséről

Cikkely	EU-direktíva		Nemzeti jogrendszer		Megfelelés*
	Kötelezettség	Határidő	Jelenleg hatályban levő	Javasolt	
	A hazai törvények, rendeletek és igazgatási eljárások harmonizálása	98.05.21.			
1. cikkely	Célok				
2.1-10 cikkely	Definíciók				
3. cikkely	Illetékes hatóságok kijelölése	98.05.21.			
4.1 cikkely	A Bizottság értékhatárokat és riasztási szint ütemezését állapítja meg az I. függelékben szereplő szennyező anyagokat illetően	96.12.31 előtt az 1-5. szennyező-anyagokra nézve, a 92/72/EEC sz., az ózonra vonatkozó direktíva 8. cikkelyének megfelelően 97.12.31. előtt a 9-13. szennyező anyagokra nézve	nem alkalmazható		
4.2 cikkely	A Bizottság átvizsgálja azokat az elemeket, amelyeken a határértékek és a riasztási szintek alapulnak		nem alkalmazható		
4.3 cikkely	El kell készíteni azoknak a kritériumoknak és technikáknak a listáját, amelyek a környezeti levegőminőség meghatározásához szükségesek				
4.4 cikkely	A Tanács átmeneti túrértékeket állapíthat meg a határértékekre		nem alkalmazható		
4.5 cikkely	A Tanács alkossa meg a 4.1 cikkelyben meghatározott jogszabályt és a 4.3, valamint 4.		nem alkalmazható		

	cikkelyben meghatározott rendelkezéseket				
4.6 cikkely	A Bizottságot tájékoztatni kell, amennyiben a 4.5 cikkelyben megjelöltekénél szigorúbb intézkedésekre kerül sor				
4.7 cikkely	A Bizottságot tájékoztatni kell, amennyiben határértékeket vagy riasztási szinteket jelölnek meg olyan szennyező anyagok tekintetében, amelyekre nincs utalás az I. függelékben és amelyekre közösségi rendelkezések nem vonatkoznak				
5. cikkely	A környezeti levegőminőség előzetes értékelése	legkésőbb akkor, amikor az első kapcsolódó direktíva hatályba lép (4.5 cikkely)			
cikkely 6.1	A környezeti levegőminőség értékelése a határértékek és a riasztási szintek alapján	legkésőbb akkor, amikor az első kapcsolódó direktíva hatályba lép (4.5 cikkely)			
6.2 cikkely	Azoknak a körzeteknek a listája, ahol a 4.3 cikkelyben foglaltak tekintetében a mérés kötelező				
6.3 cikkely	Speciális esetekben engedély többféle mérési és modellezési technika kombinált használatára				
6.4 cikkely	Egyes esetekben engedély arra, hogy a szennyezési szintet csak egy bizonyos modellezési technikával vagy objektív becslési módszerrel állapítsák meg				
6.5 cikkely	Kötelezettségek a szennyező anyagok mérése tekintetében				
7.1 cikkely	Általános intézkedéseket kell tenni annak biztosítására, hogy betartásra kerüljenek a határértékek	legkésőbb akkor, amikor az első kapcsolódó direktíva hatályba lép (4.5 cikkely)			
7.2 cikkely	Meghatározzák a méréseknél használandó kritériumokat				
7.3 cikkely	Rövidtávú akciótervet kell készíteni	legkésőbb akkor, amikor az első kapcsolódó direktíva hatályba lép (4.5 cikkely)			
8.1 cikkely	Listát kell készíteni azokról a körzetekről, ahol a szennyezettség mértéke magasabb mint a határérték + a túréshatár	legkésőbb akkor, amikor az első kapcsolódó direktíva hatályba lép (4.5 cikkely)			
8.2	Listát kell készíteni azokról a körzetekről, ahol a	legkésőbb akkor, amikor			

cikkely	szennyezettség mértéke a határérték és a határérték + a túréshatár között van	az első kapcsolódó direktíva hatályba lép (4.5 cikkely)			
8.3 cikkely	Tervet kell készíteni vagy ki kell jelölni a körzeteket a 8.1 cikkely alapján abból a célból, hogy megvalósítható legyen a IV. sz. függelékben meghatározott szint	amikor az első kapcsolódó direktíva hatályba lép (4.5 cikkely)			
8.4 cikkely	Integrált körzeti tervet kell készíteni minden olyan helyen, ahol legalább egy szennyező anyag előfordulása magasabb mint a határérték + a túréshatár	amikor az első kapcsolódó direktíva hatályba lép (4.5 cikkely)			
8.6 cikkely	A tagállamoknak konzultálniuk kell, amennyiben a határérték + a túréshatár túllépésre kerül vagy a szennyezettség mértéke elérje a riasztási szintet, amiatt, hogy egy másik tagállamban jelentős szennyezésre kerül sor				
9. cikkely	Listát kell készíteni azokról a körzetekről, ahol a szennyezettség szintje alacsonyabb, mint a határérték	amikor az első kapcsolódó direktíva hatályba lép (4.5 cikkely)			
10. cikkely	Intézkedéseket kell tenni, amennyiben túllépik a riasztási szinteket	legkésőbb akkor, amikor az első kapcsolódó direktíva hatályba lép (4.5 cikkely)			
11.1-3 cikkely	Információt és jelentéseket kell eljuttatni a Bizottsághoz	amikor az első kapcsolódó direktíva hatályba lép (4.5 cikkely)			
12.1 és 2 cikkely	Különbizottságot kell felállítani, melynek feladata az Európai Bizottság segítése, az eljárásrend kidolgozása		nem alkalmazható		
13. cikkely	Abban a hazai jogszabályban, amely átveszi a közösségi direktívát, utalni kell az érintett közösségi direktívára Az ország által elfogadott jogi rendelkezésekről értesíteni kell a Bizottságot	<i>*amint jogszabály születik</i> <i>*amint lehet</i>	* Megjegyzés: A kurzívval szedett határidőket a direktíva explicite nem említi.		
I. Füg.	Azoknak az atmoszferikus szennyező anyagoknak a listája, amelyeket a környezeti levegőminőség értékelésénél és kezelésénél figyelembe kell venni				
II. Füg.	Tényezők, amelyeket figyelembe kell venni a határértékek és a riasztási szintek megállapításánál				

III. Füg.	A figyelembe veendő légszennyező anyagok kiválasztásának elvei				
IV. Füg.	Információk, amelyek képezzék a helyi, a regionális vagy országos, a környezeti levegőminőség javítását célzó programok részét				

4. FÜGGELÉK MEGHATÁROZÁSOK

Saját jogrendszerbe történő beillesztés (transposition)

A saját jogrendszerbe történő beillesztés, vagy átvétel bármely olyan kötelező erejű törvénykezési, szabályozás megvalósító vagy igazgatási intézkedésre vonatkozik, amelyet egy tagállam bármely illetékes hatósága foganatosít abból a célból, hogy a nemzeti jogrend részévé tegyen olyan kötelezettségeket vagy jogokat, amelyek részei az EU környezetvédelmi direktíváinak. Ily módon az átvétel nem vonatkozik pusztán egy direktíva szavainak a hazai jogrendbe való átvételére. Vonatkozhat bármilyen kiegészítő rendelkezésre is, például amikor egy, a közösségi joggal összeütközésben álló hazai rendelkezés módosítására vagy hatályon kívül helyezésére kerül sor abból a célból, hogy a hazai szabályozás megfelelően tükrözze a direktíva rendelkezéseit.

Gyakorlati alkalmazás

Gyakorlati alkalmazásról akkor beszélünk, amikor az illetékes hatóságok egyes konkrét döntéseikbe beépítik a közösségi jogot, például amikor engedélyt adnak ki, tervet vagy programot dolgoznak ki vagy hajtanak végre. Az egyes országok hatóságai közvetlenül alkalmazzák a közösségi jogot a közösségi rendeletek és a direktívák közvetlenül alkalmazható rendelkezései tekintetében. Tudnivaló ugyanakkor, hogy amint megtörtént egy direktíva megfelelő átvétele, annak alkalmazása a továbbiakban az adott országnak az átvételt megvalósító intézkedésein keresztül történik. Ide tartozik továbbá annak az infrastruktúrának és azoknak a rendelkezéseknek a biztosítása, amelyek ahhoz szükségesek, hogy az illetékes hatóságok teljesíthessék a közösségi jogból folyó kötelezettségeiket és megfelelő határozatokat hozhassanak.

Érvényesítés

Tág értelemben érvényesítésnek nevezzük az illetékes hatóságok minden olyan tevékenységét, amely arra irányul, hogy másokat arra biztasson vagy kötelezzen, hogy tevékenységükkel betartsák a hatályos jogszabályokat (ilyen lehet például a folyamatos ellenőrzés, a helyszíni vizsgálatok, a szankciók és a kötelező érvényű, a jogsértések kiküszöbölésére irányuló intézkedések). Az ilyen hatósági tevékenység végső célja a környezetvédelmi politika hatékonyabb érvényesülése, vagyis a környezet minőségének átfogó javítása.

Forrás: *Implementing Community Environmental Law* (A Közösség környezetvédelmi jogszabályainak végrehajtása), Communication from the Commission, COM(96) 500, 1996. október 22.

p.02.18.05.031hun2
HUF